

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

16'ncı Toplantı

22 Kasım 2016 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun yüksek yargı organlarının bütçelerinin ayrı görüşülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- İzmir Milletvekili Musa Çam'ın 667 ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerle ilgili bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

16'ncı Toplantı

22 Kasım 2016 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.02'de açılarak üç oturum yaptı.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, yüksek yargı organlarının bütçelerinin ayrı görüşülmesi gerektiğine,

İzmir Milletvekili Musa Çam, 667 ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle ilgili bilgi almak istediğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ tarafından, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında bir sunum yapıldı.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Adalet Bakanlığının,

Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun,

Türkiye Adalet Akademisinin,

Anayasa Mahkemesinin,

Yargıtayın,

Danıştayın,

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun,

2017 yılı bütçeleri ile 2015 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 18.52'de toplantıya son verildi.

22 Kasım 2016 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Çok Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 16'ncı Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde, Adalet Bakanlığı, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, Türkiye Adalet Akademisi, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bütçe, kesin hesapları ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Adalet Bakanımız Sayın Bekir Bozdağ'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

Sayın Bakan, süreniz otuz dakikadır.

Buyurunuz.

II.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; Bakanlığımızın 2017 yılı bütçesini Meclisimizin Plan ve Bütçe Komisyonuna arz etmeye başlarken, hepinizi şahsım, Bakanlığım ve yargı teşkilatı mensupları adına saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımızca hâlihazırda yürütülen ve yürütülmesi planlanan çalışmalar hakkında sizleri bilgilendirmek amacıyla huzurlarımızdayız.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Fetullahçı terör örgütü FETÖ/PDY kurucusu ve yöneticisi teröristbaşı Fetullah Gülen'in emir ve talimatlarıyla, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde yuvalanmış terör örgütü mensupları ve onlara katılan bazı askerî unsurlarca, 15 Temmuz 2016 tarihinde kanlı bir silahlı darbe teşebbüsü, bilindiği gibi, gerçekleştirilmiştir. Darbe teşebbüsü sırasında, milletin vergilerinden maaş alan Fetullahçı terör örgütü üyeleri ve onlarla beraber darbeye iştirak edenler, milletin vergileriyle alınmış savaş uçakları, helikopterler, tanklar ve zırhlı araçları kullanmışlar, halkın üzerine bombalar atmışlar, silahlarla doğrudan halka ateş etmişlerdir. Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Genelkurmay Başkanlığı, Ankara Emniyet Müdürlüğü ve Özel Harekât Dairesi başta olmak üzere, pek çok yer F16 savaş uçaklarıyla bombalanmıştır. Neticede, 246 vatandaşımız şehit olmuş ve 2.194 vatandaşımız da yaralanmıştır.

Bu vesileyle, şehitlerimizi bir kez daha rahmet, minnet, şükran ve duayla yâd ediyorum, gazilerimize acil şifalar diliyorum.

Çatısı altında bulunmaktan büyük onur duyduğumuz ve Kurtuluş Savaşı sırasında bile böyle bir saldırıya maruz kalmamış Türkiye Büyük Millet Meclisi, tarihinde ilk defa savaş uçaklarıyla bombalanmıştır. Yurdumuzu işgal etmiş düşmanlarımızın dahi yapmadığını veya yapamadığını, maalesef, darbeye teşebbüs eden Fetullahçı terör örgütü mensupları yapmıştır. Kurtuluşu yöneten ve kuruluşu gerçekleştiren Gazi Meclisimiz ikinci kez “gazi” olma onurunu yaşamıştır. Allah bir daha Meclisimizin bombalandığı günleri bu millete ve devlete göstermesin.

Çok şükür ki, bu kanlı darbe girişimi, Cumhurbaşkanımızın ölümü göze alan samimi ve cesur liderliği, Meclisimiz, Başbakanımız ve Hükümetimizin, siyasi partilerimizin, medyamızın, sivil toplum örgütlerimizin, hepsinden de daha önemlisi, bütün siyasi ve fikri farklılıkları, mücadeleleri ve rekabeti bir tarafa bırakıp, demokrasiye, hukuk devletine, iradesine ve seçtiklerine canı pahasına sahip çıkan aziz milletimizin onurlu mücadelesiyle başarısız kılınmıştır.

Böylesi büyük bir milletin evladı ve temsilcisi olma onurunu bize yaşıtan Yüce Rabb'imize sonsuz hamd ve şükrediyorum.

İstiklalimizin, cumhuriyetin, demokrasinin, hukuk devletinin, millî iradenin ve millî iradenin seçtiklerinin yegâne muhafızı ve müdafisinin Türk milleti olduğu 15 Temmuz 2016'da bir kez daha ilan ve tescil edilmiştir. Bu topraklar üzerinde bundan sonra kimse darbe teşebbüsüne niyetlenemeyecek, niyetlenenler ise asla başarılı olamayacaktır.

Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Genelkurmay, TRT ve diğer bazı stratejik kamu kurumlarını işgal ederek darbe teşebbüsünde başarılı olunamayacağı, darbe teşebbüsünde başarı için aynı zamanda 79 milyon vatan evladının teslim alınmasının şart olduğu anlaşılmıştır. Bu aziz milleti rehlin ve teslim alacak bir güç Allah'ın izniyle yoktur, bundan sonra da olmayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada, yeri gelmişken, yargımızın darbenin önlenmesine ilişkin kararlı ve azimli duruşuna da ayrıca değinmek istiyorum. 15 Temmuzda gerçekleşen darbe girişimine karşı Türk yargısının verdiği sınav ve darbeye karşı dik duruşu tarihe altın harflerle geçmiştir.

Zira, önceki darbe girişimlerini olağan karşılayan, darbe sırasında ve darbe sonrasında darbecilere en büyük desteği veren ve hatta darbecilerin kurduğu idam sehpaalarına milletin seçtiği Başbakan ve bakanları gönderen kararların altına imza atarak yargıya büyük utanç yaşıtan hâkim ve savcılarımız olmuştuk. Ancak, 15 Temmuz 2016 tarihli darbe teşebbüsü sırasında ise, darbenin henüz başarılı olup olmayacağı belli olmadığı ilk saatlerde, hiçbir korku, baskı, endişeye kapılmadan ve şahsi bir hesaba girmeden, tereddütsüz ve cesur bir şekilde, Anayasa, hukuk devleti, millî irade ve milletin seçtiklerinden yana tavır koymuş, darbe teşebbüsüne kalkışanlar hakkında soruşturmalar başlatarak, gözaltı ve tutuklama kararları vererek milletin yargısı olduğunu ispat etmiştir. Ayrıca, Türk yargı tarihindeki utanç sayfaları yerine, ilk defa Türk yargı tarihine altın harflerle onur ve şeref sayfaları ilave etmiştir. Milletimiz ve tarih, Türk yargısının darbecilere karşı verdiği bu cesur ve onurlu duruşu ve mücadeleyi asla unutmayacaktır.

Eğer yargı ve emniyet teşkilatında son üç yıl içindeki değişim ve dönüşümler yapılmamış olsaydı bugün farklı bir manzarayla da karşı karşıya kalabilirdik. Bu vesileyle, bir kez de Komisyonumuzun siz saygıdeğer üyeleri huzurunda, darbe teşebbüsüne karşı sarsılmaz bir irade ve cesaretle karşı duran HSYK Başkan ve üyelerine, Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına -Başsavcısına ve savcılarımıza- mahkemelerimizin başkan ve üyelerine, cumhuriyet savcılarımıza ve hâkimlerimize, huzurlarınızda, ayrı ayrı teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1982 Anayasası, yürürlüğe girdiği tarihten bu yana herkes tarafından eleştiri konusu yapılan ve değiştirilmesi de istenen bir anayasadır. Bugüne kadar Türkiye'nin yeni anayasa ihtiyacı olduğunu vurgulamayan bir siyasi parti kalmamıştır. Bütün partiler ya programlarında ya da seçim beyannamelerinde yeni anayasa ihtiyacının öneminin altını çizmiş ve bunu özellikle vurgulamıştır. Ayrıca Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, TÜSİAD, MÜSİAD gibi sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşları ile üniversiteler yeni anayasa ihtiyacını görerek alternatif anayasa öneri taslakları hazırlamış ve bunları da kamuoyuyla paylaşmışlardır. Birbirinden çok farklı görüşlere sahip kesimlerin birleştiği ortak nokta, yeni anayasanın geciktirilemez bir ihtiyaç olduğudur.

Mevcut Anayasa millet ile devlet arasında âdeta bir duvar örmektedir. Bu Anayasa, devleti millettten korumak üzere oluşturulmuş ve milleti devlet için potansiyel bir tehdit olarak gören bir anlayışla kaleme alınmıştır. Devleti millettten korumak için sürekli teyakkuz hâlinde olunması esasına dayanmaktadır. Bu Anayasa Meclise, yürütmeye, yargıya ve hatta millete güvenmemektedir. Türkiye'nin millet ile devlet arasındaki duvarları kaldıran, milletine güvenen, insan hak ve onurunu esas alan, çoğulcu ve özgürlükçü yeni bir anayasaya, tartışmasız, ihtiyacı vardır.

24'üncü Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi bu ihtiyacı karşılamak üzere bir uzlaşma komisyonu kurmuş ancak uzlaşma komisyonu yeni bir anayasa öneri taslağı üzerinde, maalesef, mutabakata varamamıştır. Milletlin yeni anayasa talebi ve Türkiye'nin yeni anayasa ihtiyacı daha fazla ertelenemez, ertelenmemelidir. Adalet Komisyonundan siyasi partilerimize, bütün toplumun her kesimine Türkiye'nin ve milletin yeni anayasa talebini ve ihtiyacını daha fazla ötelemeye hakkımız olmadığını buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye demokratik bir hukuk devletidir. Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır. Anayasa'nın 138'inci maddesine göre hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Hâkimlik ve savcılık teminatı hâkim ve savcılarının bağımsız, tarafsız, her türlü korku, baskı ve endişeden uzak bir biçimde, cesaretle ve doğru bir şekilde yargı görevi yapmaları için konulmuş önemli bir sigortadır. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının olmazsa olmaz bir ön şartıdır.

Hâkimlik ve savcılık teminatı, hâkim ve savcılarının suç işleminin, terör örgütleriyle üyelik, iltisak veya irtibat içinde bulunmasının veya bu örgütlerin talimatlarıyla hareket etmesinin, siyasi, ideolojik ve dinî görüşlerini kararlarına yansıtmasının asla teminatı değildir. Eğer bir hâkim veya savcı Anayasa, kanun ve hukuka uygun vicdani kanaatlerine göre kararlar verme yerine üyelik, iltisak veya irtibat içinde bulunduğu terör örgütlerinin talimatlarına veya sahip olduğu dinî, siyasi ve ideolojik görüşlerine göre karar verirse veya veriyorsa tarafsız ve bağımsız yargı görevi yapma vasfını kaybetmiş demektir. Dolayısıyla da tarafsız ve bağımsız hâkim ve savcılar için Anayasa'mızın öngördüğü hâkimlik ve savcılık teminatından yararlanma hakkını da kaybeder. Bu vasfı kaybedenlerin meslekte kalmaları, elbette, uygun değildir.

Fetullahçı terör örgütü devlete, millete, yasamaya, yürütmeye, yargıya, orduya, emniyete ve kamunun bütün alanlarına büyük zararlar vermiştir. En büyük tahribatı ise, hiç kuşkusuz, yargı alanında gerçekleştirmiştir. Milletimizin yargıya olan güvenini ve adalete olan inancını da zayıflatmıştır. Hukuk devletini tahrip etmiştir. Bazı hâkim ve savcılarının, yargı görevini bağımsız ve tarafsız şekilde yapma vasfını kaybetmelerine neden olmuştur.

Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulan ve görev yapan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını korumanın en önemli güvencesidir. Bağımsız ve tarafsız yargı görevi yapma vasfını yitirmiş olanların meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar vermek HSYK'nın asli görevidir. HSYK'nın aksine hareket etmesi anayasal görevini yapmaması demektir.

15 Temmuz 2016 darbe teşebbüsü sonrası çıkarılan kanun hükmünde kararname kapsamında HSYK'nın bazı hâkim ve savcılarının meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar vermesi tam da bu anayasal görevin hukuk devletine uygun yerine getirilmesidir. HSYK'nın yaptığı, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını korumaktır, hukuk devletini korumaktır, Fetullahçı terör örgütünün Türk yargısını rehin almasını önlemektir, yargının milletin yargısı olma vasfını müdafaa etmektir. HSYK, aldığı bu kararlarla sadece yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını korumakla kalmamış, aynı zamanda yargıya olan güvenin yeniden inşası yolunda da çok önemli bir adım atmıştır.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; HSYK'nın yapısı, üyelerinin seçimi ve çalışma usulü 2010 yılında yeniden düzenlenmiştir. Ancak iyi niyetlerle yapılan bu düzenleme, maalesef, hedeflenen sonuçları arzu edildiği biçimde doğurmamıştır. Gelinek noktada, seçim usulü başta olmak üzere HSYK'nın yeniden ele alınması ve düzenlenmesi geciktirilemez bir zaruret hâline gelmiştir. Türkiye, mevcut seçim usulüyle yeni bir HSYK üyeliği seçimi yapmamalıdır. Yaşanan iki seçim tecrübesi üçüncü bir seçimin tekrarlanmaması gerektiğini bize emretmektedir.

Buradan, TBMM'de temsilcisi bulunan siyasi partilerimizin her birine ayrı ayrı çağrıda bulunuyorum, diyorum ki: Seçim usulü başta olmak üzere HSYK'nın yeniden yapılandırılması konusunda, gelin, birlikte çalışalım, uzlaşalım ve devletimiz, hukuk devletimiz için son derece önemli olan bu adımı mutabakatla atalım. Zira, mevcut yöntemle HSYK üyeliği seçiminin doğuracağı olumsuz sonuçları Türk yargısına ve Türkiye'ye bir daha yaşıtmayalım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hükümetlerimiz döneminde, tıpkı diğer alanlarda olduğu gibi, yargı alanında da reformlara ve köklü değişikliklere imza atmayı esas edindik ve bunun gereklerini de yerine getirdik, hak arama yollarını çoğalttık, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunu açtık, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkını getirdik. Yargı alanında en önemli tarihi reformlardan biri olan istinaf kanun yolunu da 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçirdik; bu anlamda, 20 Temmuz 2016 yargı alanında önemli bir tarihi milattır. Cumhuriyetin ilanından sonra yargı alanında gerçekleştirilen büyük tarihi reformlardan sonra yapılan en önemli ikinci yargı reformudur.

İlk adli yıl açılış konuşmasının yapıldığı 1943 yılından bugüne adli yıl açılış konuşması yapmış 24 Yargıtay Birinci Başkanının 17'si, konuşmasında, istinaf mahkemelerine duyulan ihtiyaca ve önemine vurgu yapmıştır. Pek çok hükümet de istinaf mahkemeleri kurmak için kanun tasarıları hazırlamıştır. İlk kanun tasarısı 1932 yılında hazırlanmış olup hükümetlerimiz dönemine gelinceye kadar 9 ayrı tasarı hazırlanmıştır ancak bu tarihi adımı atmamak bizim hükümetlerimize ve bu dönemin Parlamento üyelerine nasip olmuştur. Adli yargıda istinaf 2004'te, idari yargıda istinaf ise 2014'te yasalaşmıştır hem adli yargıda hem de idari yargıda istinaf 20 Temmuz 2016'da ise fiilen faaliyete başlatılmıştır. İstinaf mahkemelerinin faaliyete başlamasıyla iki dereceli yargılama sistemine geçilmiş, hak arama yolları çoğalmış, bireylerin hukuki güvencesi artmış. Delillerin yeniden değerlendirilmesi imkânı getirilmiş. Gerekirse yargılamanın tekrar yapılması sağlanmış. Vatandaşlarımızın temyiz incelemesi için artık Ankara'ya gelmek yerine bazı davalarla ilgili yerel düzeyde ve kolaylıkla haklarını araması ve kesin karar alması sağlanmış. Vatandaşlarımıza üst mahkemeler huzurunda daha rahat bir görüşme imkânı sağlanmış. Yargıtay ve Danıştayın ilk iş yükü azaltılarak gerçek bir içtihat mahkemesi olmasının yolu açılmış ve adaletin makul sürede tecellisinin önü açılmıştır. Zira, istinaf kanun yolunun faaliyete

geçmesinden sonra tahminlerimize göre ceza davalarının yüzde 91'i, hukuk davalarının yüzde 89'u ve idari yargı davalarının da yaklaşık yüzde 80'i istinafta kesinleşecek, bu da Yargıtay ve Danıştayın gerçekten bir içtihat mahkemesi vasfını kazanmasına yol açacaktır.

15 yerde adli istinaf ve 8 yerde de idari istinaf mahkemesi kurduk. Ancak uygulama birliğinin teminiyle ihtisaslasmada etkinlik ve verimliliğin sağlanması amacıyla ilk etapta 7 ayrı bölgede istinaf mahkemelerini faaliyete geçirdik. Adli istinafta toplam 94 ceza dairesi ile 123 hukuk dairesini Ankara, İstanbul, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Samsun ve Antalya illerimizde faaliyete geçirdik. İdari istinafta 42 idari dava dairesi ve 20 vergi dava dairesini Ankara, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun'da faaliyete geçirdik. Adli istinafta kurulan diğer 8 istinaf mahkemesi ki bunlar Adana, Bursa, Diyarbakır, Kayseri, Konya, Sakarya, Trabzon ve Van ile idari istinafta da kurulan Bursa İdare Mahkemesi önümüzdeki yıllar içerisinde kademeli olarak faaliyete geçirilecektir. Bu mahkemelerin kapatılması veya başka bir yere taşınması söz konusu değildir.

İstinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinin üzerinden yaklaşık dört ay geçmiştir. Bu dört aylık süre zarfında ülke genelindeki istinaf mahkemelerine 6.924 ceza ve 4.138 hukuk olmak üzere toplam 11.062 dosya geldiğini görüyoruz. Ceza dairelerinin toplam iş bitirme oranı yüzde 72, hukuk dairelerinin toplam iş bitirme oranı ise yüzde 74 olarak gerçekleşmiştir. Ülke genelindeki istinaf mahkemelerinde çıkan işlemlerin ortalama görülme süresi de oldukça makul ve olumlu seyretmektedir. Ceza dairelerinden çıkan işlerin görüldüğü ortalama süre 5 gün, hukuk dairelerinde ortalama süre ise 4,6 gün olmaktadır. Elbette ki bu görülme süresinde gelen iş sayısı arttıkça belli bir uzama olacaktır, başlangıç olduğu için kısa olarak gözüktüyor, zaman içerisinde artış olacaktır ama bu uzama makul bir süreyi asla geçmeyecektir. Ama dosya görülme süreleri istinaf mahkemelerinde önceki kadar da uzun olmayacaktır. Tarihî bir görev üstlenen, cumhuriyetimizin ilk istinaf mahkemesi başkan ve üyeleri ile savcılarının istinaf kanunu yolu uygulamasının başarılı olması ve temellerinin sağlam atılması için büyük görevler düştüğüne inanıyorum. Bir kez de bu Bütçe Komisyonumuzdan istinafin ilk başkan ve üyeleri ile savcılarının bu yeni görevlerinde başarılar diliyorum, yüklenediklerin sorumluluklarının altından layıkıyla kalkacaklarına olan inancımı tekrarlamak isterim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; geçtiğimiz yıllarda gerçekleştirdiğimiz en önemli reformlar arasında Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkının tanınması ve İnsan Hakları Tazminat Komisyonunun kurulması bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi şu ana kadar vermiş olduğu kararlarında Tazminat Komisyonunun tüketilmesi gerekli bir başvuru yolu olduğunu belirtmiş ve başvuruları reddetmiştir yani Tazminat Komisyonuna gelmeden yapılan başvuruları reddetmiştir. İnsan Hakları Tazminat Komisyonu 10 Kasım 2016 tarihi itibarıyla 7.993 başvuru almış olup bunların 7.554'ünü karara bağlamıştır. 3.444 başvuru kabul edilmiş, 2.292 başvuru ise reddedilmiştir. Aynı nitelikte görülen 1.818 başvuru birleştirilmiştir. Kabul verilen dosyalar açısından bu zamana kadar toplam 33 milyon Türk lirası tazminata hükmedilmiştir. 2016 yılı başında AİHM sekreteryasının da görüşleri alınarak Tazminat Komisyonunun görev alanı Bakanlar Kurulu kararıyla tekrar genişletilmiştir.

Tüm bu gelişmelerin sonucu olarak 31 Ekim 2016 tarihi itibarıyla AİHM önündeki derdest başvuru sayısında Ukrayna 18.250 dosyayla 1'inci, Macaristan 8.400 dosyayla 2'nci, Rusya 8 bin dosyayla 3'üncü, Türkiye ise 7.750 dosyayla, bir sıra daha gerileyerek, 4'üncü sırada bulunmaktadır. 2015 yılı Aralık ayı verilerine göre 8.450 olan derdest başvuru sayısı 31 Ekim 2016 tarihi itibarıyla 700 dosya azalarak 7.750'ye düşmüştür. 2012 yılı sonunda derdest başvuru sayısının 16.900 olduğu hatırlandığında

son yıllardaki bu gelişmeler daha iyi anlaşılabilir. Öte yandan, AIHM tarafından yayımlanan istatistiksel verilere göre 2015 yılında Türkiye aleyhine yapılan başvuru sayısının nüfusa oranı on binde 28'dir. Bu oran Avrupa Konseyi üyesi diğer 35 devlete nazaran daha düşük bir durumdadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz hain darbe teşebbüsünün akabinde olağanüstü hâl ilan edilmiş ve hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hem de Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nden kaynaklanan yükümlülüklerimize ilişkin delegasyon bildirimlerinde de bulunulmuştur. Olağanüstü hâl süresince alınan bütün tedbirlerde başta Anayasa'mız olmak üzere uluslararası yükümlülüklerimizden kaynaklanan zorunluluk ve orantılılık kriterlerine hassasiyetle uyulmaktadır. Bu süreçte temel hak ve özgürlüklere ilişkin olarak alınan tedbirler hakkında Avrupa Konseyi de ayrıca düzenli olarak bilgilendirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası ilişkiler ve adli iş birliği bakanlığımızın yürüttüğü önemli görevlerinden biridir. Suçluların iadesi, cezai ve hukuki konularda adil yardımlaşma, hükümlülerin nakli, çocuk kaçırma, uluslararası nafaka alacaklarının tahsili Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu çerçevesinde ve ülkeler arasında imzalanmış ikili uluslararası sözleşmeler çerçevesinde yürütülmektedir.

15 Temmuzda yaşanan darbe teşebbüsünden sonra darbe teşebbüsünü gerçekleştiren Fetullahçı terör örgütü kurucusu ve yöneticisi terörist Fetullah Gülen'in Türkiye'ye iadesiyle ilgili harekete geçilmiştir. Daha önce devam eden soruşturmalar ve davalar kapsamında hazırlanmış iade dosyaları 19 Temmuz 2016 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'ne hem acil tutuklama ve hem de iade talebiyle birlikte iletilmiştir. ABD yetkilileri, bununla ilgili, tarafımıza, acil tutuklama nedenlerinin neler olduğunu sormuş, buna dair de kendilerine acil tutuklamayı gerektirecek nedenler açık açık yazılarak iletilmiştir. Ayrıca, Adalet Bakanı şahsıma bir mektup yazarak bu konuyu görüşmek üzere, Türkiye'de veya ABD'de uzman heyetlerin bir araya gelebileceğini, bunda fayda olduğunu söylemiştir. Biz de kendilerine buna katıldığımızı ifade ettik ve ilk toplantı 23-24 Ağustos 2016 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleşmiştir. Ayrıca, geçtiğimiz günlerde bizzat ben ve yanımda parlamenterlerden bulunan bir heyetle beraber ABD Adalet Bakanını ziyarete gittik ve orada da bu konuyu kendileriyle görüştük. Türkiye'nin, darbe teşebbüsünden dolayı da terörist Gülen'in geçici tutuklanma talebini ABD yetkili makamlarına ilettiğini Komisyonun huzurunda bir kez daha ifade etmek isterim. ABD ile Türkiye arasındaki görüşmeler bu konuya her iki ülkenin verdiği önemi göstermektedir. Zira bugüne kadar biz, Türkiye olarak ikili ilişkilerimiz içerisinde hatırladığımız kadarıyla herhangi bir suçlunun iadesi konusunu bu kadar üst düzeyde ele almadık. ABD'nin de bizden pek çok talebi oldu, bizim de onlardan oldu. Onlar da aynı şekilde üst düzeyde bir konuyu ele alma durumu olmamıştır. Bu, her iki tarafında konuya verdiği önemi göstermesi bakımından son derece önemlidir. Ancak ABD'yle aramızda bulunan anlaşmanın 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre terörist Gülen'in iadesine ilişkin Türkiye'nin gönderdiği dosyanın gereklerinin yapıldığını buradan söylemem mümkün değildir. Zira o maddenin ilgili fıkraları, iade dosyası gittiği zaman taraf devletin başka bir şey tahkik etmeden iadeye karar verene kadar kişiyi yakalaması ve tutuklaması gerektiğini ve burada da takdir hakkı olmadığını açıkça ortaya koymasına rağmen bu madde maalesef işletilmemiştir.

Terörist Gülen orada terör örgütünü yönetmeye devam etmektedir. Hem medya üzerinden hem gelen ziyaretçiler üzerinden hem sosyal medya üzerinden hem de başka yöntemlerle kurucu ve yönetici olduğu örgüte ve örgüt üyelerine talimat vermeye devam etmektedir. Dost ve müttefik bir ülkede Türkiye'de darbe teşebbüsünde bulunmuş ve Türkiye aleyhine pek çok terör faaliyetini hâlâ yöneten bir terör örgütü yöneticisi ve kurucusuna herhangi bir kısıt getirilmeden faaliyetlerini sürdürüyor olması bizi fevkalade rahatsız etmektedir. Bir kez de buradan ifade etmek isterim ki, ABD Adalet Bakanına

de söyledim: ABD ve ABD halkı için Usama Bin Ladin ne anlama geliyorsa Türkiye ve Türk halkı içinde Fetullah Gülen aynı anlama gelmektedir. Bu sürecin uzaması ve iadenin gerçekleşmemesi Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilere büyük bir zarar vereceği tartışmasıdır. Ben inanıyorum ki ABD yetkili makamları Türkiye’yi bir teröriste feda etmeyecektir. Bu noktadaki umudumuzu koruduğumuzu buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AB müktesebatına yüksek oranda uyum sağladığımız hâlde belirli fasılların siyasi mülahazalarla açılmamasının AB’nin temel ilkeleriyle bağdaşmadığı ortadadır. Avrupa Birliği çeşitli siyasi ve ekonomik saiklerle sürecin hızlı bir şekilde işlemesine mani olan tutumundan vazgeçmeli ve bu konudaki nihai kararımı artık vermeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz doldu fakat daha da geride çok sayfa görüyoruz. Yani on dakikada toparlayabilir miyiz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet, Sayın Başkanım on dakikada toparlayayım, bitmez ama on dakikada ben toparlayayım.

BAŞKAN – Lütfen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu noktada bir hususu daha belirtmek istiyorum. Malumunuz olduğu üzere Avrupa Birliği Komisyonu tarafından her yıl hazırlanan AB Türkiye ilerleme raporları var. Bu seneki rapor 9/11/2016 tarihinde yayımlanmıştır. Buradan bir hususun altını çizmekte fayda görüyorum. Türkiye’ye gelen Avrupa Birliğiyle ilgili veya Avrupa Konseyiyle ilgili raporörler, komisyon başkanları, komisyon üyeleri, başka tür temsilciler, geldikleri zaman hükümet yetkilileriyle, bürokratlarla da görüşmelere yapmaktadırlar. Ancak maalesef raporlarına bu görüşmeleri yansıtmamaktadırlar. Yani âdeta Türkiye’nin belli gazetelerinde, belli televizyonlarında, belli çevrelerde dile getirilen görüşleri -ki bunların bir kısmı asılsız, bir kısmı çarpıtma olan şeyler-gerçek gibi yazmakta, Türkiye’den bu raporlara uymasını beklemektedir. Biz her defasında şunu ifade ediyoruz: Bize karşı objektif olun, subjektif raporlar koymayın. Rapor hazırlarken “Türk makamlarıyla da görüştük, Türk yetkililerle de görüştük ona göre hazırladık.” diyerek bizimle yaptığımız görüşmeleri raporların meşruiyetini artırıcı bir argüman olarak kullanmak yerine, bizim söylediklerimizi ve doğru olan şeyleri raporlarınıza lütfen yansıtın. Ama görüyoruz ki Fetullahçı terör örgütü ve PKK terör örgütü dâhil pek çok terör örgütünün yayın organlarında ve başka yerlerde savunduğu görüşler, maalesef bu raporlar aracılığıyla Türkiye’nin önüne gelmektedir. Buradan bir kez daha çok net bir şekilde ifade etmekte fayda görüyoruz: Objektif olmayan hiçbir raporun bizim yanımızda saygınlığı yoktur, olmayacaktır ama objektif olan her rapor bizim için yol gösterici olacaktır. Biz o raporlardan bugüne kadar ettik istifade, bundan sonra da raporlardan istifade etmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca bu dönemde önemli kanunları da Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirdik. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu özellikle kişi güvenliğini sağlama bakımından son derece önemli bir kanun olmuştur. Türkiye’de esasında büyük bir reform bu kanunla beraber hayata geçirilmiştir.

Bilirkişilik müessesesinin yeniden yapılandırılması ve kurumsal bir kimliğe kavuşturulması, Türkiye’de uygulama birliğinin sağlanması, bilirkişilikten kaynaklanan sorunların çözülmesi ve bu alandaki kokuşmuşluğun ortadan kaldırılması, hâkimleşen ve savcılaşan bilirkişiliğe son verilerek hakimlerin gerçek hâkim, savcılarının gerçek savcı olduğu, bilirkişilerin de sadece bilirkişilik yapabileceği bir sistem öngören Bilirkişilik Kanun Tasarısı’nı da Meclisten geçirdik. Ayrıca, Adli Tıp Kurumunu da bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmelere göre yeniden yapılandırdık.

Ceza muhakemesi alanında iş yükünün azaltılmasına ilişkin düzenleme de Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bugün yarın yasalaşacaktır. Hem uzlaştırmanın kapsamını genişletiyoruz hem ön ödemenin kapsamını genişletiyoruz hem de bu iki sistemi daha etkin bir şekilde uygulamayı sağlayacak düzenlemeler yapıyoruz.

Yine Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Kanunu yasalaştırdık, bu da son derece önemli bir reform olmuştur. Türkiye ile aralarında uluslararası anlaşma bulunan ülkeler için adli yardımlaşma bu anlaşmalar üzerinden gidiyor, anlaşma olmayan ülkelerle ilgiliyse fiili uygulamalar üzerinden gidiyor. Bundan sonra anlaşma olan ülkelerle gene anlaşmalar esas olacak ama bu kanun da uygulanacaktır, anlaşma olmayan ülkelerle ilgili bu kanun uygulanacak ve uygulamada da büyük bir birlik sağlanmış olacaktır.

Önümüzdeki günlerde Noterlik Kanunu, idari yargıda iş yükünün azaltılmasına ilişkin kanun ve ara buluculuk konusunu iş hukuku alanında yaygınlaştıran, daha etkin hâle getiren kanunun düzenlemelerini de Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağımızı buradan ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; altyapıyı güçlendirme konusunda da önemli değişiklikler, önemli adımlar attık, yaptık. 2003 yılı öncesine kadar adalet hizmetlerinin verildiği kapalı alan 569.059 metrekareyken bugün bu alan 3 milyon 307 bin 617 metrekareye çıkmıştır. 222 adalet sarayı inşa ettik, şu anda 28 adalet sarayının yapımı devam ediyor, inşa hâlinde, 50 adalet sarayının projesi devam ediyor. Önümüzdeki yıllar içerisinde Türkiye'nin bütün il ve ilçelerindeki adalet saraylarını yenilemeyi ve adalete uygun bir hâle getirmeyi Hükümet olarak hedefliyoruz.

Hâkim ve savcı sayısını artırarak da adalet hizmetlerinin hızlanmasına büyük katkı verdik. Hâkim ve savcı sayımız 9.342 iken bugün itibarıyla yargı mensubumuz 15.718'e çıkarılmıştır. İhraç edilen 3.659 kişi düşüldükten sonra kalan rakamdır bu. 2002'den bu yana hâkim ve savcı sayımızda yüzde 68 oranında artış sağlanmıştır. 2016 yılında, 3.542 adli yargı hâkim ve savcı adayı ile 1.068 idari yargı hâkim ve savcı adayı olmak üzere toplam 4.610 adayın da mesleğe kabulleri yapılmıştır. Bu 24 Aralık 2016 tarihinde de 2 bin adli yargı hâkim ve savcı adayı, 200 idari yargı hâkim adayı, 1.500 avukatlık mesleğinden geçen hâkim ve savcı adayı, 100 avukatlık mesleğinden geçen idari yargı hâkim adayı olmak üzere toplam 3.800 hâkim ve savcı adayı alımına ilişkin sınav yapılacaktır. Tabii, bu sınavdan sonra da bunların stajları ve mesleğe kabulleri devam edecektir. Bunu şunun için ifade ettim: Meslekten uzaklaştırılanlar nedeniyle yargıda bir boşluk oluşmayacağına, vatandaşımızın işlerinin aksamayacağına ve bu konuda her türlü tedbirin alındığına vurgu yapmak istiyorum. Zira, herhangi bir sıkıntı oluşmasına izin verilmeyecektir.

2002 yılına oranla personelde de yüzde 100 oranında artış yapıldı. Tabii, mesleki yetkinlik konularında önemli değişiklikler yapıldı. Personel eğitim merkezleri ve diğer eğitim merkezleri geliştirildi ve yeni adımlar bu konuda atılacaktır. Hukuk eğitimi konusunda da YÖK'le beraber son derece önemli bir çalışmayı yürüttüğümüzü ifade etmek isterim. Eğitimin süresinin uzatılması, müfredatın değiştirilmesi ve pek çok yeniliği içeren çok önemli bir reformu inşallah YÖK'le beraber hayata geçirmeyi planlıyoruz. Zira, hukuk fakültelerinin mezun ettiği öğrencilerin en büyük istihdam edicisi Adalet Bakanlığıdır. Bizim alanımız olmasa bile bizim bu alanda YÖK'le müşterek çalışmamız gerektiğine biz inanıyoruz. Bu konuyla ilgili toplantılar yaptık ve ciddi kararlar aldık, bir komisyon oluşturduk; komisyon çalışmalarını sürdürüyor. Hâkim, savcı ve avukat sınavları, stajları ve bu konularda da çok önemli değişiklikleri önümüzdeki yıllar içerisinde getireceğiz. Buradan avukatlarla ilgili sınav uygulamasını da 2017 yılı içerisinde Avukatlık Kanunu'nda yapacağımız düzenleme kapsamında

getireceğimizi ifade etmek isterim. Ancak, bir şeyin altını burada çizmekte fayda görüyorum: Şu anda hukuk fakültelerinde öğrenci olanların müktesepelerini koruyarak bunu yapacağız. Yeni kazanacaklar bakımından burada herhangi bir kayıp söz konusu olmayacaktır.

Tabii, adalet sisteminde işin hızlandırılması için sadece bina, sadece hâkim, savcı sayısı, yardımcı personel değil, aynı zamanda teknolojinin de büyük önemi vardır. Hükûmete geldiğimizde bütün yargı teşkilatı içerisinde 1.693 bilgisayar varken şu anda 120 binin üzerinde masüstü, 43 bine yakın da dizüstü bilgisayar bulunmaktadır. Ki, göreve başlayan her hâkim ve savcıya bir “laptop” veriliyor ve beş sene içerisinde de bunların yenilenmesi yapılmaktadır.

UYAP gerçekten çok büyük bir proje, Türkiye'nin yüz akı projesi Ulusal Yargı Ağı Projesi; uluslararası alanda da pek çok ödüle hak kazandı, alanında da dünyada birinci olan bir projedir. Bu proje yargının hızlandırılması bakımından tarihi öneme sahiptir. Tapu ve kadastro, nüfus, emniyet, PTT, Merkez Bankası gibi 47 kurumla entegrasyonu var ve bu entegrasyon sayesinde devlete de çok ciddi kaynak kazandırmaktadır.

2016 yılında 1 trilyon 340 bin... Eski rakam bu, değil mi?

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakanım, siz söyleyin, biz anlarız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam, yani öyle diyelim.

BAŞKAN – Şaşırmadım yani Sayın Çam, Sayın Bakan söylemeden bu sefer anladın ya...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, 1 trilyondan fazla diyelim, öyle, devlet bütçesine de bu konu üzerinden katkı sağlanmıştı.

Önümüzdeki yıllar içerisinde yine, önemli adımlar atacağız. Bunlardan birisi, adli veri bankasıdır.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; adli veri bankası yargılama süreçlerine ilişkin sağlıklı veri elde edip bu veriler üzerinden değerlendirme yapma bakımından son derece önemlidir. Bugün, adli veriler konusunda maalesef çok net değiliz. Çünkü, bütün verileri tam toplayamıyoruz, topladıklarımızda eksiklikler oluyor, birtakım sıkıntılar var. Biz, bütün bu sıkıntıları gidermek bakımından hem TÜİK'le hem üniversiteyle Bakanlığımız uzmanları bir ortak çalışma yürüttüler, adli veri bankasını kurma kararı aldık. Şu anda çalışmalarımız tamamlandı, inşallah aralık ayında bunun tanıtımını yapacağız, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren de adli veri bankasını faaliyete geçireceğiz. Ne demek istiyorum? Şu: Eğer bir kişi Türkiye'de -“A” suçu diyelim- “Adam öldürme suçu en çok hangi ilde işleniyor?” diye sorduğunda anında cevap alacak, “Hangi ilçede?” alacak, “Hangi mahallede?” alacak, “Hangi caddede?”, “Hangi sokakta?”, “Hangi köyde?” alacak. Kır, kent ayrımı, belde ayrımı onları görecek; saat aralıklarını görecek; cinayet işleyenlerin yaşını görecek; mesleğini görecek; eğitimini görecek; mevsimlere göre... Yani aklınıza gelen bütün verileri orada görüp bu suç işlemenin önlenmesi konusunda tedbir geliştirmek isteyenlere de çok büyük katkı sağlayacaktır. Esasında, önleyici hukuk uygulamalarının gelişmesine de çok büyük katkı sağlayacağına biz yürekten inanıyoruz.

Ayrıca, 2017 yılı Ocak ayından itibaren yeni bir uygulamayı başlatıyoruz. Mahkeme faaliyet raporları bundan sonra yayınlanacak. Yani, vatandaşlarımız bir mahkemeye o yıl içerisinde ne kadar iş geldi, ne kadarı karara bağlandı, ne oldu bu faaliyet raporunda görecek ve bu faaliyet raporu aleni olacak, ilan edilecek mahkemelerde ve bütün avukatlar, vatandaşlar da böylelikle yargının denetimini sağlayacak.

Bir başka konu da, yargıda zaman yönetimidir. Sayın Başkanım, bu da çok önemli bir adım, bunun da sonuna geldik. Dava açan bir vatandaş davasının kaç gün içerisinde sonlandırılacağına dair bir belge alacaktır. Savcılığa şikâyette bulunan bir vatandaş şikâyetinin savcılık tarafından en geç kaç gün

içerisinde neticelendirileceğine dair bir belge alacaktır. Böylelikle, yargının makul süre içerisinde işini yapması konusu vatandaşın ve kamuoyunun da doğrudan denetimine açılacaktır. Bunun da önemli bir reform olduğunu söylüyorum.

Tabii, diğer konuların tümünü geçiyorum.

2017 bütçemizin tüm yargı teşkilatına, devletimize, milletimize, hepimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Bütçemize katkı verecek saygıdeğer milletvekillerimizi de sözlerim sonunda bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana sunumları için teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkanım, müzakerelere geçmeden...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Usulle ilgili bir şey...

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun yüksek yargı organlarının bütçelerinin ayrı görüşülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, geçen dönem Sayın Başkan, hatırlıyorsanız Adalet Bakanlığı bütçesi sırasında benim bir önerim olmuştu, dedim ki: “Anayasa Mahkemesinden başlayarak yüksek yargı organlarının hiçbirisi Adalet Bakanlığına bağlı değil ya da ilişkili bir kurumu değil. Dolayısıyla, onların bütçelerinin ayrı görüşülmesi lazım.” Siz de, tutanaklarda var: “Evet, gelecek dönem öyle yapalım. Birlikte görüşülüyor ama bunlar ayrı kurumlar.” demiştiniz. “Genel Sekreterlikle de görüşeceğim, bunu halledeceğim, gelecek dönem yeni bir gelenek başlatalım.” demiştiniz.

BAŞKAN – “Genel Sekreterlik” derken?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bilmiyorum, öyle söylemişsiniz.

BAŞKAN – Genel Sekreterlikle görüşmemize gerek yok, programımızı kendimiz yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O zaman daha da iyi. Yani, “Yeni bir gelenek başlatacağız, doğrusu da budur.” demiştiniz hatırlıyor iseniz.

BAŞKAN – Tutanaklara bakacağım ama demişimdir siz dediğimize göre. Ama, atladığım anlaşılıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çünkü, buradaki diğer kurumlar, Adalet Bakanlığı ayrı, yargının bağımsızlığı önemli.

BAŞKAN – Ben, bu konunun gündeme geldiğini hatırlıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay ve diğerlerinin ayrı ayrı...

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, haklısınız, hatırlıyorum, doğrudur. Keşke ön takvimi verdiğimizde de bu konuyu bir kez bana hatırlatmış olsaydınız ben hemen gereğini yapardım.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, söz istemiştım, usul hakkında.

BAŞKAN – Duymadım Sayın Çam, pardon.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ekranda görünüyor ama.

BAŞKAN – Sayın Çam, ekranda on tane ışık yanıyor. Usul hakkında olduğunu belirtmeniz lazım. Buyurun.

2.- İzmir Milletvekili Musa Çam'ın 667 ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle ilgili bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; bu sabah 677 ve 678 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler yayımlandı, elimize geçti şimdi. Bu konuyla ilgili bir bilgi almak isteriz. Özellikle, burada yapılan bu kanun hükmündeki kararnamelerden Plan ve Bütçe Komisyonunu, Parlamento'yu çok yakından ilgilendiren birtakım düzenlemeler yapılmış. Şimdi, Parlamento açık, komisyonlar açık ve çalışıyor. Komisyonlara gelmesi, görüşülmesi ve müzakere edilmesi gereken birtakım maddeler kanun hükmündeki kararname içerisine sokularak resmen Parlamento devre dışı bırakılmış ve Parlamentoda görev yapan komisyonlar devre dışı bırakılmış. Bunlardan bir tanesi Grev ve Lokavt Kanunu da dâhil olmak üzere birtakım değişiklikler yapılmış. Şimdi hiçbirine gerek yok. Sizden bu konuda bilgi istiyoruz. Ne oldu ne bitti 667 ve 668 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamelerde, bilgi almak istiyoruz, Sayın Bakandan bilgi istiyoruz.

BAŞKAN – Pek usule uygun olmadı ama teşekkür ediyoruz. Size soru bölümünde özellikle bu konuyla ilgili söz vereceğim sorunuzu sormanız için.

MUSA ÇAM (İzmir) – Şimdi versin konuşmalarımızı ona göre düzenleyelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bürokrat arkadaşlarımızı, önce yüksek yargı temsilcilerimizi tanıyalım ondan sonra da Adalet Bakanlığı bürokratlarını.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz bürokrat arkadaşlarımıza.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezekereleri

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

BAŞKAN – Şimdi görüşmelere başlıyoruz.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Sayın Kuşoğlu'nun dile getirdiği usulle ilgili görüşme, aslında geçen yıl çok dikkate alınacağını varsaydığımız ve önemseydiğimiz bir konuydu ancak, sistemimiz, özellikle de adalet sistemimiz, bakanlıklarımız bağımsız kurum geleneğini bir türlü benimseyemedi.

İstenildiği kadar yasalarında bağımsız olsunlar, hiçbir şekilde bir bakanlıkla ilişkilendirilmesinler ya da bağlı olmasınlar, onları sürekli olarak Hükümet sıralarının ikinci ve üçüncü sıralarına dizmek bu Hükümette bir gelenek hâlini aldı. Bağımsız kurum kurduktan sonra onların bağımsızlığına gereken saygı gösterilmiyorsa... Sadece sizinle ilgili değil, bundan öncekileri de gördük, bizzat yerlerini tanımlayarak söyledik, “Etmeyin, tutmayın.” dedik; bağımsız kurum diyorsunuz, bağımsızlıklarının olduğunu yasaya yazıyorsunuz, sonra da bu hâlde getiriyorsunuz diyoruz. Umuyoruz ki bu son düzenleme olacak.

Değerli milletvekilleri, 2017 Yılı Bütçe Yasa Tasarısı'nı görüşmeye başladığımız günden beri hem ekonomimizde hem de ekonomik göstergelerimizde çok önemli değişiklikler oldu; büyüme yüzde 3'lerde, işsizlik 11,3'e çıktı, cari açık vererek büyümenin sınırına dayandık, sermaye girişi azaldı, çıkış çoğaldı, döviz tevdiat hesapları erirken Merkez Bankasının net aktiflerinde ciddi bir erime gözükmeye başladı, ihracat düştü, Türk lirası diğer para birimleri karşısında giderek değer kaybediyor, kısaca bir ekonomik kriz kapımızı çalıyor. Yanlış anlamayın, bakanlıkları karıştırmadım yani Adalet Bakanlığının bütçesini görüştüğümüzü çok çok iyi bilerek bu verileri özel olarak veriyorum.

Değerli arkadaşlar, bugünün dünyasında ekonomiyi dış politikadaki gelişmelerden, özellikle demokrasiden, hele hele hukuktan ayıramazsınız. Eğer ekonominizde önemli birtakım değişiklikler oluyorsa öncelikle demokrasinizin, hukuk sisteminizin şiddetle yeniden değerlendirilmesi gerekir. Ekonomi dediğinizde insan hak ve özgürlüklerinden, mülkiyet hakkından, hukukun üstünlüğünden, hukukun düzenleyici normlarının güvenilirliğinden de bahsetmiş oluyorsunuz. Bu normlar olmadığı takdirde sistemdeki kuralları hiçe sayarak, yargının bağımsızlığı konusunda kuşular yaratarak, hukuku ayaklar altına alan otoriter tavırlar sergileyerek bu tür ekonomilere çok ciddi zararlar verirsiniz. Eğer küresel ekonomide bir aktörseniz –ki öyleyiz, ilk 20 içerisinde önemli bir aktörüz üstelik de- bu tür tavırları bir an önce uluslararası standartlara yükseltecek şekilde düzeltmezseniz ekonominiz krize sürüklenir, uluslararası ekonomik sistemden dışlanma aşamasına gelirsiniz ve şimdiye kadar edindiğiniz bütün kazanımların hepsini de ciddi anlamda tehlikeye atarsınız.

Değerli arkadaşlar, eğer bugün bir kriz tehlikesinden bahsediyorsak bunun nedeni sadece Sayın Başbakanın belirttiği gibi dış konjonktür değildir. Sadece o demedi ama Amerika'daki başkanlık seçimine dayandırdığı için söylüyorum bunu. Bunun nedeni sadece dış konjonktür olmadığı gibi sadece alınmış ekonomik kararlar da değildir; onlara yanlış da diyebilirsiniz, doğru da diyebilirsiniz ama onlar da değildir. Eğer krizden çıkacaksa bunun yolu sadece ve sadece sürekli teşvikleri artırmak, ekonomik düzenlemeler yapıyoruz diye vergi afları çıkarmak da değildir, bunlarla olmuyor bu iş. Öncelikle, Türkiye'nin evrensel hukuktan uzaklaşmasına neden olan düzenlemelerden kurtarılması ve bu konuda Türk adaletine karşı güvenin, hukukuna karşı güvenin yeniden tesis edilmesi gerekiyor.

Peki, biz ne yapıyoruz? Değerli arkadaşlar, biz Anayasa'mızın temel ilkelerinden kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı düzenlemeler yapmaya çalışıyoruz. Yasamanın toptancı bir şekilde yargının görevlerini üstlenmesine dönük yasalar çıkarıyoruz. Yargıya intikal etmiş ve yürürlükteki mevzuata uygun olarak çözülmüş sorunların sonuçlarını yasamaya yeni yasalar getirerek değiştirmeye çalışıyoruz. Yargının bağımsızlığına düşürülen, çok şükür, darbe teşebbüsünün atlatılması nedeniyle bu beladan kurtulduğumuz büyük gölgenin ortadan kaldırılması için gereken düzenlemeleri yapamıyoruz, gereken adımları herkesin kabul edeceği bir şekilde atamıyoruz. Yargı kararı olmadan mülkiyet haklarını gasbediyoruz. Anayasa'ya aykırı hukuki düzenlemeler yapıyoruz. Katılmak için yıllardır müzakerelerini sürdürdüğümüz Avrupa Birliğinin yaptığımız kabul öngörülerine rağmen yeni düzenlemeler yapacağımızı söyleyerek o görüşmeleri ciddi anlamda tehlikeye atıyoruz. Değerli arkadaşlar, bir ekonomik birime girmek için kendi kurallarınızla başvuramazsınız. “Benim kurallarım bu, bunlarla

beni alıyor musunuz?” diyen bir ekonomik birim veya kurum varsa bu olur. Ancak, kendi kurallarını koymuş ve “Bu kurallara uyulduğu takdirde bizim birliğe dâhil olabilirsiniz.” diyen bir kurum var ise siz zaten bütün bu uyum görüşmelerinin hepsini mevcut hukukunuzun o hukuka uydurulması alanında yapıyorsunuz. Bu hiçbir şekilde o ülkenin özgürlüğünü, bağımsızlığını kısıtlayacak bir aşamada görülemez. Görülüyorsa zaten vazgeçersiniz, onda herhangi bir sorunuz yok.

Sayın Bakan, idam kararı bunlardan birisidir. Türkiye'nin ön kabullerinden birisidir, nitekim değiştirilmiştir. Yeniden idam kararı getirdiğiniz takdirde o “Gireceğiz.” dediğiniz müktesebatla çelişkiye düşersiniz çünkü o kurum “Biz insanların öldürülmesiyle ilgili bu tür düzenlemeleri kabul etmiyoruz. Bunu kabul etmeyen ülkeler birliğiyiz.” demiş. “İdam cezasını getiriyoruz.” dediğiniz andan itibaren “Peki, biz artık bunda yokuz.” anlamına gelir bu, bunun başka bir şekli falan yoktur. Ha, yoksak o da ayrı bir olaydır, o ayrıca tartışılması gereken bir olaydır.

Alman Dışişleri Bakanının bu konuda söylediği şey o kadar net ve sade ki yani Dışişleri Bakanının niye kalkıp da 2 tane büyük partinin oy birliğiyle cumhurbaşkanı aday olduğunu çok net olarak anlıyorsunuz. “Biz bu konuyu referanduma götürürüz, biz bunu kabul etmeyiz bu şekilde.” denildiği andan itibaren söylediği yanıt çok basit: “Bu, Türkiye'nin vermesi gereken bir karar.” Tabii, Türkiye'nin vermesi gereken bir karar. “Avrupa'ya yakınlaşmanın kriteri yeni yazılmadı.” Ta, 1960'lerden geliyor, Roma Antlaşması'yla yazılıyor. “Ve bu kriterler Türkiye'ye özgü de değil. Yani, buna katılacak bütün ülkeler bu kriterleri kabul ederek geliyorlar buraya.” Şimdi, bunun tartışmasının yöntemi bu mu? “Ben yaparım, vatandaşımın istediği şeyi yaparım.” Elbette vatandaşın istediği şeyi yapacaksınız, başka bir şey yapma olanağın yoktur. Ama, bu konuda vatandaşınla durumu çok ayrıntılı olarak konuşursun, “Evet, biz bu koşullar altında bunu yapıyorsak siz de buna ‘Evet.’ diyorsanız biz de şu şu kriterleri artık unutalım.” dersiniz. Böylece de o ülkelerle gırtlak boğaz oluyormuş gibi, sürekli “Ben asacağım.”, “Ben astırmam.” diye bir çekişmenin içerisinde olduğu gibi bir imaj kesin olarak bırakmazsınız. Yanlış olan budur.

Değerli arkadaşlar, hukukunu bu şekilde tartışan bir ülkede bir yabancı yatırımcı ne düşünür? Hukukun olmadığı, daha doğrusu her an yeni bir değişikliğin geleceği yani maç oynanırken kuralların değiştirildiği, şirketlere el konulduğunun görüldüğü bir ülkede mi yatırım yaparsınız, yoksa hakların güvence altında olduğu, genel hukuk sisteminin işlediği bir ülkede mi yatırım yaparsınız? Elbette ki hukuk sisteminin işlediğinde yaparsınız. “Yabancı sermaye gelmiyor.” diye krizin nedenlerinden birisi olarak... Çünkü, bizim önümüzdeki yıl 200 milyar dolarlık bir yükümlülüğümüz var, döviz yükümlülüğümüz var. Hadi, bunun yarısını çeviriverdik kendi kaynaklarımızla, olanaklarımızla, 100 milyar dolarlık dolayısıyla yabancı sermaye istiyorsunuz. Ne diyeceksiniz bu durumda? Bu durumda yeniden bu insanları inandırıp diyeceksiniz ki: “Bizim hukuk sistemimiz kesin olarak sizin sermayenizi de her şeyinizi de güvence altında bulunduruyor. Bu tür düzenlemelerden kesin olarak etkilenmezsiniz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika lütfen.

Buyurun Sayın Temizel.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Tam bunu derken de bugün çıkan bir kararnameden en çarpıcı olduğu için şu kısmını alıyorum. Değerli arkadaşlar, kanun hükmünde kararnamede, bizim burada kaç defa değiştirdiğimiz, uygulamasını neredeyse hepinizin ezbere bildiği, devletin hüküm ve tasarrufu altında veya mülkiyetinde olan kıyılardaki tersanelerle ilgili olarak daha önceden yirmi yılına verilmiş olan irtifak haklarının süresini kırk dokuz yıla çıkaran bir düzenleme var. Kanun hükmünde kararnameyle ve terörle ya da bu darbe teşebbüsüyle, iğrenç olaylarla ne ilgisi var bu olayın? Bu insanların gırtlığını sıkın yok. Eskiden beri zaten bunlar yirmi yılına irtifak hakkı tesis etmişler,

yeni bir hak verilmeyen süre içerisinde ecrimisil ödüyorlar. Bunu kanun hükmünde kararnamenin içine koyuyorsunuz. Önemsemediğimden değil, sizi temin ederim bunun için değil; çok çarpıcı olduğu için söylüyorum. Kanun hükmünde kararname ile çekkek yerlerinin, kayık çekilen yerlerin irtifak hakkının tesisinin ne ilgisi olabilir? Böyle şey olur mu?

Değerli arkadaşlar, bütün bunlar yetmiyormuş gibi bir de beş gündür çocuk istismarıyla ilgili hukuki düzenlemelerle boğuşuyoruz. Bir taraftan ülkemiz ayağa kalktı, dışarıdan bakanlar da gerçekten ne olduğunu bile kavrayamadılar, kafaları karmakarışık oldu. Biz uluslararası çocuk hakları sözleşmelerine imza atan Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Birliğine üye olmak üzere görüşmelerini sürdüren Türkiye Cumhuriyeti...

Şimdi, değerli arkadaşlar, “Bu düzenlemelerle bir sorun çözülüyor.” şeklindeki yaklaşımları kesinlikle reddediyoruz. Bu düzenlemelerle sorun falan çözülmüyor; tam tersine, çığ gibi büyüyerek gelecek sorunların kapısı aralanıyor. Çocuk istismarı suçtur, dünyanın her tarafında suçtur. Bu suçun davul zurnayla işlenmesi ile şiddet kullanarak işlenmesi arasında zerre kadar bir farklılık yoktur. Davul zurnayla bu suçun işlenmesi, hatta örgütlü suç tanımına bile girer. Bunun başka şekli falan yoktur. Bu suçu işleyenlerin de mutlaka cezalarını çekmeleri gerekir. Toplum, bu suçu işleyenlerin asla cezasız kalmayacaklarını kesin olarak bilmeli ki bu olayların önüne geçilebilsin.

Birkaç gündür, televizyonda bu konuyu tartışan insanları izliyorum. Sizi temin ederim değerli arkadaşlar, dehşet içerisinde kaldım. “Bilim adamı” denilen insanlar eğer bilim adamıysa bu ülkede bilim adamı kalmadı demektir. Herkesin gözünün içine bakarak yalan söylüyorlar ve suçu teşvik ediyorlar. Sayın Adalet Bakanı, suçu teşvik eden bu programlarla ilgili olarak umarım bağımsız yargımız suç ve suçluyu övme suçlarının gereğini yerine getirir. Savundukları şey, savunacakları şey ile söyledikleri şeyler arasında zerre kadar bir ilinti falan kalmamış, insan kulaklarına inanamıyor.

Anayasa Mahkemesinin yaptığı düzenleme... İptal etmesi üzerine bunu yapmak zorunda kaldık. Son önerenin bununla ilgili olmadığını hepimiz biliyorsunuz. Anayasa Mahkemesi bu suçlarla ilgili olarak “Üst limitin çok fazla olduğu, kişisel durumların veya kişiselleştirmelerin göz önüne alınmaması nedeniyle yeni bir düzenleme yapın.” diyor. Oturup da “Daha önceden tacizcisiyle evlenen çocuklarla ilgili veya daha önceden taciz ettiği insanlarla evlenen insanların affıyla ilgili herhangi bir hüküm getirin.” demiyor. Bunu getirmeye sizlerin kesin olarak hakkı yok. Bu düzenleme, aslında, biraz önce söylediğim, yasamanın yine yargının yerine geçerek karar vermesiyle ilgili. Siz daha önceden getirmiş olduğunuz o tasarımı yasalaştırdığınız zaman... Yeni getirilen düzenlemelerin içerisine “Tacizcilerin affedilmesi veya evlendikleri zaman yükümlülüklerinin veya cezalarının uygulanmaması.” diye bir hüküm koymamışsınız. Cezaların kademesini, derecesini değiştirmişsiniz; iyi. Bu durum karşısında kararı verecek olan mahkeme. Genel hukuk ilkeleri gereği olarak bu durumda olan insanların lehe olan düzenlemeler var ise eğer onlardan yararlanma hakları zaten vardır. Bırakın bunu mahkemeler çözsün yeniden yargılamalara falan karar vermek suretiyle. Getirip de buraya “Biz şunları affediyoruz.” dediğiniz anda -istediğiniz kadar- üç veya beş gösterişçi olarak ortalıkta dolaşan insanı... O insan o yaşında, 20 küsur yaşında 14 yaşındaki bir çocuğu taciz etmişse evleniyorum diye, hiçbir şey fark etmiyor, onun cezasını çekmek zorundadır; bu kadar. Bunun ötesinde bir olay yoktur. Yok, “Çocukları olmuş, çocukları büyümüş, onlara bakamıyormuş.” Hangi kültürle bunları değerlendirebiliyor Sayın Bakanım, hangi kültürle? Bunun olması mümkün mü?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu kültür, bizim toplumumuzda olan bir kültür değil mi? Uzaydan mı geldi?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Değiştirmek için çabaladığımız bir demokrasi yaşıyoruz Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama, yok saymak da ayrı bir şey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devlet bakacak, sosyal devlet var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir toplumsal gerçeği yok saydığımızda da ayrı sorunlar çıkıyor.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Hayır, vazgeçmiyorsunuz.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Orta Çağ'ın gerçeklerini 21'inci yüzyılda tartışmak dramatik bir durum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama, var.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başbakan dediler ki: “Cahil bir ana babanın suçunun cezasını çocukların çekmesini önlemeye çalışıyoruz.” Hangi çocukların? Tecavüze uğramış veya taciz edilmiş çocuğun doğurduğu çocukların. Dikkatinizi çekerim, “çocuklar” derken o olaydan, o menfur olaydan doğan çocuklar kastediliyor olduğu gibi. İyi ama babasını seçme şansı olmayan 13 yaşındaki kız çocuğunun tüm yaşamı boyunca çektiği işkence ne olacak arkadaşlar, bu ne olacak? Böyle bir düzenleme hukuka uyar mı? İnsanın tüylerini diken diken ediyor. Cahil bir ana babadan dünyaya gelmenin bedeli ve cezası mı bu? Modern dünyada çocukların hakları bu tür insanların eline mi bırakılıyor? Bu olmaz, böyle bir şey kesin olarak olmaz. Kamu görevlilerimizin, devletin, Meclisin görevlerinin başında, insan haklarına ve çocuk haklarına sahip çıkması gerekiyor. İnsan haklarına saygılı olmak istiyorsak, çağdaş bir toplum olmak istiyorsak, sadece sınır birliği ve görünümüyle Avrupalı olmak istemiyorsak “çocuk istismarı” tanımını yerine oturtmak ve yaptırımlarını yaşama geçirmek zorundayız. Her ceza çeken kendisini mağdur olarak ilan eder, bunu suçu işlerken düşünmek zorundadır, suçu işleyip de mağduriyet edebiyatıyla bazı şeyleri mazur göstermek mümkün değildir. Biz bunu başaramadığımız zaman aslında ne yaptığımız siyasetin ne de kurduğumuz toplumsal organizasyonların hiçbir değeri olmaz değerli arkadaşlar. Oscar Wilde çocuk istismarcılarına karşı ailenin gereken desteği vermemesi yani çocuklarını koruyamaması olayına karşı şöyle bir değerlendirme yapar: “Çocuklar, anne ve babalarını severek yaşama başlarlar. Bir süre sonra onları yargılarlar ve nadiren de onları affederler.”

Değerli arkadaşlar, son olarak -süremi biraz geçtim ama- şu cümleyle bitirmek istiyorum konuşmamı, Aristo der ki: “‘Adalet’ kavramı, bütün diğer faziletleri içine alan ve yasalara uyumlu ortaya çıkan en tamamlanmamış ve en mükemmel fazilettir.” En tamamlanmamış ve en mükemmel fazilettir. Değerli arkadaşlar, bu fazilette çocuk istismarcılarının suçlarının affı yoktur. İstismara uğramış çocuğu işkenceci sapığa teslim etmek de yoktur. Çocuğa taciz eden suç işlemiştir. Bu toplum, bu suçları yok edene kadar, bu cezalandırmaları yapmak zorundadır. Dolayısıyla, kesinlikle ve kesinlikle bu suçu bırakın meşrulaştırmayı, bunu çağrıştıracak herhangi bir düzenlemeye bile tahammülü yoktur.

Sayın Bakan, biraz önce yaptığı adalet saraylarının büyüklüğünden bahsetti. Sayın Bakan, adalet binalarda dağıtılmıyor, bağımsız yargıda ve vicdanlarda dağıtılıyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Temizel.

Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, karmaşık olayların, kaotik gelişmelerin, ekonomik ve sosyal sıkıntıların yaşanmakta olduğu bir süreçten geçiyor. Böylesi bir ortamda adaletin doğru tecelli etmesi hepimiz için hayati önemdedir. Adaleti, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle, yargı, insanların tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer ettiği bir yapıda olmalıdır. Hâkim ve savcıların liyakat ve vicdan sahibi olması, kanaat adaletinin tesisi yargıya olan güvenin teminatı olacaktır. Sistemin etkin, erişilebilir ve adil olması sağlanabilirse ancak adaletle güven de tesis edilebilecektir. Yargının, siyasi iktidarların veya belirli kişi ya da grupların güdümünde hareket etmeyecek, bir kısım aidiyetlerin adalet duygusunun önüne geçmesine imkân vermeyecek, daima ve her şartta hakkı savunan bir yapıda olması sağlanmalıdır. Bu amaçla fiziki, teknolojik imkânlar geliştirilmeli, insan kaynakları nitelik ve nicelik olarak güçlendirilmelidir. Hukuki tedbirler alınmalı, çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle güçlünün değil, haklının korunması, toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesi devletin kuşkusuz en temel görevlerindedir. İnsanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşaması, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınması ve temel, hak ve özgürlüklerin uygulamada da güvence altına alınması şarttır. Suçun oluşmasının önlenmesine ilişkin tedbirlerin alınması, suçun işlenmesinden sonra olaya ait delil ve bilgilerin sağlıklı bir şekilde mahkemelere intikali, mahkemelerin bağımsız, hızlı ve doğru karar vermesi için bu süreci etkin kılabilecek bilgi teknolojilerinin kullanılması son derece önemlidir. Yargı alanında yapılacak her türlü değişikliğin toplumun adaletle güven duygusunu artıracak şekilde olması gerekir. Toplumsal huzursuzluğa sebep olacak, adalet duygusunu zedeleyecek, mağduru değil, suçluyu koruyacak yaklaşımları “adalet” anlayışıyla bağdaştırmak mümkün olmayacaktır.

Bu çerçevede, çocuk istismarıyla ilgili Genel Kurulda bir kanun görüşülürken verilen önerenin biz de sadece Komisyona geri çekilmesiyle kalmamasını, tamamen ortalıktan kaldırılmasını istiyoruz. Dolayısıyla, Sayın Başbakanın bugünkü yaptığı açıklamayı önemsemekle beraber bunun yeterli olmadığını düşünüyoruz.

Adaletin en temel prensiplerinden birisi de hiç şüphesiz süratli ve ekonomik olmasıdır. Bir ülkede toplumsal barışın, huzurun, ekonomik kalkınmanın, refahın, hatta sosyal ve kültürel gelişmenin sağlanması, adaletin ve etkin bir yargı erkinin tesis edilmesiyle doğru orantılıdır. Çağdaş normlara uygun bir hukuk ve adalet sistemi olmayan ülkeler, ekonomik ve sosyal krizlere de mahkûm bulunmaktadır. Bireyin hak ve adaletle ulaşma güvencesinin sağlanamadığı ülkelerde toplumun barış ve huzuru bozulduğu için ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme de mümkün olmamakta, devletin temelleri tahrip edilmektedir. Hukukun üstünlüğü temelinde demokratik bir hukuk devleti anlayışının tesis edilememesi adalet sistemine ve yargı erkine güvenin olmaması sonucunu doğurmaktadır. Adalet bir toplumu mutluluk ve refaha götürecektir gelişmelerin sırtını dayanacağı bir mülkün olmazsa olmazıdır. Bir ülkede temel hak ve özgürlükler yeteri kadar yoksa o zaman hem hukuk devletinde ve uygulamalarında eksiklikler ve noksanlıklar vardır hem de demokrasinin standardı düşüktür demektir. Yasa yapmak ile hukuk yapmak aynı şey değildir. Hukuk devletinde haklar ve özgürlükler bir lütuf olarak algılanamaz ve böyle de değerlendirilemez.

Sayın Bakan sunumunda da ifade etti, Avrupa Konseyinin 2015 Türkiye Raporu'nda Türkiye'yle ilgili ciddi eleştiriler var ama ona geçmeden evvel Avrupa Adalet Etkinliği Komisyonunun yayınladığı birtakım istatistikler var, onlara değinmek istiyorum.

Şimdi, Avrupa Konseyi üyesi devletlerin ekonomik krize rağmen 2010 yılından bu yana adalet sistemine ayırdıkları bütçede artış olmuştur. 2010-2012 döneminde ortalama yüzde 7,1; 2014 döneminde 8,58 olmuştur. 2014 yılında Avrupa genelinde adalet sistemine kişi başına en fazla bütçeyi İsviçre ayırmış 219 euroyla, Birleşik Krallık 144, Lüksemburg 139 euro ayırmıştır. En düşük bütçeyi 8 euroyla

Moldavya, Ukrayna, Arnavutluk ayırmıştır. Türkiye ise aynı yıl kişi başına 21 euro harcamıştır. 2012 yılında da 18 euro harcamıştır. Avrupa ülkelerinde 100 bin kişi başına düşen hâkim sayısı ortalaması 21 iken, Türkiye’de 11,4; savcı sayısı 11,3 iken Türkiye’de 6,8; adli yardım harcaması Avrupa ülkelerinde 7,7 avro, Türkiye’de 1,10 avro; 1 hâkime düşen dosya sayısı yılda 200 iken Türkiye’de 780; 2014 verilerine göre Avrupa genelinde 100 bin kişiye 1,8 mahkeme düşerken Türkiye’de 0,8 mahkeme düşüyor.

Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün 2004-2014 yıllarını kapsayan verilerine göre, bu dönem içerisinde davaların ortalama görülme süresi 207 gün olarak hesaplanmış; yaklaşık altı buçuk aya karşılık gelen bu sürenin doğası gereği kısa süreli çekişmesiz yargı işleri ayrı tutulduğunda aslında çok daha uzun olduğu görülür. Türkiye’de hâkim ve savcı sayılarında hâlâ Avrupa standartlarına yaklaşamamış.

Bu ve benzeri problemleri çözmeden adaletin hızlı, doğru ve adil karar vermesi yolundaki engeller devam edecektir. Dünya çapında hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapan Dünya Adalet Projesi tarafından her yıl açıklanan Dünya Hukukun Üstünlüğü Küresel Endeksi’nde Türkiye, geçen yıla göre sekiz basamak gerileyerek 113 ülke arasında 99’uncu sıraya gerilemiştir. Hukukî Adalet Endeksi’nde 2014 yılında 99 ülke arasında 47’nci sırada olan Türkiye, 2016 yılında 113 ülke arasında 86’ncı sıraya gerilemiş; Cezai Adalet Endeksi’nde ise yine 2014 yılında 99 ülke arasında 62’nci sırada iken 2016 yılında 71’inci sıraya gerilemiş 113 ülke arasında; Temel Haklar Endeksi’ne göre durum daha da kötü, 2014 yılında 99 ülke arasında 72’nci sırada iken 2016’da 113 ülke arasında 108’inci sıraya gerilemiş.

Şimdi, Avrupa Birliğinin söylediklerinin Sayın Bakan çok fazla ciddiye alınmaması gerektiği yolunda bir şey söyledi. Tabii, burada birtakım yorumlara dayalı olan hususları bir kenara bırakacak bile bazı somut şeyler de var burada. Mesela “Yürütme erkinin temsilcileri bir bütün olarak yargının güvenilirliğini alenen sekteye uğratmaya devam etmiştir.” diyor; “Hâkimler ve savcılar için etik davranış kuralları bulunmamaktadır.” diyor; “Hâkim ve savcı adaylarının alımında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun bir fonksiyonu yoktur.” diyor; “Yargı çalışanları için sistematik eğitim geliştirilmesine ve akademinin kapasitesinin artırılmasına yönelik bir strateji mevcut değildir.” diyor; “Arabuluculuk ve diğer çeşitli alternatif çözüm mekanizmaları mevcut olmakla birlikte seyrek olarak kullanılmaktadır.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Kâtip Emine Nur Günay geçti)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aksu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yargılama sürecinin uzunluğundan bahsediyor, yeterli sayıda destek personelinin olmadığını söylüyor; “Kamuda şeffaflık konusunda mevzuata ilişkin gelişme olmaması nedeniyle geçtiğimiz yıl bu alanda bir ilerleme kaydedilmemiştir.” diyor yani burada tamamen yoruma dayalı olmayan, muhtemelen Bakanlığın sunduğu bilgi, belgeye dayalı olarak birtakım tespitlerde bulunulduğu görülüyor.

Tabii, yargı sistemini etkileyen unsurları temelde ikiye ayırmak mümkün. Bunlardan bir tanesi, yargının içsel, kendi işleyişinden kaynaklanan, kendi sisteminden kaynaklanan birtakım unsurlar; diğeri de, yargı dışı unsurların oluşturduğu olumsuzluklar.

Yargının kendi içerisindeki hususlar, hep konuştuğumuz kapasitenin artırılmasına ilişkin, fiziki kapasite, teknolojik kapasite, insan gücü kapasitesinin artırılmasıyla ilgili hususlar. Yani burada hâkim sayısı artırılabilir, hâkimlerin nitelik olarak gelişmeleri sağlanabilir, işte, teknoloji daha yoğun her

alandan kullanılır, fiziki mekânlar, şartlar iyileştirilebilir ama bunun dışında, bir de yargı dışı unsurlar var; bunlar, siyaset ya da çeşitli güç unsurlarının, güç odaklarının yargıya müdahalesiyle ilgili hususlar. Dolayısıyla yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkileyen unsurlar.

Şimdi, burada hızlıca birkaç tane sorunu paylaşarak konuşmamı bitirmek istiyorum.

Savcılıkların adli görevlerinin yanı sıra idari görevlerinin de bulunması iş yükünü artıran bir unsur. Açılan kamu davalarının çoğunun beraatle sonuçlanması yani iddianamelerin hukuki isabet oranındaki yetersizlik iş yükünü artıran unsurlar.

Yine, savcılıklardaki insan kaynaklarının nitelik ve niceliğinden doğan sorunlar. Büyük oranda iyileşmesine rağmen fiziki mekân ve altyapıdan kaynaklanan sorunlar, halkla ilişkiler kapsamında mağdur, şüpheli ve tanık ilişkilerine ilişkin sorunlar, savcılıklarla ilgili sorunlar. Uygulamada, tutuklama kararı verildikten sonra, pek çok davada tutukluluk süresinin deliller ve tutukluluğun gerektirdiği tekrar incelemeler yapılmadan rutin olarak uzatılması bir sorun. Mahkeme süjesi olan savunma makamı iddia makamı iddia makamı kadar aktif bir yapıya sahip değil, bunun da aktif hâle getirilmesi gerekir.

Adil Tıp Kurumunun teşkilatlarının yetersizliğiyle ilgili sorunlar var. Gerçi Bilirkişilik Kanunu'nda Adli Tıpla ilgili de önemli düzenlemeler yapıldı; bir ölçüde bunların giderilmiş olacağını düşünüyorum.

Hak arama özgürlüğünün temelini oluşturan makul sürede yargılama hakkı ülkemizde tam olarak tesis edilmemiştir.

Yine, terör ve örgütlü suçlar, anayasal düzeni, kamu güvenliğini ve barışı tehlikeye götüren suçlar yargıyı büyük ölçüde şu anda meşgul ediyor. Burada belki önleyici tedbirler anlamında çaba gösterilmesinin hem sonuç alıcı anlamda hem de yargının yükünü hafifletme anlamında katkısı olacaktır.

Avukatlık ücreti ve yargılama giderlerini karşılama imkânı bulunmayan kişilere devlet tarafından tanınan adli yardım sistemi etkinleştirilmelidir. Adli yardım müessesesindeki “adli yardım” yerine “hukuki yardım” kavramı daha geniş bir şekilde getirilmelidir. Biz bununla ilgili, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bir aile avukatlığı sistemi öneriyoruz; böylece hukuki problemler oluşmadan önlenmesine bu sistemin katkı sağlamasını öneriyoruz.

Evet, bir de son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Yeni 2 tane kanun hükmünde kararname çıktı, yine bir sürü ihraç var. Burada dikkat çekici olan bir husus var bunu baştan itibaren söylüyoruz: Eğer devlete nüfuz etmiş bu tarz insanlar varsa kuşkusuz atılacak, ihraç edilecek, en şiddetli şekilde de cezalandırılacak ama dikkat çekici şekilde hep alt düzeyde, işte, hizmetli, memur, şu, şu, şu gibi insanlar ihraç ediliyor ama hiç üst düzeyde, piramidin üs tarafında olan yapı içerisinde bir ihraç pek göremiyoruz. Dolayısıyla, burada işin sulandırılmasına sebep olmasın bu tür şeyler. Toplum vicdanında şöyle bir şey geliyor, deniliyor ki: “Ya, işte, odacıyla, kapıcıyla, taşradakiyle uğraşılıyor ama tepe noktadaki ne siyasilere ne üst düzey bürokrasiye dokunulmuyor.” gibi bir algı var. İnşallah bunlara ilişkin de bir soruşturma, kovuşturma yapılıyordur ve gereği onların da yapılıyordur diye düşünüyorum.

Bütçenizin hayırlı olması dileğiyle saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Aksu.

Buyurun Sayın Çakır.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli çalışanları ve değerli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Adalet Bakanlığının 2017 bütçesi ile 2015 kesin hesaplarını görüşüyoruz; öncelikle, bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile insan haklarını esas alarak adalet hizmetlerinin adil, hızlı ve etkili bir şekilde sunulmasını sağlayacak politikaları geliştirmek ve uygulamak, bir yol tercihinde bulunmak adına Bakanlığın görevleri arasında. Bütçesi görüşülürken bahsedilenlerin de ne kadar ve nasıl uygulandığını da görüşüyor olacağımız bir husus. Bakanlık aynı zamanda devleti ayakta tutan denge terazisinin elle tutulur, gözle görülür bir mekanizmasıdır. Onun için denir ki: “Adalet mülkün temelidir.” Bugün burada konuşulacak her şey belki içinde bütçe rakamları, bütçenin gerçekleşmeleri, 2015 Sayıştay raporunda öne çıkan eksiklikle ilgili bulgular da olacak ama öyle anlaşılıyor ki adalet duygusu, uygulaması, yargılama süreçleri, uluslararası standartlara uygun yargı mevzuatının varlığı gibi alabildiğince geniş, derin ve bu alandaki dertler, sıkıntılar gibi konular olacak. Elbette içinden geçmekte olduğumuz sürecin beraberinde getirmiş olduğu problemlerin her zeminde ve özellikle yasama yetkisini elinde bulunduran Mecliste tartışılması, konuşulması gerekli ve önemlidir. Yasaların Anayasa’ya ve uluslararası normlara uygunluğunu temin etmekle görevli bir makamın bunu ihmal etme lüksü olamaz.

Bir ülkenin kanunlarının evrensel hukuka uygun olması, insan onuruna saygılı ve demokratik standartlara uyumlu olması o ülkenin hukuk devleti statüsünde değerlendirilmesi için yeterli sayılmamaktadır. Bahsedilen bu tercih ve anlayışların uygulamalarda aynı ilke ve kabulleri de hayata geçirmiş olmayı başarabilmiş olmaktan geçer.

Kanunların iyi yapılmış olması kanun uygulayıcılarının kötü emel ve amaçları doğrultusunda onların insafına terk edilmişse en iyi çıkarılmış bir kanun bu tür insanların elinde en kötü sonuçları doğurabilir. Burada sadece yargı mensuplarını değerlendirmek amacıyla bu ifadeyi kullanıyor değilim. Toplumun genel anlayışı, ahlak sistemleri, yasama ve yürütmenin oturduğu yer, durduğu yer bu yaklaşımın karşılık bulacağı ilgililerdir. Bir toplumun bir arada yaşayan fertleri olarak hemen hemen herkesin, hepimizin yargıyla, adalet mekanizmasıyla da iç içe bir hayat sürdürdüğümüz gerçeğinden, kendi başımıza gelebilecek her şey bugün başkalarının başında var olanın olduğunu bilmek durumundayız. Onun için adalet derken, adalet isterken öncelikle başkaları için isteyebildiğimiz kadar adiliz, bir o kadar herkes için adalet diyebilmeliyiz, demeliyiz.

Herkesin kanun önünde eşit olduğu duygusunu toplumun tümünden hissettiğini anlayabilirsek yargı mensuplarının hakkaniyet ve adalet üzerine hareket ettiklerini bizzat uygulamalarında, tutum ve davranışlarında sergilemeleri ve hissettirmeleri bunu anlayabileceğimiz işaretlerden olacaktır. İster devlet kademeleriyle olsun ister kişiler arasında bir ihtilaftan kaynaklanan nedenlerle olsun haksızlığa uğrayan, hakkı elinden alınan kişilerin, kurumların yaşadıkları toplumda, haklarının hukukla güvence altına alınmış olduğu bir toplumda adaletin eninde sonunda yerini bulacağına dair küçük bir inancın dahi insanı mutlu etmeye yeteceğini biliyoruz. “Gecikmiş adalet, adalet değildir.” derken bile tartıştığımız yargıya güven konusunda yine bir son dakika güvencesi veriyoruz. Allah korusun, ya hiç gerçekleşmeyecek bir hak iradesinin hükümferma olduğu bir adaletsiz dünyada yaşamayı nasıl hazmedebilirdik?

Yasalarımızın dayanağı olan 1982 ihtilal Anayasası’nın değiştirilmesi, güncellenmesi, çağın gereksinmelerine ve insan odaklı bir hâle getirilmesi öncelikli ve en önemli ihtiyaç olarak karşımızda durmaktadır. Bununla ilgili son seçimlerde tüm partilerin değiştirilmesi gerektiği hususunda beyanları bulunmaktadır. Toplumun bu anlamda beklentisi artmış ve bu konu seçim malzemesi olmaktan çıkarılıp gerçekleştirilerek önümüze ve yolumuza bakabilmeliyiz.

Biliyoruz ki yasalarda ve Anayasa’da yapılan kısmi değişiklikler pansuman tedavisi şeklinde kalmış, yara iyileşmemiş, sistem zorunlu olarak bu değişikliğinin yapılmasını bekler hâle gelmiştir. İnsan yaşamının sorunsuz devam etmesi, kamu hizmetlerinin kaliteli hem nicelik hem de nitelik olarak

sunulması yaşam kalitesine olumlu yönde tesir edeceği bilinen bir gerçektir. İnsanların hayatını doğrudan ilgilendiren adalet için hukuk sisteminin sorunsuzluğu son derece önemli ve en kısa sürede ulaşılabilecek bir hedef olarak önemlidir. Bu hususla ilgili olarak öncelikli olarak ve öncelikle iktidarı elinde bulunduranların adil, hızlı ve etkili bir şekilde bu sorunsuzluğu hayata geçirecek politikaları geliştirmek ve hayata geçirmek gibi bir sorumluluğu da öne çıkmaktadır. Hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygılı, bağımsız ve tarafsız yargı adalet hizmetlerinin adil hızlı ve etkili bir şekilde sunulması için tüm altyapı, fiziki yapı ve yasal çalışmaların yapılması, ötelenmeden yapılması gereklidir.

Son yıllarda adalet sistemindeki mevcut sorunların giderilme çalışma ve gayretleri sürekli ve sürdürülebilir bir gelişmeyi amaçlayan anlayışın bir memnuniyet oluşturması doğaldır. Yargı sürecinde DGM ve özel yetkili mahkemelerin kaldırılması normalleşme sürecine giden bir adım olarak görülebilir. Yine, sulh ceza mahkemelerinin kaldırılıp sulh ceza hâkimliğinin kurulması bu alanda önemli bir gelişme olmuştur. Bilinen o ki hukukta uygulanan reformların başarılı olması uzun vadeli bir süreç gerektirmektedir. Yapılan iyileştirmelerin zamana bağlı olarak olumlu yansımalarının kamuoyu nezdinde takip ve kontrolü bir o kadar da önemli olup yapılacak yeni iyileştirmeler bunların üzerine bina edileceğinden varsa aksayan yanları da düzeltilmelidir. Ayrıca memnuniyetin artmasında, artırılmasında adil, doğru kararlar veren ve verimli hizmetleri sunacak olan yeterli sayıda nitelikli personel olacaktır. Nitelik ve niceliğiyle insan kapasitesi, fiziki mekânların yapılanması, hizmeti hem üst seviyelere çıkaracak hem bugüne kadar oluşan aksaklıkları da rehabilite edecektir. İşleyiş olarak yasama, yürütme, yargı olarak kuvvetler ayrılığının önemsendiği ve gerekliliğinin bu kadar öne çıktığı bugünlerde Anayasa'nın verdiği yetkiye dayanarak uygulanan olağanüstü hâlin uygulamalarının hukuk içinde kalma mecburiyetinde olduğumuz herkesin ön kabulüdür. Ve varsa hukuksuz yanlışlıklar en kısa zamanda geri dönülerek düzeltilmekte olduğunu görüyoruz ve düzeltilmelidir. Yargılamalarda verimli ve tatmin edici bir sonucun alınması için makul olan en kısa sürede sonuçlanması gerekmektedir. Bir dava varsa haklı, haksız iki taraf vardır, işte adalet, haklıyı haksızdan ayıracak, haksız da hak ettiği kadarıyla cezalandırabilecek bir terazidir. Bu kararı verirken de hukukun üstünlüğünü kabul etmiş bir gücün arkasında olduğunu bilmemiz yeterli olacaktır.

Birkaç güzel sözle hukukun, adaletin insanoğlu için ne kadar önemli olduğunu tekrar ifade etmek istiyorum. “Kuvvete dayanmayan adalet âciz, adalete dayanmayan kuvvet zalimdir.” “Adalet dünyadan kalkarsa insan hayatına değer verecek bir şey kalmaz.” “Bir duruşmada tek tarafı dinleyerek verilen karar doğru olsa bile hiçbir zaman adil olamaz.” “Adalet güzeldir fakat devlet büyüklerinde olursa daha güzeldir.” “Kılıçların yapamadığını adalet yapar.”

Özellikle FETÖ terör örgütü suçlu ve şüphelileri için hukuk mekanizmasının nasıl işletildiğine dair oluşturulan ve oluşturulmaya çalışılan menfi propagandaların hukuka bağlı olarak yürütüldüğünü şeffaf bilgi, belge ve deliller doğrultusunda hareket edildiğini ortaya koymak önemlidir. Tek bir suçlunun, örgütle bağı olan tek bir kişinin yargılanmaması düşünülmemelidir. Ancak hiçbir şekilde örgütle bağı olmayan tek bir kişinin de örgüt üyeliği kapsamında değerlendirmeye, takibata alınmaması esastır. İşte hukuk bunun için vardır, var olmalıdır. Örgütün ne derece girift, karmaşık ve kapalı olduğunu biliyoruz ama böyle bir organizasyonu hedef aldığımızda fırsatçıların çıkabileceğini, rakip ve düşmanlık duygularının depreşerek ihanet ve iftira mekanizmasının devreye girebileceğini de gözden uzak tutmamalıyız. Kendisini saklamayı son derece başarıyla yapan bu yapının ayıklanması hâlen devam ediyor. Adalet mekanizması içinde bakıyelerin farklı tutum ve davranış sergileyebileceklerini belirtmeliyiz. El konulan şirketlere atanan kayyumalarda hassas olunması, esas olan kayyumların o şirketlerin sahibi değil, kamu adına orada bulduklarının bilincinde kişilere bu görevin tevdi edilmesi önemlidir. Sayının çokluğundan, mahkeme önlerine çıkarılma süreçlerinin uzamasından kaynaklanan gecikmelerin en aza indirilmesi “Beraatizimmet esastır.”, “Suçu sabit olana kadar herkes suçsuzdur.”

anlayışının akıldan hiç çıkarılmadan yargılanmaların yapılması önemlidir. Ailelerin eş ve çocuklarının toplum nezdinde kamu kurum ve kuruluşlarında dışlanmaması adil bir hukuk sisteminde beklentiler arasındadır. Velhasıl, Adalet Bakanlığı bütçesi üzerine görüşüyoruz ama tarihin her döneminde tartışılan, bundan sonra da tartışılmaya devam edilecek bir alan. Adil olabildiğimiz kadar insani duyguların değerli olacağını bilinci önemlidir. Bu düşünceyle hareket edebilmeliyiz.

Sözlerime Aristo'nun "Adalet ilkin devletten gelmelidir çünkü hukuk devletin toplumsal düzenidir." cümlesiyle son vermek istiyorum.

2017 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çakır, özellikle süre içinde kaldığınız için.

Buyurun Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın milletvekillerim, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyor, Adalet Bakanlığı bütçesinin ülkemize gerçekten adalet ve özlenen günler getirmesi adına hayırlı olmasını diliyorum.

Adalet, özgürlük ve eşitlik kavramları toplumu bir arada tutan, barış ve özgürce birlikte yaşamının, adalet, kimsenin canına malına göz dikmeden, kimsenin hürriyetine engel olmadan yaşamının en büyük güvencesidir ve olmalıdır.

Yine, bu haklar olmadan toplumun huzur ve refahını kurmak da mümkün olmaz. Bu hakların güvencesi de hukuk ve adalettir. O yüzden "adalet" sözcüğünün hakkını veren bir politika ve Bakanlık yönetimi kurmak zorundayız.

Ne yazık ki, ülkemizde adalet, AKP Hükümetinin hukuk tanımaz uygulamaları, insan hakları ihlalleri, uygulanmayan yargı kararları, çözülemeyen faili meçhul cinayetler, üstü örtülen yolsuzluk iddianameleri, yargıya müdahalelerle ve kanun hükmünde kararnamelerle Hükümet eliyle anlamını hızla yitirmiştir.

Geldiğimiz noktada adalet, güven vermeyen en büyük unsur olmuş, OHAL süresince, hukuk çöppeleri, bağımsız yargıdaki sıkıntılar ve birçok aile acılarını da beraberinde getirmiş bir manzaraya sahne olmuştur.

Sayın Bakan, siz iyi biliyorsunuz ki hukukta oturmuş bir hiyerarşik düzen vardır; en üstte Anayasa, altında yasa, sonra tüzük, yönetmelik, genelge diye aşağı iniyor. Altta olan bir hukuk kuralı, kendisinden daha üstte olan bir hukuk kuralına aykırı olamaz ama AKP iktidarıyla maalesef yaşanmaktadır.

Ülkemizin imza koyduğu uluslararası sözleşmeler, Anayasa'nın 90'ncı maddesi var. Anayasa'ya aykırı hukuk kuralları bizzat bu çatı altında görüşülüyor. Çok ciddi uyarılarımıza karşın, dayatma torba yasalarla çıkarıyorsunuz.

Siz yapıyorsunuz yasayı, Anayasa Mahkemesi iptal ediyor. Ama o da gecikince Anayasa Mahkemesine yapılan başvuruların sonucu gelene kadar aynı ihlaller Hükümet eliyle yaşamaya devam ediyor.

Vatandaşlarının, devletin adil olduğuna ve kendisine de hakkaniyetle davranıldığına olan inancı, bir devletin yaşaması için en önemli değerdir. Zaten bu yüzden, "El adlû esasül mülk." yani "Adalet mülkün temelidir." deniyor. Mülkün yani devletin temeli, mülk deyince sahip olunan milyar dolarlık saraylar, milyon dolarlık özel uçaklar, milyarlarca liralık makam araçları değildir; devlet, bunlarla itibar kazanmaz. Üzerinde güneş batmayan Büyük Britanya'ya diz çöktüren şaşaası değil, Gandhi'nin herkes için adalet istemesidir.

Değerli milletvekilleri, hukukta gelinen noktayı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde Yardımcı Doçent Doktor Emir Kaya bir anket çalışmasıyla herkesin görmesine sunmuştur. Ankete göre, hukuk sistemi, ancak yüzde 35 oranında adalet üretmektedir. Adamına göre muamele yüzde 85, kamu kurumları yüzde 37 oranında güvenilir, genel olarak insanlar yüzde 40 oranında adil hâle gelmiş, ortak adalet anlayışı yüzde 37'lere inmiş, toplumsal kamplaşmalar hukuku yüzde 78 oranında bozmuş, hukukun toplumdaki karşılığı yüzde 33'lere düşmüş, güven hissi yüzde 38 düzeyinde, ayrımcılığa uğrama kaygısı yüzde 81'e yükselmiştir. Genel hukuki memnuniyet ise yüzde 33'tür. Yine ankete göre, hukuk fakültesi öğrencileri dahi ülkemizde hukukun üstünlüğüne inanmayarak eğitimlerine devam etmektedirler.

Değerli milletvekilleri, devletleri, ne milyar dolarlık bütçeler ne kuvvetli ordular ne de sahip olunan tanklar, toplar, tüfekler ayakta tutar. Elbette, bunlar bir devlet için olması gereken şeylerdir ama unutulmamalıdır ki devleti ayakta tutan vazgeçilmez güç adalettir.

2010 Anayasa değişikliğini yaparken “Hukukun üstünlüğünü getiriyoruz.” dediniz. Üzerinden tam altı yıl geçti, bırakın bu iyileştirmeyi sağlamayı, daha da kötü sonuçlar ortaya çıkmadı mı? Sayın Erdoğan o dönemde “Adalet istiyoruz.” derken aslında kendisini şikâyet ediyor, yargıyı ne hâle getirdiğini anlatıyor. Yine, Cumhurbaşkanı olunca adaletten şikâyet ettiği bir ülkede sokaktaki vatandaş derdini kime anlatsın; bunu içimiz acıyarak yaşamaktayız. Bu ülkede adalet kurumuna olan güven yüzde 28'lere kadar gerilemişse devletten söz edilebilir mi? Getirdiğiniz noktada şu anda sokaktaki vatandaş da, maalesef haklının, adaletin değil, güçlünün haklı olduğuna dair kuvvetli bir inancı pekiştirmiştir.

AKP iktidarının icraatı, arkada bıraktığı birçok siyasal, sosyal, kültürel enkazla anılacaktır. Devletin çivileri yerinden çıkmış, kamu kurumlarının lime lime edildiği yıllar olarak hatırlanacaktır. Ancak en büyük zarar da yargıya verilmiştir, en önemli erozyon adalet sisteminde gerçekleşmiştir. Tek başına iktidar olmuş AKP, yargıyı kendi siyasal amaçları doğrultusunda kullanmaya kalkınca, adalet açısından her yeni yıl bir öncekini aratmış, neredeyse ömür uzunluğunda süren davalar, mahkeme kapılarında yıllarca bekletilen vatandaş dramlarıyla karşı karşıya kalınmıştır.

“Adalet” denilen kutsal mekanizma sadece hâkim ve savcılardan yahut mahkemelerden ibaret de değildir. “Adalet” denildiği zaman, olayın oluş anından, gözaltına alma, tutuklama, yargılama, hüküm ve infaz safhalarını da kapsayacak bir şekilde, infazın tamamlanıp şahsın devlet tarafından tutulmasından vazgeçilmesine kadar olan süreyi kapsar. Adaletin tesisi ve yargının inkişafı için hâkim, savcı kadar, adli kolluk, adli memurlar, infaz memurları, mahkemeler kadar, adli araç ve yöntemler, cezaevleri de önemlidir. Bir süreden beri bu mekanizmanın önemli dişlilerinden biri olan ve sayıları 12 bini aşan ceza infaz memurları, yetkililere ulaşmaya ve sıkıntılarını anlatmaya çalışıyorlar ama nafile, dikkate alan da yok.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; nitelikli hırsızlık suçları, kadın ve çocuklara yönelik işlenen şiddet ve cinsel suçlar, uyuşturucu madde imal edilmesi, ticareti, uyuşturucu kullanma suçları, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi suçları bunlardan bir kaçısı. Bu suçlar toplumsal şiddeti körükleyen, huzur bozan ve toplum düzeyinde büyük tepki gösterilen suçlar. Elbette cezalarının artırılması lazım çünkü başta kadın ve çocuklarımız olmak üzere, tüm bireylerin beden ve ruh sağlığını temin etmek, korumak devletin anayasal görevidir.

Sadece yasa yapmak, cezayı artırmak suçla mücadele için yeterli değildir. Suçla mücadele toplumun mücadelesini gerektiriyor, içinde eğitim, istihdam gibi unsurları barındırması gerekiyor ve ilgili kesimlerle sağlıklı diyaloglar kurulması gerekiyor. Bu, herkesi azarlayan, herkese gününü göstermek için parmak sallayan, “Ey!” diye dünyaya seslenen, farklı görüşlere husumet ilan eden bir yaklaşımla asla olamaz.

Sayın Bakanım, geçtiğimiz dönem AİHM’de Türkiye aleyhindeki davaları azaltmak için çok sık çalışmalarınız olduğunu söylüyorsunuz. Adalete, hukuka güven ne zaman tesis edilecek? Türkiye’de tarafsız yargı olduğuna inanıyor musunuz? İnsan hakları ihlallerinin önlenmesine yönelik eylem planınız nedir? Bugün ülkemizde sokağa çıkma yasakları, toplantı ve gösteri hakkını kullanamama, ifade özgürlüğü alanında çok önemli sorunlar var ve yaşanmaktadır. Peki, Adalet Bakanlığı bu ihlaller konusunda nasıl bir eylem planı hazırlamıştır?

Hükûmetinizin yaptığı yapısal değişiklikler, idari düzenlemeler ve uygulamalar sonucunda Türkiye, AİHM’de de en fazla dosyası bulunan ülkelerden biridir. Türkiye AİHM’de açılan 101 davanın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, bir dakika lütfen...

Ek süre veriyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – ...94’ünü de kaybetmiştir.

Mahkeme süreleri azalmış, vatandaşın hakkını en kısa zamanda elde ettiği mahkemeler mi oluşturulmuştur ülkemizde? Hayır. Mahkeme kararları süratli, adil, teknolojiden istifade edilerek oluşturulmuş kararlar mıdır? Hayır. Hak arama hürriyeti engelsiz bir biçimde tesis edilebilmiş midir? Hayır. Adalet pahalı olmaktan çıkarılıp gelir durumu ne olursa olsun her vatandaşın hakkını mahkemeler huzurunda savunabileceği bir yapı kurulmuş mudur? Bu da hayır. Yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı sağlanabilmiş midir? Bu da hayır.

Yargı faaliyetlerinin adil, doğru ve tarafsız olarak yürütülmesinin gerekliliği kadar, yargı faaliyetlerinin ekonomik ve hızlı olarak yapılmasını sağlayacak yasal düzenlemelerin acilen yapılması da gerekmektedir. Geç kalan adaletin adalet olmadığı muhakkaktır.

Yargıtayımızın son düzenlemelerle üye sayısının daire sayısından eksik olduğu, bazı dairelerde eksik üye nedeniyle heyet teşekkül dahi edilemediği bir gerçektir. Bu eksikliklerin acilen tamamlanması ülkemiz adalet sistemi için gereklidir.

15 Temmuz 2016 FETÖ terör örgütünün darbe kalkışması sırasında aziz milletimizin ve Atatürkçü, cumhuriyetçi, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına sadık polisimizin, ordumuzun fedakârca canı, kanı pahasına darbenin önüne geçilmiş ve FETÖ terör örgütünün korkunç görüntüsü ortaya çıkmıştır. Yargıdaki hâkim ve savcıların bu örgütün mensubu veya sempatanlarının tasfiyesi ve masum olanların korunması için azami dikkat edilmelidir. Batılı bir hukukçu şunu söylüyor: “Bir tek masumun ceza alması yerine, bin suçlunun serbest bırakılması daha doğru.”

Ülkemizde mevcut mevzuat çerçevesinde hâkimlere meslek içi eğitim verilirken kitaplarda yazılı olmayan ancak hayatın uygulamasında önem arz eden “adalet adamı” olmanın ne olduğu veya ne olmadığı, nitelikleri, özverileri gibi kavramların öğretilmesi gerekmektedir. Hâkim ve savcılar cemaatlerden uzak tutacak düzenlemelerin yapılması, gidenin yeri başka cemaatle doldurulmamalı ve buna müsaade edilmemelidir, devlet buna göz yummamalı, geleceğin de cemaatlerle değil, çağdaş eğitim ve adaletli yargıyla ancak mümkün olacağı öğretilip uygulanmalıdır.

Siyasal iktidarın fütursuzca yargı üzerinde baskı tesis ettiği, hatta hâkim ve savcılar tehdit ettiği ve hatta alenen hakaret ettiği bir başka dönem yoktur.

Buradan Hükûmete sesleniyorum: Sayın Bakanım, ya adaleti tesis edin yahut da partinizin isminden “adalet” kelimesini kaldırın; siyasi tutarlılık da siyasi ahlak da bunun gereğidir. Vatan, millet, bayrak, din gibi yüce değerlerin bir bir istismar edildiği, altının boşaltıldığı günler yaşıyoruz. Bu istismarlarda hiçbir beis görmeyen AKP'nin yegâne hedefi sandık başarısıdır. Her ne pahasına olursa olsun, ülke, millet neyle karşılaşırsa karşılaşsın sizin umurunuzda değil.

Sürekli tarihimizi ve ecdadımızı istismar ederek yaptıklarına meşruiyet arayan AKP'ye birkaç tarihî menkıbeyi de tekrar hatırlatmak isterim: Dönem Kanuni dönemi. Kanuni, bilinenin tersine, lakabını kanun yaptığı için değil, şeri ve örfi kanunlara titizlikle uyduğu için almıştır. Büyük sultan, bir gün Hasbahçe'de dolaşırken bazı ağaçların karınca istilasına uğradığını görür, diğer ağaçları kurtarmak için tüm karınca yuvalarına kireç suyu dökülmesini ve karıncaların yok edilmesini ister. Bir taraftan da içi rahat değil tabii ki, yaptığına caiz olmadığı konusunda tereddütlüdür. Şeyhülislama şiirle sorar yaptığına uygun olup olmadığını; der ki: “Dırahtı ger sarmış olsa karınca/ Zarar var mı karıncayı kırınca?” Şeyhülislam da aynı incelikte cevap veriyor: “Yarın Hakk'ın divanına varınca/ Süleyman'dan hakkını alır karınca.”

Kanuni kibirsiz ve ihtirassız bir padişahtır. Böyle olduğu için de “Tek yetkili ben olayım, tüm yetkiler bende toplansın.” asla dememiştir. Üzerine elzem olmayan işlere karışmaz, verdiği yetkilere müdahil olmaz, bugün de demokratik yönetimin özü sayılan ve o zaman çok da bilinmeyen kuvvetler ayrılığı prensibine dikkat eden, çevresine de hep bu yönde telkinde bulunan bir padişahtı. Yani şimdiki gibi “Ben hâkim olacağım, ben savcı; bana Başbakan yetkileri yetmez, Cumhurbaşkanlığı yetkilerini de isterim, o da olmaz, başkan olacağım.” dememiştir. Buna muktedirdir hâlbuki ama kendisi ile vezirleri, payitaht ile Osmanlı vilayetleri arasında bu yetki ilişkisine, güçlerin uyumlu ve dengeli çalışmasına hep dikkat ederdi.

Yine bir gün Kanuni karar verir, Kağıthane'deki mesire yerlerine su getirmek ister, Nikola isimli bir mimarı çağırıp görevlendirir, “Bir sene sonra mesire yerine gittiğim zaman buralarda su görmek istiyorum.” der ama ne yazık ki gittiğinde suyu göremez, sadrazama “Bu nasıl iştir, buyruğumuz yerine getirilmemiştir, tez Nikola'yı bana getirin.” der. Sadrazam “Nikola hapistedir.” cevabını verir. Bu sefer, sadrazama öfkelenir “Bu ne demek oluyor, padişahın emri, buyruğu yerine getirilmiyor?” diye. Sadrazam aynen şu cevabı verir: “Buralarda izinsiz kazı yaptığını görünce ben hapse attırdım. Sultan sizsiniz ama ben devleti aliyenin sadrazamıyım, padişahların bu işe karışması töremizde yoktur. Bunu değiştirecekseniz buyurun mührü. Devlet sorumluluğu bendedir.” Ve Cihan Hükümdarı boyun eğer ve susar.

Bunların dikkate alınarak 2017 bütçemizin ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diler, başarılar dilerim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sağ olun Sayın Durmaz.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Veli Bey'e verebilir miyiz -genel başkan yardımcımız- işi var gidecek?

BAŞKAN- Veririz Veli Bey'e tabii, sorun değil.

Sayın Bekaroğlu, sizin talebinizi kırmam biliyorsunuz.

Sayın Ağbaba...

Süreniz beş dakikadır Sayın Başkan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, ben de öncelikle Sayın Bekaroğlu'na çok teşekkür ederek başlamak istiyorum sözlerime.

Biliyorsunuz, bizlerin Cumhuriyet Halk Partisi bünyesinde kurduğumuz bir cezaevi komisyonu var. Bu cezaevi komisyonuyla birlikte birçok cezaevini ziyaret ediyoruz. Cezaevindeki sorunları iki bölüme ayırmak mümkün. Bir, cezaevine yasama ve hukuk yoluyla giren mahkûmların sorunları; bir de atamayla, sınavla giren infaz koruma memurlarının sorunları.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, bizler, hiç ayırmadan, kimden talep gelirse cezaevlerine gidiyoruz, bu problemleri de sizlere duyurmaya çalışıyoruz. Cezaevlerinin sıkıntısı, sorunu tipine göre değişirken şikâyetler kimi zaman mahpuslardan kimi zaman da mahpus yakınlarından gelmekte. Cezaevlerinde geçtiğimiz yıllardan beri birçok şikâyet varken OHAL'le birlikte şikâyetlerde anormal bir artış olmuştur. OHAL'de öyle çıplak arama, keyfi yönetim, anlamsız yasaklar olduğu gibi... Örneğin bu yasaklardan boyalı kalemin yasak olması, karikatür çizmenin yasak olması, kırmızı rengin, hâkî yeşil rengin, lacivertin yasak olması gibi yasaklar varken OHAL'le birlikte yasaklar çok sayıda arttı.

Cezaevlerinin tipine göre problem var diyoruz. F tiplerinde tam tecrit hâli varken özellikle E tiplerinde maalesef hâlâ üst üste yatan mahkûmların olduğu bir gerçektir, nöbetleşe nefes alan mahkûmların olduğu bir gerçektir. Birçok cezaevinde –gidiyoruz- maalesef OHAL'le birlikte de daha önce var olan E tiplerindeki problemin çok arttığını görüyoruz. Açık cezaevlerinde bu son dönemde bir rahatlama oldu ama geçtiğimiz dönemde sağlık problemleri gibi yoğunluğun da olduğunu biliyoruz.

Şimdi, bir de geçtiğimiz dönemde... Bunu da belirtmek istiyorum, milletvekillerine de çeşitli zorluklar çıkarılmaya başlandı bu dönemde. Biz geçtiğimiz hafta Silivri Cezaevine gittik. Silivri Cezaevine Muğla Milletvekili Nurettin Demir'le birlikte... Bize “Mahkûmlarla ayrı ayrı görüşebilirsiniz.” dedi, öyle bir yazı çıkarılmış. Sayın genel müdür yardımcısına ilettik, bu sorun çözüldü ama bu, milletvekili için kabul edilemez. Yani biz 2 kişi gidiyoruz, 3 kişi gidiyoruz, “Bir mahpusla ayrı ayrı görüşeceksiniz.” diyorlar yani 3 milletvekili gidiyorsak 3'ümüz ayrı ayrı görüşmeye zorlanıyoruz. Bunun bir anlamı yok, bunun bir faydası da yok. Ayrıca yine aynı koşturda kalan ve aynı odada kalan 3 mahkûm var diyelim, o 3 mahkûmla aynı anda görüşemiyoruz yani ayrı ayrı görüştürülmeye zorlanıyoruz. Bunun da bir anlamı olduğunu düşünmüyoruz ve lütfen bunun da düzeltilmesini sizlerden bekliyoruz.

Yine, mahkûmlara gelmeden önce, mahkûm yakınlarının yaşamış olduğu, defalarca size söylemiş olduğumuz bir şey var ki “ince arama” dediğimiz, “çıplak arama” dediğimiz, teknolojinin bu kadar geliştiği dönemde özellikle kadınları iç çamaşırına kadar arama var. X-Ray cihazında ötmese de bu arama yapılıyor. Bununla ilgili çok şikâyet var. Bunu da sizlerin dikkatine sunmak istiyorum.

Yine OHAL'le birlikte kapalı görüşler haftada birden on beş güne, açık görüşler bir aydan iki aya çıkarılmış, telefon görüşmeleri on beş güne çıkarılmıştır. Bu uygulama sadece 15 Temmuz darbe girişimi neticesinde cezaevinde bulunan mahkûmlara değil, herkese uygulanmaktadır. Yüzlerce kilometre gelip yarım saat görüşen mahkûm yakınları âdeta bir işkence çekmekte.

Altını çizerek söylemek gerekir ki cezaevinde yatan insanların en büyük problemlerinden biri ailelerine olan uzaklığıdır; imkânsızlıktan yıllarca çocuklar annelerini, babalarını, evlatlarını görememektedir. Mahkûmların geçmişte kullanmış olduğu haklar da bu dönemde ellerinden alınmıştır. Artık mahpuslar dışarıdan kitap alamamaktadır, dışarıdan resmî olarak kendi yazmış olduğu kitapları dahi alamamaktadır. Bunun anlamını da sormakta... Özellikle son dönemde Türkiye'de birçok aydın cezaevine girmiştir. Bunlar kendi yazmış olduğu kitapları dahi okuyamamaktadır. Geçtiğimiz günlerde Ali Bulaç'la görüşmemde aynen şöyle diyor: “Ben oradaki bütün AKP milletvekillerini tanırım, sayın bakanlarla da birçok ilişkim olmuştur. Bu kitap yasağını anlamamız mümkün değil.” Yani Ali Bulaç,

dışarıdan örneğin kendi yazdığı kitap olmak üzere bir kitabı alamamaktadır. Aynı sorunları diğer mahkûmlar da yaşamaktadır. Bu insanlar şimdye kadar 30, 40, 50 kitap yazmış insanlardır. Bunların, bir de, yazmalarına izin verilmemektedir. Yani yazdıklarını dışarıya çıkaramamaktadır. Geçmiş dönemde, hatırlayın, Silivri’de yatan insanlar yüzlerce kitap yazmıştı bu Balyoz, Ergenekon sürecinde. Ama şimdi bu insanların yazmalarına izin verilmemektedir. Ahmet Altan diyor ki: “Babamın ölüm yıl dönümünde mesaj göndermek istedim. Benim mesaj göndermeme bile izin verilmedi.” Birçok mahkûm gelirken yanımıza ellerine not alarak geliyorlar çünkü açık görüşte mahkûmların bize bir telefon numarası veya bir şeyi yazıp verme şansları bu dönemde ellerinden alınmıştır, onu da belirtmek istiyorum.

Yine, 6’ncı bütçe... Bu cezaevleriyle ilgili çok problem var ama onları zaman olmadığı için hemen... Cezaevlerinde yatan yani hukuk yoluyla yatan infaz koruma memurları gibi, onların sorunlarına da değinmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkanım, eğer izin verirseniz.

BAŞKAN – Buyurunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu insanlar, -6’ncı kez söylüyoruz- infaz koruma memurları size söylüyorlar bunu, bizzat iletmemi istediler: “Sayın Bakan, polisin sahibi var, Jandarmanın sahibi var, bizler aynı şekilde görev yapıyoruz, daha fazla riskimiz var, bizim sahibimiz yok.” diyorlar. Bunu size söylüyorlar Sayın Bakan. Bu insanların fazla mesai hakları yok. Ömürlerinde infaz koruma memuru olup yılbaşını, bayramı evinde geçiren bir tek infaz koruma memuru göremezsiniz.

Yine, bu insanların yıpranma payları yok. Bakın, elinizi vicdanınıza koyun. İnfaz koruma memurları kadar, cezaevindeki memurlar kadar riskli, stresli görev yapan kimse yok. Orada yatan mahkûm sanki cezayı o vermiş gibi sevmiyor, gelen yakınlar sevmiyor, kimse sevmiyor bu insanları ama bu insanlara yıpranma payı vermemek hakikaten -kusura bakmayım- vicdansızlık yani. Bu insanlara lütfen bu haklarını vermelisiniz.

Ayrıca, emekli olunca silah hakları ellerinden alınıyor. Bu insanlar; infaz koruma memurları, memurlar, idari memurlar, müdürler emekli olmak istemiyorlar çünkü 2.800 lira maaş alan insanın maaşı 1.400 liraya, 4.500 lira maaş alanınki 1.800 liraya düşüyor, bunu da belirtmek istiyorum. Çok zor koşulda yatıyor insanlar, bunları da dikkate almanızı istiyorum.

Ayrıca, bir de, son olarak bu cezaevinde artan intiharların da dikkatlice araştırılması gerekiyor. Kimi aileler bunun bir intihar olduğuna inanmıyorlar. Bunun da ciddi şekilde araştırılması gerekiyor. Sonuçta Türkiye’de cezaevine girip çıkmayan aydın yok. Bu nedenle cezaevlerinin koşullarının biraz daha iyileştirilmesi, özellikle bu keyfi yasakların ortadan kaldırılması hususunu sizin dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Adalet Bakanlığının 2017 bütçesi hayırlı olsun, peşinen söyleyeyim.

Ben de cezaevlerinden başlayayım. Cezaevlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri zamanında müthiş bir artış var. 2002’de 59 bin küsur, 2004’te 57 bin mahpus var. 2016 Eylül ayı itibarıyla 370 cezaevinde 193 bin kişi var, kapasite 187 bin. Bu arada çıkarılan denetimli serbestlikle

ilgili düzenlemeyle 40 bin civarında insan çıktı. Buna rağmen Türkiye cezaevlerinde müthiş bir artış var. Ben, bunu, 15 Temmuzdan sonra tutuklamalarla filan izah etmeyeceğim. Gerçekten sizin döneminizde suçlarda müthiş bir artış var, cezaevi kapasitesinde de öyle. Yani siz adalet binaları yapıyorsunuz, çok güzel. Biraz evvel konuşmanızda işte, bilgisayar, dizüstü, masa bilgisayarı kaçtan kaçta çıktı, bunları anlattınız ama bu adalet sisteminde bir... Tabii, “adalet sistemi” derken sadece Adalet Bakanlığıyla ilgili, yargıyla ilgili değil, toplumsal adalet yani bu suçları üreten ortamların düzeltilmesi konusunda ciddi bir problem var sanıyorum, bu problemin ele alınması gerekiyor.

Cezaevlerine gelmişken; biz geçtiğimiz aylarda Çocuk İstismarı Komisyonuyla ilgili çalışmalar yaptık. Adalet Bakanlığı çocuklarla ilgili cezaevleri yapmış, çok örnek cezaevleri yapmış Ankara’da birkaç yerde ama mevcut çocuk mahpusa baktığımız zaman çok az bir kısmını karşılıyor, hâlâ çocuklar yetişkinlerin kaldığı cezaevlerinde kalıyor, bu ciddi bir problem.

Tabii, Türkiye’de cezaevleriyle ilgili girince sadece bunlardan ibaret değil, başka dünya kadar problem var; hasta mahkûmlarla ilgili problemler var, anneleriyle beraber cezaevinde kalan küçük çocuklarla ilgili çünkü ciddi problemler var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Bakana bilgilendirmeyi sonra yapın lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir başka önemli konu da, bu dönemde bu Türkiye’nin görünümüyle ilgili de çok olumsuz propagandalara sebebiyet veriyor; cezaevlerinde ciddi -ciddidir, değildir; bu, araştırmayla ortaya çıkar- kötü muamele, işkence iddiaları var. Geçtiğimiz günlerde İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun cezaevleriyle ilgili alt komisyonu başkanının “Biz cezaevlerinde iddialara rağmen araştırma yapmayacağız.” demesi bütün dünya basınında, Avrupa’da çok kullanıldı. Ben sizden olsam Sayın Bakanım, öneri olarak sunuyorum; bir tarafsız kuruluş insan hakları derneklerinden oluşturulur, Meclis İnsan Hakları Komisyonu, cezaevlerine periyodik olarak bu iddiaların tarafsız bir kuruluş tarafından, ekip tarafından sürekli denetimini yaptırırım. Doğru olan budur, bunu yapınız derim.

Sayın Bakanım, bir de, Veli Bey şey yaptı, devam edeyim ben. “Bizle ilgili değildir, bağımsız yargıdır.” filan diyeceksiniz ama genel olarak söylüyorum. Gerçekten Türkiye’de... Ha, “Bunlar gazetecidir, yazardır, değildir, gazetecilik ve yazarlık yaptıklarından dolayı tutuklu değiller, tutuklanmadılar.” falan diyeceksiniz ama genel görüntü çok sayıda gazetecinin, yazarın, aydının ve siyasetçinin cezaevlerinde bulunduğu görülüyor, tutuklu yargılanmaları... Elbette hiç kimsenin suç işleme diye bir hakkı yoktur, suç işleyen herkes elbette yargılanacak ama bu insanların yargılanması yapılırken tutuksuz yargılanmanın esas olması gerekiyor. Böyle bir durum var, bunu da hatırlatmak istedim.

Sayın Bakanım, Türkiye’nin AİHM karnesinden siz de biraz söz ettiniz ama baştan birkaç rakam verip geçtiniz. Bu karne çok kötü bir karne. Zaman zaman milletvekillerinin size yönelttikleri sorulara verdiğiniz cevaplarda da açık görülüyor. Türkiye’de çok sayıda davada işte, 2012’de 117, 2013’te 118, 2014’te 94, 2015’te 79 ihlal kararı var. Adil yargılanma hakkı, işkence ve kötü muamele yasağı, yaşam hakkı, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri hakkı, özgürlük ve güvenlik hakkı, özel hayata saygı gibi konularda Türkiye mahkûm olmuş ve 35 milyon civarında para ödemiş. Bu konular Türkiye’nin karnesini olumsuz etkiliyor, bunun altını çizmek isterim.

Konuşmanızda dediniz ki Avrupa Birliği raporuyla ilgili, AB ilerleme raporuyla ilgili konuşurken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Bizim görüşlerimizi değil, belli çevrelerin kasıtlı görüşlerine yer veriyor.” Sayın Bakanım, ben çok duydum bu cümleyi. Yıllardan beri siyaset yapıyorum, ondan önce de insan hakları savunucusuydum. Çocukları bunu söyledi yani “Geliyorlar, işte, hainlerle muhalefet...” Kim hainler? Gelip benimle görüşüyorlar Sayın Bakanım, daha evvel de görüşüyorlardı, sivil toplum temsilcisi sıfatıyla görüşüyorlardı. Biz de duyduğumuzu, bildiğimizi aktarıyoruz. Ve bu, iktidara sorulmaz ki, bütün dünyada böyle olur bunlar; gelinir, tarafsız diye bilinen insan hakları kuruluşları, muhalefet, sivil toplum örgütleri, bunlara sorulur, böyledir yani bu iş. Ha, sonra Sayın Bakanım, 2002-2010 arasında Adalet ve Kalkınma Partisiyle ilgili çok güzel raporlar geliyordu, bunu manşete çekiyorlardı Hükûmet yanlısı medya. Siz de bütün yetkililer de bu raporları dilinizden düşürmezsiniz. Aynı Avrupa Birliğinin kurumları, aynı kurumlar, şu anda Türkiye’yle ilgili olumsuz raporlar yazıyor. Sonra, “Herkes bizim düşmanımız.” Böyle bir şey yok Sayın Bakanım, olamaz da zaten; böyleyse, herkes bize düşman olmuşsa herkesten önce bir kendimize bakmamız gerekiyor. Nasıl oldu da... Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin 2007-2010 demokrasi, insan hakları, özgürlükler performansı ile 2010-2017 demokrasi, özgürlükler, hukuk devleti performansını bir karşılaştıran Sayın Bakanım. Düşman aramak yerine öncelikle bunları yapın.

Sonra, Sayın Cumhurbaşkanının ağzından ben çok duydum: “Avrupa ne yaparsan yapsın, bunları insanımız için istiyoruz ve Ankara kriterleri hâline getireceğiz ve bunları uygulayacağız.” demiştir. Yani doğruydu, bu söylenenler doğruydu, şimdi yapılanlar doğru değil. Dolayısıyla, AB’den gelen, ilerleme raporundan gelen bilgileri ciddiye almamız gerekiyor. Yani idam cezasıyla ilgili tartışmalarda, “Vatandaş istiyor.” “Vatandaş isterse ben de onaylayacağım.” falan. Böyle bir şey olmaz Sayın Bakanım. Bu, Türkiye’nin Avrupa Birliğinden, bırakın Avrupa Birliği sürecinden Avrupa Konseyinden çıkarılması anlamına geliyor.

İnsan haklarıyla ilgili, ifade özgürlüğüyle ilgili, terörle mücadele konusunda çok ciddi eleştiriler var. Bu eleştirileri mutlaka ve mutlaka ciddiye almamız gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, süre çok kısıtlı, bir genel değerlendirmeye konuşmamı bitireyim. 15 Temmuz darbesinden sonra herkes şöyle bir beklentiye girdi: Bu bir fırsata dönüşebilir. Sayın Cumhurbaşkanının da bu konuda bir sözü var, meşhur, hâlâ kullanılıyor. Ama yanlış bir şekilde fırsata dönüştürüldüğünü de düşünüyorum. Siz konuşmanızda “Hep beraber savuşturduk.” diyorsunuz; iktidarıyla muhalefetiyle, sivil toplum örgütleriyle herkes şeye karşı çıktı. Doğru, buna katılıyorum ama ondan sonra maalesef ve maalesef, Türkiye’de yeniden bir demokrasinin tesis edilmesi ve bir daha askerî darbelerin olmaması için düzenlemeler yapılması konusunda bu fırsatı kaçırdık. Yani “demokrasi ve yargı” diyoruz; “demokrasi ve ekonomi” diyoruz. Yani bu iş sadece darbeleri önlemek için değil, Türkiye’de demokrasinin, hukuk devletinin, hak ve özgürlüklerin gelişmesi ve yerleşmesi için de; Türkiye’nin ekonomisinin gelişmesi için de, orta gelir tuzağından uzaklaşması için de, Türkiye’nin kredibilitésinin artması için de ve en önemlisi insanımız için de gerekli şeylerdir. Ama maalesef 15 Temmuzdan sonra bunu yapamadık. Çok kısa süre sonra...

Sürekli olarak Yenikapı ruhundan söz ediyorsunuz ama Yenikapı ruhunu terk eden sizsiniz. En basit tecavüz değerlendirmesiyle ilgili gece yarısı getirdiniz, tak, “Bildiğimizi bildik.” Yani “Bildiğimizi bildik.” değil bu konuyla ilgili ciddi problem var. Bu konuda Mecliste uzmanlaşmış milletvekilleri var, hukukçular var. Niye oturup konuşmuyoruz Sayın Bakanım? Muhalefetsiz demokrasi olur mu Sayın Bakanım, böyle bir şey nerede görülmüş? Siz ki muhalefetin ne olduğunu çok acı tecrübelerle geçmişte yaşamış insanlarsınız. Bunu maalesef fırsat olmaktan kaçırdık.

“Bu Anayasa’yla Türkiye yönetilemez.” diyorsunuz. Aynen katılıyorum. “Devleti milletten koruyan bir anayasa.” dediniz; bu güzel, çok doğru. Milleti devletten koruyacak bir anayasa yapacağız. Peki, milleti bir güzel tanımlayacağız Sayın Bakanım. Sürekli şekilde sözcüleriniz, hepiniz her gün milleti bölüyorsunuz Sayın Bakanım. Yani bir millet var, bir de millet olmayan bir şey var ama oylara falan baktınız yarı yarıya. Böyle bir millet nasıl yönetilir, nasıl edilir? Yani burada şuna bir karar vermemiz gerekiyor: Çoğunlukçuluk mu çoğulculuk mu? Elbette çoğunluk yönetecek yani netice itibarıyla eller kalkacak ve bu bütçe burada kabul edilecek, seçilmiş çoğunluğun kararı olacak ama çoğulcu bir yapıyı işletmemiz gerekiyor. Seçim oldu bitti değil, çoğulcu bir yapıyı da ancak ve ancak hukukla işletebiliriz. Türkiye yavaş yavaş... Olağanüstü hâli falan bıraktım. Geçen sene ben burada sizin bütçenizde yaptığım konuşmada “Dünyada ve Türkiye’de olağanüstü hâl devletine doğru gidiyoruz.” Yani olağanüstü hâl zamanlarında yürürlükte olan kurallar sürekli hâle gelmeye başladı. Siz de yavaş yavaş bunu yapmaya başladınız. Bu, son derece tehlikeli bir şey. Yani eğer biz Türkiye’de demokrasinin daha da gelişmesini istiyorsak, bir daha 15 Temmuz benzer tecrübe yaşamamak istiyorsak gerçek anlamda bir sivilleşme ve demokratikleşme yapmamız gerekiyor. Millî Savunma bütçesinde de konuştuk Sayın Bakanım. “Biz orduyu sivilleştiriyoruz.” ya da “Orduda toplanan gücün, TSK’da toplanan gücün sivil denetimini yapıyoruz.” diyorsunuz. Nasıl yapıyorsunuz? Sivil seçilmiş bakana bağlıyorsunuz. İyi bir başlangıçtır ama yeterli değil, demokratikleşme yapmamız gerekiyor. “Sivil irade” dediğimizize sadece seçilmiş çoğunluktan ibaret değildir. Siz de insansınız, Sayın Cumhurbaşkanı da insan, herkes insan. Gücün ve iktidarın zehirlenmesi karşısında demokrasilerde, hukuk devletlerinde tedbirler alınmıştır. Bu, sizin ya da bir başkasının kötü ya da iyi olmasıyla ilgili değildir Sayın Bakanım. Bu, insanın tabiatından kaynaklanan, sistemin kendi özünden kaynaklanan şeylerdir. Demokraside denge denetleme mekanizmaları kurulamazsa hele hele bizim gibi ülkelerde, gelenekleri yerleşmemiş ülkelerde mutlaka o demokrasi bir süre sonra bozuluyor, bir süre sonra otoriter sistemlere doğru evriliyor.

Sayın Bakanım, maalesef bunları yapmıyorsunuz. Bugün çıkan kanun hükmünde kararname bile bunu gösteriyor. Sayın Bakanım, biz karşı çıktık Cumhuriyet Halk Partisi olarak ama Hükümet OHAL’i Anayasa’ya göre getirdi, eyvallah; Anayasa’ya göre kanun hükmünde kararname çıkarma hakkınız da var, eyvallah ama Anayasa bunu OHAL’i gerektiren durumla sınırlamış. Her şeyle ilgili kararname çıkarmaya başladınız ve daha da yapacağımıza dair endişe ediyorum. Ben korkuyorum, bir süre sonra bugün geri çektiğiniz bu tecavüzle ilgili ya da erken evliliklerle ilgili düzenlemeyi kanun hükmünde kararnameyle getirebilirsiniz Sayın Bakanım, endişe ediyorum. Yaptığımız rektörlük seçimleriyle ilgili. Ne ilgisi vardı, rektör atamalarının, üniversitede seçimlerin kaldırılması ile OHAL’in ilan edilmesinin ne ilgisi vardı Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen son cümlelerinizi söyleyin

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Son cümlelerimi söyleyeceğim de daha çok...

Son cümle olarak şunu söyleyeyim: Eğer biz yani başkanlık filan diye... “Başkanlık gelecek her şey çözülecek.” Öyle bir şey yok. Eğer Türkiye’de demokrasi için, hukuk devleti için dünyayı yeniden keşfedecek değiliz, bellidir. Biz oturup konuşacağız. Gerçekten çoğulcu, denetlenebilen bir demokrasiyi, hukuk devletini nasıl şey yapabiliriz? Bunun için oturup konuşacağız. Bakın, hiç Anayasa değiştirme çoğunluğu gerekmiyordu; siyasi Partiler Yasası’nda hiçbir değişiklik yapmadınız, seçim yasaları olduğu gibi duruyor. Meclis İhtüzüğü olduğu gibi duruyor. Bu Meclis İhtüzüğü’yle Türkiye Büyük Millet Meclisi denetleme görevi yapabilir mi? Araştırma komisyonları kuruyoruz, çoğunluğa bakıyoruz; bütün başkanlık divanı, gündem, hepsi, çoğunluk iktidar tarafından tespit ediliyor. Araştırma komisyonları, soruşturma komisyonları araştırmak ve soruşturmak değil, neredeyse örtme komisyonlarına dönüşüyor.

Bu bütçede -baştan beri söylüyoruz, yıllardan beri de söylüyoruz- biz gerçekten milletin bütçe hakkını kullanmıyoruz, kullanamıyoruz. Bir kesin hesap komisyonunun kurulması gerektiği, bu komisyonda başkanlık divanının, başkanının muhalefetten oluşması gerektiği ve ciddi bir şekilde Türkiye’de toplanan her bir kuruluş verginin nasıl harcandığının millet adına denetlenmesi gerektiğini söylüyoruz ama bunları yapmıyorsunuz.

Yüksek mahkemelerle ilgili “hep beraber” dediniz. Nasıl yapacağız hep beraber Sayın Başkanım? Yüksek mahkemeleri yapacaksak bugünkü sistem içinde şey bellidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde nitelikli çoğunlukla yüksek mahkeme üyelerini seçelim Sayın Başkan. Nitelikli çoğunlukla uzlaşalım, oturalım, konuşalım; sizin de, bizim de “Evet.” diyebileceğimiz insanlar belli bir kesimin değil, o zaman tarafsız ve bağımsız yargı olacak. Oturalım, bu insanları seçelim, bunlar yargıyı yönetsinler.

Sürem bitti mi, yirmi dakika konuştum mu Sayın Başkanım, beş dakika daha verecek misiniz?

BAŞKAN - Vermeyeceğim başka.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim, sağ olun, eksik olmayın.

BAŞKAN - Ben size teşekkür ediyorum. Ama şunu da itiraf etmem lazım yirmi dakika olmamış.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - On dakika mı konuştum?

BAŞKAN - Yok, on beş dakika konuştunuz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, yüksek mahkemelerimizin, Adalet Bakanlığımızın ve kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz darbe girişimini tekrar lanetleyerek sözlerime başlıyorum. 15 Temmuz gecesi yaşananlar darbe teşebbüsü olduğu kadar, aynı zamanda kalles ve kanlı bir terör saldırısıdır. Bu karanlık darbe girişimi Türk milletinin tamamını hedef almıştır. Bize göre 15 Temmuz bir işgal teşebbüsüdür. Bunlar devleti ele geçirip tüm güvenlik kilitlerini kırarak Türkiye’yi parçalamayı amaçlamışlardır. FETÖ terör örgütü Müslüman Türk milletinin ilelebet lanet ve bedduayla anacağı bir ihanet oluşumudur. Yıllar içinde FETÖ’cü hainler Türk devletinin kritik ve stratejik noktalarına özenle taşınmış ve yerleşmişlerdir. Medyadan eğitime, sağlıktan adalete, yargıdan Emniyete, Silahlı Kuvvetlerden sivil toplum kuruluşlarına kadar her yere çöreklenmişlerdir. FETÖ’yle, paralel devlet yapılanmasının tüm unsurlarıyla mücadele edilirken mutlaka dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Bu paralel devlet yapılanmasının tüm unsurları tespit edilmeli, hepsi birden adaletin önüne çıkarılmalı, en ağır şekilde de cezalandırılmalıdır. Bu yapılıyorken masumların hakkını gasbetmek, suçsuz günahsız insanımızı mağdur etmek en az terör örgütünün zalimliği kadar tehlikelidir. O sebeple, Hükümetten beklentimiz terör örgütlerinin kökünü kuruturken suçlu ile suçsuzu birbirine karıştırmamaktır.

Sayın Bakanım, siz Adalet Bakanısınız, hukukçusunuz; yasalar çerçevesinde faaliyet gösteren dershane, okul, dernek, sendika, bankalarla muamele yapan, bunlardan birini tercih eden bir memuru suçlu sayabilir miyiz? Eğer “Suçlu sayabiliriz.” dersiniz, aynı durumda olan, “FETÖ’nün okulunda okudum.” diyen, yine “Bank Asyadan –FETÖ’nün bankasından- kredi çektim.” diyen bakan ve milletvekili var -bunu alenen televizyonda kendileri ifade ettiği için söylüyorum- bunlar göreve devam ederken öbür tarafta birçok memur bunlar suç sayıldığı için görevinden atılmış durumda. Zaten Sayın Cumhurbaşkanımız da biliyorsunuz “At izi it izine karıştı.” diye eleştiri getirmişti, Sayın Başbakan da

işte “Sap ile saman karıştı.” anlamında eleştiri getirmişti. Yani, bu konuda biraz hassasiyet göstermemiz gerektiği açık. Tabii ki byLock kullanıyorsa, 1 dolar taşıyorsa, “himmət, hizmet” adı altında yardım yapmışsa, FETÖ’nün emel ve eylemlerine ortak olmuş ve somut delillerle tespit edilmişse cezasını çekmelidir, en ufak bir acıma ve müsamaha da gösterilmemelidir. Merhametten maraz doğar, eğer acırsak tekrar acınacak hâle düşebiliriz.

Sayın Bakanım, bu, FETÖ kurucusu ve yöneticisi teröristbaşının talimatıyla darbe teşebbüsünün yapıldığını sunumunuzda ifade ettiniz. E peki, bu hain darbe teşebbüsünü sevk ve idare edenler kimlerdi yani lider kadro kimler? Yine, yurttta sulh konseyi bir bildiri yayınladı o gece biliyorsunuz, bu yurttta sulh konseyini hiç ağzınıza almıyorsunuz yani bu melanetin kadrosunda kimler yer alıyor, bunu ne zaman milletimiz öğrenebilecek? Yani, öğretmene, hekime, polise, hâkime güç yetiyor da niye siyaset ayağına girilmiyor, niye üzerlerine gidilmiyor? Yine, çaycı, garson biliniyor da yani hatırlı, yüksek mevkilerde bulunanlara niye sıra gelmiyor yani adalet ve devlet bunlarla niye mücadele etmiyor, bunları niye ortaya çıkarmıyor? Bunların bir an önce ortaya çıkarılması ve hak ettikleri cezaların verilmesi sağlanmalıdır.

Sayın Bakanım, yine dikkatimi çeken bir konu oldu. Sunumunuzda bilgisayar sayısını bile verdiniz ama bu FETÖ operasyonunda, PKK’yla ilgili operasyonlarda kaç kişi gözaltına alındı, kaç kişi tutuklandı, kaç kişi serbest bırakıldı, şu anda bunlarda gözaltı ve tutuklu sayıları nedir; yine Bakanlığınızla ve görev alanınızla ilgili olarak kaç hâkim ve savcı görevden uzaklaştırıldı, kaç personeliniz görevden uzaklaştırıldı, bunlardan iade edilen var mı yani bunlarla ilgili hiç sayısal bilgi vermediniz; o dikkatimi çekti. Yine, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayılarında -sadece kendi İnternet sitesinden baktım, 2016 Mart ayı itibarıyla vermiş- son durum nedir cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayılarında, bu konularda bilgi verirseniz memnun olacağım.

Türkiye çok ciddi sorunlarla mücadele ederken bazı Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili arkadaşlarımızın gündemin ön sırasına oturan bir teklifi Türk milletini ayağa kaldırdı, sert bir şekilde de milletimiz buna tepkisini koydu. Sayın Bakanım, yani, cinsel istismarın olduğu, cinsel tacizin olduğu yerde mağdur kimdir Allah aşkına? Cinsel taciz, cinsel saldırı yap, sonra evlen; bu nasıl anlayış? TÜİK verilerine göre on yılda 483 bin kız çocuğu evlenmiş, 15-17 yaş arası 17.789 kız çocuğu doğum yapmış Sayın Bakanım, bunlar resmî veriler. Esas bizim ilgilenmemiz gereken, tedbirler almamız gereken konu daha farklı. Bakınız, yine Bakanlığımızın istatistiklerinden bakıyorum, cinsel taciz suç ve karar sayıları, çocukların cinsel istismarının suç ve karar sayıları korkunç boyutlarda. Yani, sadece 2015 rakamlarını söyleyeyim: Cinsel taciz suç sayısı 13.619. Yine, çocukların cinsel istismarı suç sayısı 2015 yılında 16.957. Yani, biz esas bunu ortadan kaldırmaya dönük tedbirler almalıyız yani çocuklarımızın istismarını önlemeliyiz. Çocuklarımızın da bir hakkı olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız. O nedenle, o, ilgili teklifi, ilgili önergeyi komisyona çekmekle kalmayalım, tümüyle gündemden çıkaralım diye öneriyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde yargılama sürecine kısaca bakarsak yargımızın içinde bulunduğu sorunu net olarak görebiliriz. Bugün hâkimler, esasen kolluk kuvvetleri ve savcılıklarca tespit edilmesi gereken eksik delilleri aramaya, bulmaya ve toplamaya çalışmakta; mağdur, müdahil, sanık ve tarafları gereği gibi dinleyememekte, böylece celseler celseleri takip etmekte, araç gereç ve teknolojik imkânlardan yeterince yararlanamamakta, dosya genellikle bilirkişiye havale edilmekte, yargılama makul sürede tamamlanamamakta, adil yargılama gerçekleştirilememekte, verilen karardan şikâyetçi de sanık da memnun olmamakta, her iki taraf da adaleti bir kere de Yargıtayda arama yolunu seçmekte. Maalesef yani adaletin kestiği parmak acılamakta. Adaleti yargıda bulamayanlar ya intikam peşinde koşmakta ya da adaleti başka yollarda aramakta; karşımıza torpil, iltimas, rüşvet, mafya, yargının siyasallaştırılması iddiaları çıkmakta ve adaletin kestiği parmak sosyal bir kangren hâlini almakta.

Şimdi, hâkim ve savcıların her yıl baktıkları davaların sayısı ve yargılamaların süresiyle karşılaştırıldığında ciddi bir iş yoğunluğunun varlığı ortaya çıkıyor. İş yoğunluğu mahkemelerin her bir dava için gerekli olan zamanı ayıramaması sonucunu doğuruyor. Bu iş yüküne, mevcut iş yüküne bir de önceki yıldan devreden işler, Yargıtaydan bozularak dönen işler ilave oluyor. İstatistiklere baktım yine, 2015 yılı adli istatistiklerine göre adli yargıda 4.622 -2015 tabii, son durumu bilemiyorum- savcı bulunmakta, bir savcıya düşen dosya sayısı 1.554'e ulaşmış. Yine, adli yargıda 2015 sonu itibarıyla 6.587 hâkim bulunmakta, bir hâkime 903 dava düşmekte. 2015 yılında cumhuriyet savcılığına gelen bir dosyanın soruşturma evresi görülme süresi ortalama üç yüz seksen bir gün, faili meçhul dosyalardan arındırılmış görülme süresi ise yüz dört gün. Bir ceza davasının ceza mahkemelerinde görülme süresi ortalama iki yüz otuz bir gün, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında incelenme süresi ortalama üç yüz doksan üç gün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Pardon, bir dakika lütfen.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yargıtay ceza dairesinde görülme süresi ise ortalama üç yüz elli altı gün. Yani, iyimser bir düşünceyle bakacak olursak faili meçhul olmayan, bir kez temyize giden ve bozulmayan bir ceza davası yaklaşık iki yılda sonuçlanmakta bu sürelere göre. İcra iflas dairelerindeki dosyaların ortalama görülme süresi zaten sürekli artıyor, en son 2015 verisine göre yedi yüz otuz iki güne çıkmış. Yani, sadece yargılama sürecindeki iş yoğunluğu ve dava süresi yargının içinde bulunduğu bu gerçeği ortaya koyuyor. Gerçi, sunumunuzda istinaf mahkemelerinin faaliyete geçtiğini söylediniz Sayın Bakanım, adaletin makul sürede tecellisinin önünün açıldığını söylediniz; inşallah takip ederiz, bizim de savunduğumuz bir düzenlemeydi, yıllardır beyannamelerimizde yer alan bir düzenlemeydi. Bu, adaletin zamanında tecellisiyle ilgili inşallah gerekli süre düşüklüğünü sağlar diyorum.

Son olarak ben de bu infaz koruma memurlarımız, adalet çalışanlarımızla ilgili kısa kısa birkaç hususa değineceğim.

Adliye çalışanları gerçekten birçok özlük haklarından yoksun bir şekilde çalışmakta. Yani, yaptıkları iş ile bu işe karşılık aldıkları ücret tatmin edici değil. İşte, adalet hizmetlerinin yürütülmesinde önemli sorumluluk üstlenen zabıt kâtibinin, mübaşirin, hizmetlinin, şoförün, emanet memurlarının, veznedarın, icra memurlarının, müdürlerin, bilgi işlem memurlarının, teknik personelin ne yazık ki mevcut sorunları, özlük haklarıyla ilgili sorunları görülüyor. Ki, infaz koruma memurları geçmişte yipranma hakkından yararlanabiliyordu ama 2008'de bu hakları ellerinden alındı, tekrar verileceği söylenmişti ve Genel Kurul aşamasına dahi gelmişti ama maalesef o düzenleme de bir türlü çıkmadı. Bu düzenlemelerin bir an önce yapılması, verilen sözlerin yerine getirilmesi gerektiğini söylüyorum.

Bakanlığımızın, yüksek mahkemelerimizin ve bağlı kuruluşların bütçelerinin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sunumunuzda Anayasa değişikliğiyle ilgili olarak “Herkesin istediği bir değişiklik, çoğulcu, özgürlükçü bir anayasa gerekli.” dediniz ama bugünkü çalışmalara baktığımızda, maalesef, Anayasa değişikliğiyle ilgili yürütülen faaliyetler tamamen çoğunlukçu bir anlayışla yürütülüyor. Yani, hayaller çoğunlukçu ama maalesef gerçekler çoğulcu.

Yargı bağımsızlığıyla ilgili Anayasa'nın 138'inci maddesinden bahsettiniz. Buna göre, hiçbir kimse, makam, merci, kişi hâkim ve savcılara talimat veremez. Fakat, yine, bakıyoruz, uygulamada bu kural maalesef fazlasıyla ihlal ediliyor. Özellikle, şunu belirtmek istiyorum: Cumhurbaşkanına hakaret davalarında, hâkimler, mutlaka kişileri tutuklama zorunda hissediyorlar önlerine gelen davalarda, soruşturmalarda. Son olarak da, Bursa'da karşılaştığımız bir olayda üst sınırdan cezalandırma yönüne gidildiğini de gördük. Yani, normalde, Yargıtay kararlarına göre, sabıkası yoksa vesaire alt sınırdan neden uzaklaştırıldığının açıklanması gerekir, çok ciddi bir gerekçesinin olması gerekir ama maalesef üst sınırdan cezalar veriliyor.

Hâkimlerle ilgili "Korku ve endişeden uzak karar vermeleri gerekir, bu nedenle hâkimlik teminatı var." dediniz. Fakat, maalesef, biraz önce verdiğim örnek; yine, işte, daha önce "Anayasa Mahkemesi kararına uymuyorum, saygı duymuyorum." ifadeleri; sizin de bu konuyla ilgili Twitter'dan yaptığınız açıklamalar gerçeğin hiç de böyle olmadığını ortaya koyuyor.

Yargıyla ilgili çok sorun var: Yargılamaların uzaması, davaların uzaması... Bununla ilgili, tabii, uzmanlaşmış mahkemeler yok, uzmanlaşmış hâkimler yok, hukuk eğitimi konusunda çok ciddi sorunlar var ve en önemlisi -FETÖ'yle mücadele kapsamında bugün bu operasyonlarda görüyoruz- yargıya o kadar çok FETÖ'cü yerleştirilmiş ki maalesef mahkemelerde hâkim yok. Dolayısıyla da, uzun süredir birçok mahkemede davalar görülemiyor, duruşmalar hâkim yokluğundan erteleniyor.

HSYK'nın yargı bağımsızlığını, tarafsızlığını korumanın güvencesi olduğunu söylediniz ama maalesef, hâlâ, 1980 darbesinden kalma bir madde olarak Anayasa'da Bakanlığımızın HSYK'nın başı olması, müsteşarın doğal üye olması gibi hükümler hâlâ değiştirilmedi on dört yıldır iktidarda olmanıza rağmen. Sayın Bakan, 2010 yılındaki referandumda da biz kapı kapı dolaştık, bunun yargı bağımsızlığını yok ettiğini anlattık ama bizim bu çalışmalarımıza, çabalarımıza karşılık bizi demokrasiye engel olmakla suçladı anlayışınız. Şimdi "Birlikte değiştirelim." diyorsunuz birçok şeyi, biz de istiyoruz. Evet, adil yargılama için, bağımsız yargı için, kuvvetler ayrılığı için gerekli değişiklikleri yapalım ama maalesef son önergeyle birlikte gördük ki önemli konularda maalesef sizden olmayan görüşleri dikkate almıyorsunuz. Dolayısıyla da, dinlemeyince muhalefeti veya farklı görüşleri sonra "Kandırıldık." gibi gerekçeler ortaya çıkıyor.

Tarihsel değişimlerden söz ediyorsunuz "Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru..." diyorsunuz ama bireysel başvuru yolunun getirilmiş olması ya da başvurulacak yolların getirilmiş olması maalesef insan hakları ihlallerini azaltmıyor, bizim başka tedbirler almamız gerekiyor.

Bunun yanında "Bilgi Edinme Hakkı Yasası'nı getirdik." diyorsunuz. Bilgi Edinme Hakkı Yasası'yla ilgili çok ciddi sorunlar var, etkili bir yol değil. Ben, kendim, Bilgi Edinme kapsamında başvurduğum başvuruların birçoğuna cevap alamadım. Yani, cevap veriliyormuş gibi görünüyor şekli olarak ama maalesef gerçekte cevap verilmiyor. Yani, sadece cevap veriliyormuş gibi yapıyor.

İnsan hakları konusunda maalesef bugünlerde yüzlerce, binlerce yıllık kazanımlardan çok çok geriye gitmiş bulunuyoruz. Yani, bugün idam tartışmalarının yaşanması... Özgürlük hakkı, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü hiç bu kadar geriye gitmemişti. Biraz önce okudum haberlerde, Sayın Cumhurbaşkanı bir televizyona verdiği mülakatta "Basın özgürlüğü nedir?" diye sorulduğunda "Benim sınırlarım başladığı yerde biter." diyor. Yani, şimdi, hepimiz hukukçuyuz, hepimiz hukuk fakültelerinden aldık diplomalarımızı ve incelediğimiz bütün insan hakları metinleri, uluslararası sözleşmeler insan haklarını bir kişi üzerinden tanımlamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alabilir miyim lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yani, bir kişi üzerinden değil; genel ilkeler üzerinden tanımlanır. Maalesef, bugün, kişiye göre özgürlük tanımının yapıldığı bir noktaya geldik.

Son olarak, çocuk istismarıyla ilgili, önergeyle ilgili şunu söylemek istiyorum: Hiçbir değer, hiçbir kurum, hiçbir inanış, hiçbir gerekçe tek bir çocuğun dahi tecavüzcüsüyle evlendirilmeye mahkûm edilmesini açıklamaya uygun bir gerekçe olamaz. Bunun artık hiçbir şekilde Meclis gündemine gelmemesi gerekiyor, tamamen tarihin tozlu sayfalarına atılması gerekiyor.

Son olarak, bugünkü dönemde, hani, özgürlükler falan diyoruz. Bugün, partimizin üyesi olan Kimya Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanı Ali Uluşahin gözüaltına alındı. Nedenini bilmiyoruz tabii, yaptığı sosyal medya paylaşımlarından diye biliyoruz ya da öyle yorumluyoruz. Bu arkadaşımız bizim partimizin üyesi ve sadece muhalif bir kişi. Yani, madem özgürlük diyoruz, madem çoğulculuk diyoruz, neden en ufak farklı görüşe tahammül edemiyoruz, neden hemen terör yaftası yapıştırıyoruz? Burada da kendimizin sorgulanması gerekir diye düşünüyorum.

Bütün bu bahsettiğim olumsuzlukların giderilmesini umarak bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kayışoğlu.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.38

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.46

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 16’ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Yalnız, Yüksek Mahkeme temsilcilerimize de buradan bir şeyi ifade etmek istiyorum.

Evet, bugüne kadar teamül olarak otuz yılı aşkın süredir ne sunum yaptırılmış ne de bir cevap kısmı ancak kendi aramızda Komisyon üyeleri olarak da bir değerlendirme yaptık fakat tabii ki Sayıştay raporlarında da birtakım bulgular var. Bütçeler üzerinden değil ama soru kısmında Sayıştay raporlarındaki bulgular üzerinden yapılmış olan değerlendirmelerle ilgili olarak cevaplarımızı isteyeceğiz ama bugün hazırlıksız olabilirsiniz, bu manada bir hazırlık yapılmamış olabilir; onu bu bütçe takviminde uygulamayacağız ama bundan sonraki bütçe takvimlerinde, bilhassa kesin hesapla ilgili görüşmelerde, oradaki değerlendirmeler görüşülecek. O konuda hazırlıklı olarak gelerseniz bu sorunu da ortadan kaldırmış oluruz.

Şimdi, Sayın Tanal size söz vermiştim ben.

Buyurunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları, değerli Komisyon üyeleri milletvekili arkadaşlar; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tabii, can alıcı konu, bu cinsel saldırı, istismarın önlenmesiyle ilgili düzenleme, gerçekten kamuoyunda çok tartışılan bir konu ancak bununla ilgili sorunu çıkaran yine Anayasa Mahkemesi. Neden Anayasa Mahkemesi sorunu çıkardı? 11 Aralık 2015 tarihinde Ceza Kanunu’nun 103’üncü maddesinin 2’nci fıkrasını ölçüsüzlük nedeniyle iptal etti. Şimdi, aynı Anayasa Mahkemesine şunu sormak gerekmez mi? “Ey Anayasa Mahkemesi, siz 2009/34, 2009/35 sayılı, 26 Şubat 2009 tarihinde aynı mahiyette geldiği zaman ‘Ölçüsüzlük yoktur’ diye o davayı reddetmişsiniz. Siyasi konjonktüre uygun olarak ne diye Anayasa Mahkemesi karar verir?” Yani bu karar dahi, iki karar arasında bir tezatlık var. 2009 yılında ölçüsüz görmeyen Anayasa Mahkemesi, geliyoruz, yıl 2015 tarihinde “Ölçüsüzdür.” diyor, o kanunu iptal ediyor. Onun için, Anayasa Mahkemesinin siyasi konjonktüre, siyasi mülahazalarla karar vermemesi lazım ve verilen bu karar, toplumda büyük bir sıkıntı yaratmış durumda. Biz gayet açık ve net diyoruz ki... Ceza hukukçularımızın hepsi şunu der: “Ceza hukukunun toplumu geliştirici özelliğinin olması lazım.” Ceza hukukunun toplumu geriye götürücü vasıf ve niteliklerde bulunmaması gerekirken maalesef hem yeni getirilen önerge hem de Anayasa Mahkemesinin o kararı toplumu âdetâ geriyeye götüren... Geliştirici görevini yapamamıştır. Bunu burada noktalıyorum.

Gelelim, Adalet Bakanlığına bağlı Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfına. Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, hacizlere giden... En yakın mesafede minibüslerde 20 TL ile 30 TL arası para alınıyor. Yani şeye geçin, binin ve inin en az 20 ile 30 TL. Borçlu zaten borçlu. Yani taksimetreyi

açsanız yani inanın belki taksimetreyle 30 liraya gideceğiniz yere, mevcut olan bu Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının araçları en az 75, 50, 60, 100'e kadar rakam yazıyor. İcra dosyalarında buna bakın. Borçlu zaten borçlu, bir daha onun sırtına binmemek lazım, yazık günah.

Mademki bu kadar gelir getirici, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfına bir para geliyor, bunu niçin Adalet Bakanlığı kendisi yapmaz da denetim dışına bırakıp bu gelirleri bir vakfa gönderir? Vakfın oradaki paraları da çarçur ediliyor.

Ben size bir ipucu daha vereyim. 3 tane nüsha düzenleniyor orada. Bir tane nüshası icra dosyasında, bir tanesi avukatlara veriliyor. O evrakların üzerinde sahtecilikten bugüne kadar kaç tane memur açığa alındı, kaç tane şoför içeri alındı, ne kadar para zimmete geçti? Bunlarla ilgili karanlıkta kalan hususlar var.

Ayrıca, Adalet Teşkilatı Vakfının kaç tane aracı var, kaç tane şoför var? Bu şoförleri seçerken Adalet Bakanlığı... Sizin döneminizde Yozgatlılar şoför olarak alınmadı ama bir dönem Sayın Çiçek oradayken “Çiçek Taksi” diyorlardı, tüm Yozgatlılar alınmıştı. Acaba, kadro dolduğu için mi sizin döneminizde alınmadı, bilemiyorum. Daha önceki dönemde “Çankırılılar” denildi. Yani oraya hangi bakan eğer geliyorsa, o bakanın memleketine göre maalesef kişi istihdam ediliyor. Bu liyakat esasına göre alınması gerekirken maalesef alınmıyor. Bu husus bence yeniden ele alınmalı. Bu tür gelirleri denetim dışına atmamak lazım, Adalet Bakanının kendi bünyesine alması lazım. Kaldı ki bu bir kamu hizmeti. Kamu hizmetine iktisadi, kâr getirir amacıyla da bakılmaması lazım ama burada, tamamen âdeta tekel bir husus var, karaborsacılık var; Anayasa'mızın hükümleri de tekelciliği engelliyor değerli arkadaşlar. Bu, kabul edilebilir bir durum değil.

Aynı şekilde, Anayasa Mahkemesine yine biraz daha yükleneceğim. Anayasa Mahkemesinin 1 Kasım 2016 tarihli kararı elimde benim. Bu kararda “Üzerinde gizlilik talebi vardır.” deniliyor. Bu karar, gayet rahat, hatırlanırsa, “Kanun hükmünde kararnamelerle yürütmeyi durdurma kararı verilemez.” deniliyordu ancak burada 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal, lütfen sözlerinizi toparlayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum, toparlıyorum.

6458 sayılı Kanun'un 53'üncü ve 54'üncü maddesi uyarınca vatandaş gayet rahat yürütmeyi durdurma talebini vermiş. Anayasa Mahkemesi bugüne kadar tüm talepleri reddettiği hâlde, herhâlde bu siyasi politikada yeri olmadığı için bununla ilgili yürütmeyi durdurma kararını vermiş. Anayasa Mahkemesi kararı niçin bu kadar ikircil davranıyor. İkircil davrandığında ben bir türlü bunu hazmedemiyorum. Yani bu Anayasa Mahkemesi, bizim bildiğimiz...

Çok önemli, son cümlelerle bitiriyorum.

Sayın Adalet Bakanımız, çocuklarla ilgili, çocukların korunmasıyla ilgili temyiz mahkemesinde bir daire yok. Temyiz mahkemesinde, çocuk mahkemesiyle ilgili bir dairenin olması gerekir. İstinaf yok; istinafta da yok. Yani bunlar gerçekten kanayan yaralar ve çocuklarla ilgili... Aynı zamanda şu anda içeride bulunan, annesi tutuklu, anneye birlikte kaç tane çocuk tutuklu?

Yani ben şu anlamda da teşekkür ediyorum, mesela, Bakırköy Kadın Tutukevindeki kreş mükemmel. Keşke hepsi onun gibi olsa ama diğer taraflarda rezil rüsva, dökülüyor. Yani neden hepsi acaba Bakırköy'deki çocuk islahevi gibi yani oradaki kreş gibi yapılamaz? Çok pahalı bir malzeme de değil, gayet rahat. Temizlik açısından; atanan, görev yapan personel açısından... Demek ki yapılmak istenilirse yapılabilir. Bu açıdan, çocuklarla ilgili de gerçekten büyük bir sıkıntı var.

Ve aynı zamanda, bu çocukların tutuklu bulunduğu yerlerle ilgili kanunumuz açık ve net. Deniliyor ki yani akran olanları, 15 yaşında onları biz bir arada bulunduralım. 15 yaş ile 18 yaş veya 17 yaş, aynı anda, aynı yerde tutuluyor ve hatırlanırsa, Maltepe'deki o öldürülen çocuğun hadisesinde çocukların arasında yaş farkı vardı. Orada bir husus daha bize gösterdi ama yine aynı sıkıntılarımız devam ediyor. Her tarafta kamera kaydımız var ama geçip de o kamera kayıtlarını izleyip o çocuğun her gün dayak yemekten kurtaracak bir sistemimiz var, kontrol edecek insan yok. Dışarıda zaten çok fazla insan iş arıyor, istihdam yapılabilir. "Personel azlığı" deniliyor. Bu personel azlığı bence giderilebilir. Eğer o denilen Maltepe Çocuğevinde kontrol edilmiş olsaydı o ekranlar, o çocuk ölmeyecekti çünkü bir hafta boyunca -biz o görüntüyü izledik İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak- o çocuk sürekli dayak yiyor. Bunu biz cezaevine sorduğumuz zaman "Personelimiz yetersiz." deniliyor. Onun için, o zaman eğer personel yetersizse o kamera kayıtlarının bir özelliği olmaz ki üstat. Yani bu açıdan büyük bir sıkıntı o var.

Çalışanlarla ilgili, bir, gerçekten yargı personeli ikinci evlat muamelesi görüyor, cezaevlerinde infaz koruma memurları da ikinci evlat muamelesi görüyor. Bunların hiçbirinin güvencesi, vesairesi yok. Sıkıntılar yaşanıyor. Bu anlamda...

BAŞKAN – Artık son sözlerinizi alayım lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Son söz, avukatlarla ilgili. Kamuda çalışan avukatlar iki kurum tarafından denetleniyor; bir, hem disiplin yönünden barolar denetliyor, ceza alıyor; bulunduğu kurumla ilgili kurum amirleri tarafından ceza alıyor. Bu, aynı posttan iki ceza çıkmaz. Gerçekten bunu düzenlemek lazım.

İki: Kamu kurumlarında Avukatlık Kanunu'nun 35'inci maddesi uyarınca avukatlık mesleği avukatların tekelindedir ancak son kanun hükmünde kararnamelerle çıkarmış olduğunuz, işte kurumun üst amirleri de vekâleten oradaki davalara... Tamam, görevi gereği cevap verebilir ama ücreti vekâlete hak kazanılmaması lazım. Ücreti vekâlet ancak avukatlık mesleğini ifa edenlere verilmesi gerekirken yapılan kanun hükmünde kararnamelerle... Genel müdür zaten görevi gereği kurumu savunacak, genel müdür kurumu savunmayıp da kimi savunacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal, son cümleliz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yazılı savunmayı verdiği andan itibaren ücreti vekâlete hak kazanıyor. Bu, adaletsiz bir uygulamadır. Bu adaletsiz uygulamaya son verilmesini talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, "adalet" kavramı yaşam hakkından, ifade ve düşünce özgürlüğüne kadar tüm insan haklarıyla, çocuk özelinde de çocuğun insan haklarıyla da ilişkilidir. Dolayısıyla, pek çok yansıması hem yeni sorunlar doğurmakta hem de mevcut sorunların büyüklüğünü artırmaktadır. Öncelikle, Anayasa'daki hukuk devleti tanımlamasının ne kadar hayata geçtiğini değerlendirmek gerekir.

Çocuklar Türkiye'de adalet sistemiyle farklı yollarla ilişkilendirilmektedir. Bir kanunla ihtilafli hâle gelen çocuklar var, çocuklara karşı işlenen suçlar sebebiyle mağdur olan çocuklar var, sistemde tanık sıfatıyla bulunan çocuklar var, korunma ihtiyacı içerisinde olan dördüncü gruptaki çocuklar var. Ayrıca, çeşitli ihlaller nedeniyle yaşamını kaybeden çocuklar da adalet sistemine konu olmakta ancak aileleri bu tip davalarda çoğu kez hukuksal destek alamamaktır. Dolayısıyla, çocukların bir veya

birkaç ihlalin sonucu, adalet sistemiyle temas ettikleri ortadadır. Bu bağlamda, her bir ihlal vakası göstermektedir ki çocuklara yönelik adalet sisteminin önleyici, koruyucu ve onarıcı özellikleri maalesef zayıftır.

Herhangi bir şekilde, olmadan önleme mekanizması kurulmamakta, kurulamamakta, sorunlar çözülemez hâle geldiğinde müdahale edilmeye çalışıldığı için çocuklar görünmez ve duyulmaz olmakta, sonuçta yetişkinler kadar çocukların da adalete inancı maalesef zayıflamaktadır.

Çocuk odaklı, hak temelli ve bütüncül olmayan, kısaca faili ve sistemi koruyan ve kollayan bu yaklaşım, özellikle fail kamu personeli veya kamu tarafından korunan yapılardan olduğunda çocuğun görünmezliğinin artması meydandadır, örnek Karaman davası gibi.

Güvenlik ve ceza temelli anlayış, örneğin, kanunla ihtilafa düşülen çocuğun ilgili eylemini neden yaptığı ve nasıl bir daha tekrarlamayacağına odaklanmak yerine, çocuğun ne yaptığı ve ne kadar ceza alacağına odaklanma gibi, bunlar da birtakım olumsuz yönlerdir.

Çocukla ilgili dağınık ve parçalı bir mevzuat söz konusudur Sayın Bakan. İç hukuk kurallarının uygulamada karşılığının bulunmaması da yine ayrı bir –buradaki- eleştirimizdir.

Özgürlüğün kısıtlanmasının son çare olarak uygulanmaması, çocukların bulunduğu tutukevi ve cezaevlerinin sayısının artmaması da burada önemlidir aslında.

Şimdi, adalet karşısında çocuğu ele aldığımızda, cezasızlıkla mücadele edilmelidir. Failin cezasız kalmamasının yanı sıra, failin eylemiyle ilgili sorumluluk zinciri görünür kılınmalıdır bize göre. Suç mağdurunun iyileşme süreci tazmin ve onarımla benzer bir ihlalin asla olmaması için önlemler de alınmalıdır. Olmadan önleme ve onarıcı bir adalet sistemine kesinlikle çok acil olarak ihtiyaç vardır.

Sayın Bakan, burada söylenecek çok fazla şey var ancak son günlerde, işte, gündemimizde olan konuyu kamuoyunda herkes biliyor. Ben burada öncelikle şunu söylemek istiyorum: Bakın, kadına seçme ve seçilme hakkının verildiği Gazi Mecliste, gün geldi, mağdurları çocuk mağdurlar olduğu hâlde, mağdurları aslında suçlular olarak gören ve aklamaya çalışan bir tasarı geldi. Şimdi, böyle bir talep olduğu söylendi Sayın Bakan ama o kadar çok talep ve sorun var ki aslında. Mesela, taşeronların kadroya kavuşmaması, kadro beklemeleri bir sorun, öyle de bir talep var; emeklilere verilen sözlerin yerine getirilmemesi bir sorun, onlardan da talep var. Hatta, biraz daha ileriye gideyim, suçlu ile mağdurun henüz ayrıştırılmadığı bir ortamdayız yani FETÖ'nün gerçek suçluları kim, mağdurları kim; bunun tam olarak ayrıştırılmadığı bir ortamdayız. Bu konunun da ayrıştırılmasına ihtiyaç var. Peki, başka ne var? Çocukların istismara uğradığı illegal kurumların bile henüz envanteri çıkarılmış değil, çoğu kapatılmış değil. Bunlar da önemli konular fakat, maalesef, neden olduğu belli olmayan, gecenin bir saatinde... Tabii, gecenin bir saatinde olduğunu söylüyoruz ama aslında sizin hazırlıklarınızın nisan ayından bu yana olduğu duyularımız da tabii ki söz konusu ama sonuçta komisyona, alt komisyona, üst komisyona hiç getirilmeden gecenin bir saatinde gelen de bir uygulama var Sayın Bakan. Evet, bu konunun önemini defalarca anlatsak yine de aynı şeyi söyleyeceğiz: Bu tasarının tamamıyla çöpe atılması gerekiyor.

Başka bir konuya geçmek istiyorum: Mağdur hukukçular, savcılar konusuna. Şimdi, FETÖ'yle mücadelede, paralel yapılanmada yer alan, işte, destekleyen, neyse, bunların yakalanmasını, görevlerinden uzaklaştırılmasını biz sizden çok isteriz. Bize gelen kişilerin mağdur olduğu konusunda eğer bir inancımız varsa veya getirilen belgelerde şu suç var, bu suç var derlerse kimse zaten bunların arkasında durmaz ama ben size az sonra bir iki isim vereyim. Bakın, bu savcılardan birinin eşi ağlayarak her gün arıyor. Savcının neden tutuklandığı belli değil yani ihraç ve tutuklama... Aylardır yatıyor, yerlerde yattığı için böbrek yetmezliği olmuş, tedavisi yapılmıyor. Ben size ismiyle,

numarasıyla vereceğim ve bu kadının çığıklarını biz duyuyoruz. Kendilerine henüz “Seni şundan tutukladık.” cevabı bile verilmiyor; aylardır yatıyor, ilk günlerden bu yana, neden suçlandığını bilmiyor. Belki “FETÖ’cü” diye adlandırdığımız birinin döneminde atanmıştır ama hepsi suçlanmıştır; belki hiç bilmediği bir ihbardan oradadır ama sebebini bilmiyor. Şu anda ciğerlerini kaybetmek üzere, böbrekleri zedelenmiş durumda aynı zamanda, tedavisi bile son derece zor oluyor. İlk bir iki ay içerisinde -isterseniz inceleyiniz- eşinin götürdüğü yedek çamaşırları bile içeriye almadıkları bir ortam da söz konusuydu ve bu kadıncağız sürekli çığıklarla bizi arıyor. Bu bir örnek. Ha, suçluysa “Senin şu suçun var, şuraya yardım ettin, şuraya girdin...”

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İsim verir misiniz?

LALE KARABIYIK (Bursa) – İsim vereceğim efendim ama isterseniz basın önünde vermeyeyim, size ayrıca hemen getireyim.

Bu insanların çocukları var, bu çocuklar babalarının neden tutuklu olduğunu bile bilmiyorlar. Bir suçu varsa evet ama o zaman “Şundan dolayı suçlusunuz.” denildiği zaman o insanın da kendisini müdafaa etmeye ihtiyacı kalmaz, Sayın Bakan, sanıyorum. Bizler de ona mağdur gözüyle o zaman bakmayız.

Yine, Avrupa Birliği karşısında, Avrupa Birliğiyle ilgili bu süreçte başarılı olarak ilerlemek için bütün katkılarımızın olduğunu ifade ediyorsunuz. Ancak, adalet sistemimize, insan hakları ihlalleriyle devam eden sürece, olumsuzluklara -yani, şimdi, burada çok zaman alıp uzatmayayım ama- baktığımız zaman, sanki -sadece sizin Bakanlığınız için tabii söylemiyorum ben, genel olarak söylüyorum- Avrupa Birliği süreci gözden çıkarılmış gibi bir durum söz konusu. Yani, biz hukuktaki işleyişi, insan haklarını düzenlemedikten sonra, hâlen sebepsiz olarak, işte, gazeteciler, şunlar, bunlar gözaltında, tutuklu, işte, şu özgürlük yok, bu kısıtlı ve bunların da bir ifadesinin, bir açıklamasının da olmadığı bu süreçte hâlen bunlar devam ederken yani “Avrupa Birliği sürecinde ilerlemek için gayret sarf ediyoruz.” denmesi -ben bütün bakanlıklar için söylüyorum, sadece şimdi Adalet Bakanlığı için değil ama- bana çok abes geliyor Sayın Bakan. Yani, birtakım şeyler var ki... İşte, en son geçirilen şu tasarı bile bu süreci bence olumsuz etkileyecek faktörlerden bir tanesi. Yani, bu kadar çok sorun çözülmeden, OHAL süreci kötüye kullanılmadan, OHAL sürecinde gereği yapılarak... Mesela, OHAL sürecinde, evet, yapılması gerekenler belki yapılır -ki OHAL süreci bu kadar uzamasına gerek yok- ama yapılanların dışında, işte, rektörlerin Cumhurbaşkanı tarafından atanması, seçimlerin kaldırılması... Bunlar OHAL’le ilgili olan konular bile değil. Yani, sizin Bakanlığımız, diğer bakanlıklarda yapılan uygulamalar zaten Avrupa Birliği sürecini son derece olumsuz etkiliyor. Yani, OHAL’in kötüye kullanıldığı izlenimini de veriyor. Yoksa kimse size “FETÖ’cülerini ayıklamayın.” demiyor. Hakkıyla ayıklayın, biz de buna sevinelim ama bu kadar aydır mağdurlar var, bunların da ayrıştırılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.

Size bir örnek vereceğim ve ondan sonra konuşmamı bitireceğim.

Bir üniversitede, Gazi Üniversitesinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, lütfen toparlayın.

LALE KARABIYIK (Bursa) – ...bir kişinin eşi açığa alınmıştı, kendisi de ihraç edilmişti. Sebebi, mevcut rektörün danışmanlığını yapıyor olmasıydı. Yani, mevcut derken, FETÖ’cü olarak addedilen eski rektörün. Kendisinin şöyle belgeleri var: “Rektör benden olumsuz şeyler istediği için, birtakım kayırmalar istediği için ben görevimden istifa ediyorum.” Bunun belgeleri var. Buna rağmen kendisi ihraç, eşi de açıktaydı. Bugünkü KHK’da açıktaki bekleyen eşinin zaten dönmesi gerekirken, savcılıkta da byLock’tur, şudur budur, hiçbir şey yokken, bırakın kendisinin ihraçtan dönmesini, açıktaki bekleyen

eşini de ihraç ettiler. Şimdi, soruyorum: Bunun adalet neresinde? Ama “Şu var.,” “Bu var.,” “O var.” denilseydi kendilerine, onlar da suçlarını bileceklerdi ama hiçbir şey yok. Bir kişinin danışmanlığını yapması, bu danışmanlığın da yayın değerlendirme sürecinde bir danışmanlık olması ve kendisinden istenenleri yapmamak için “Bu nedenle istifa ediyorum, size alet olmayacağım.” demesine rağmen kendisinin şimdi cezalandırılıyor olmasında ben adalet göremiyorum Sayın Bakan.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri, yüksek yargının değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2017 bütçesinin Adalet Bakanlığına, hukuka ve ülkemize barış ve kardeşlik getirmesini temenni ediyorum ve diliyorum.

15 Temmuz darbe girişiminden sonra ortaya çıkan olumlu siyasal psikolojik ortam ne yazık ki çok kısa bir süre içinde yok edildi. Darbe girişiminin engellenmesinden sonra AKP Hükümeti ve Cumhurbaşkanının önünde başlıca 2 temel yol vardı: Oluşan toplumsal psikolojik ortama ve darbe karşıtı geniş toplumsal mutabakata, iktidarı tahkim etme doğrultusunda, intifa etmek ya da demokrasiyi güçlendirmek, devlet mekanizmasını demokratik güç paylaşımı ekseninde yeniden yapılandırma ve giderek yeni ve demokratik bir anayasa için sahici ve kapsayıcı bir uzlaşma yönünde adımlar atmak. Hükümetin ve özellikle Cumhurbaşkanının bu seçenekler arasında tercih yapması gecikmedi. Reis odaklı bu yeni resmi ideoloji demokratik bir çözüm politikasını reddederek ülkeyi bu yüzyılda bir batağın içine sürükledi.

Nitekim, bugün de Adalet Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz ve bu bütçenin artık gerçek işlevini kaybettiğini ve AKP yönetiminin ülkeyi getirdiği bu olumsuz noktanın bir anlamda finansmanı olacağını görüyoruz. Sağlanan bu bütçeyle akademisyenler, gazeteciler, yazarlar, siyasetçiler, belediye başkanları tutuklanırken İŞİD’çiler, tecavüzcüler, dolandırıcılar neredeyse serbest bırakılır durumdadır. Yarattığımız bu iklimde hukuk sistemini komple çökerttiğiniz yetmiyor, teslim ettiğiniz cemaat eliyle 10 binlerce mağdur ve içinden çıkılmaz yeni bir kaos yarattınız.

Sürekli dile getiriyoruz ve söylüyoruz ama elbette bu bütçe görüşmesinde de yineleyeceğiz: Cumhuriyet gazetesinin yazarları Aslı Erdoğan, Necmiye Alpay, Ahmet Altan, Mehmet Altan, Şahin Alpay, Ali Bulaç ve daha adını saymadığım birçok yazar ve elbette, tutuklu milletvekilleri ve yine seçilmiş belediye başkanları şu an tutuklu durumdadır ve ne kadar inkâr etmeye çalışsanız da ağır bir tecrit ve işkence altındadır. Neden? Varsa bir suç, biliyoruz ki tutuksuz yargılamak da mümkün ama neden yapmıyorsunuz? Çünkü, böylece, tüm muhalif çevreleri susturmak ve bir çoğunuzun aslında nasıl işleyeceğini bilmediğiniz bir sistemin hayata geçirilmesini sağlamak.

Memleketin bu hâle gelmesinde, iki üç yıl devam eden ve yüzlerce insanın canını yakan o barbat yargılama süreçlerinin büyük payı yok muydu? O dönemde aklı başında, dürtüst insanlar davalardaki hukuk dışlıklara ve katliamlara dikkat çekiyorlardı. Davaların içeriğinden bağımsız biçimde gündeme gelen bazı iddialar doğru, bazı iddialar ise külliyan yalan olabilir, bunun hiçbir önemi yok. Önemli olan ve olması gereken, çok daha basit bazı temel ilkeleri savunma iradesini sergilemek. Suçun şahsiliği

gibi, kanunsuz suç ve ceza olamayacağı gibi, mahkeme kararıyla sabit olana dek herkesin suçsuz kabul edilmesi gerekliliği gibi, kanuna aykırı delillerin kabul edilemezliği gibi ilkeler. Bu denli basit temel kurallardan söz ediyorum.

Başbakan Yıldırım, olağanüstü hâl ilanını gerekçelendirmek için manidar bir şekilde “OHAL’i devlete ilan ettik.” ifadesini kullanmıştı. OHAL, hızla devasa hak ihlallerinin yapıldığı, zaten çok gevşek olan hukuk güvencesinin ortadan kaldırıldığı, kitlesel mağduriyetlerin ve kısımların çok yaygın ve sistematik olarak yaşandığı, içeride ve sınır dışında çatışma ortamının tehlikeli bir şekilde tırmandırıldığı özel bir güvenlik rejimine doğru koşar adımlarla ilerlemektedir. Kanun hükmündeki kararname marifetiyle tamamen keyfi bir şekilde ve icat edilmiş mazeretlerle görevden atılan 10 binlerce sendika üyesi öğretmenin de açığa alınmasıyla sayıları neredeyse yüz binlere ulaşan kamu görevlilerinin görevden uzaklaştırılmalarına veya işten atılmalarına tanıklık etmekteyiz. Bugün yayımlanan 677 ve 678 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamelerle de birçok kamu görevlisinin yine ihraç edildiğini okuyoruz ve görüyoruz.

Bu çapta ve yoğunlukta hak ihlalleri ve adalet kısımlarına paralel olarak, yaratılan korku, merhametsizlik, kısımcılık ve hukuksuzluk ortamı Türkiye’nin darbeler tarihi ve standartları açısından bile bir ilk olma yolunda hızla ilerlemektedir. Bu gidişatın önü alınmazsa yaşanan sürecin, 1930’lu yılların dünyasında yaşanan sürgün, kıyım ve hak ihlalleriyle mukayese edilecek boyutlara ulaşması kaçınılmaz olacaktır. Bu hâliyle OHAL, kanlı darbeci yapıyı ortadan kaldırmanın çok ötesinde, giderek her türden muhalefeti susturmanın ve yeni bir rejim inşasının aracına dönüşmektedir. Hâlbuki, hepimiz biliyoruz ki OHAL kanun hükmünde kararnamesi, adı üzerinde, OHAL’le ilgili ve OHAL süresiyle bağlı olarak çıkarılabilir. OHAL’i ilgilendirmeyen konularda ve ilan edilen sürenin sonrasında etkili olacak hükümler yaratılmayacağı gibi, OHAL kanun hükmünde kararnameleriyle kanunlarda değişiklik yapılamaz.

Yetmiyor, bir de bu dönemde işkence iddialarıyla karşı karşıya kalıyoruz. Şimdilik iddia diyorum ancak hepimiz darbe girişiminden sonra iç çamaşırlarıyla, yüzleri dayaktan şişip morarmış insanların görüntülerinin servis edildiği, doktorların rapor vermekten çekindiği, savcıların şikâyetlere rağmen işlem yapmadığı birçok durumda karşı karşıya kaldık. Üstelik, öldürülmüş ya da yakalanmış darbecilerin ailelerine, sevenlerine dünyayı dar eden bu acımasızlık ve işkenceci pratik, bir AKP’li Bakanın kendi ağzından da “Bunlara öyle bir ceza vereceğiz ki ‘Keşke geberip gitseydik.’ diyecekler, insan yüzü görmeyecek, insan sesi duymayacaklar; 1,5-2 metre karelik yerlerde lağım fareleri gibi ölecekler.” sözleriyle itiraf ediliyorken “iddia” demek biraz naif kalıyor. Bu durum, iktidarınızın, ulusal ve uluslararası hukuk tarafından mutlak biçimde yasaklanmış işkence ve kötü muamele özlemini ballandıra ballandıra açığa çıkarmaktadır.

Sayın Bakan, idam cezasıyla ilgili son dönemlerde oldukça yoğun bir kampanya yürütülmektedir. İdam cezasının kaldırılmasının Avrupa Birliğiyle esasen hiçbir ilgisi yok. AB üyelik süreci olmasaydı da Ankara, Avrupa Konseyi üyeliği gereği bu cezayı yasalarından silmek zorundaydı. Mesela, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan ve AB üyesi olmayıp Avrupa Konseyi üyesi olan tüm ülkeler idam cezasını bu nedenle kaldırmış durumdadır. Belarus dışındaki tüm Avrupa ülkeleri bu cezayı kaldırdı. Rusya dahi AİHM’in Ek 6 no.lu Protokolü’nü imzaladı ve moratoryum uyguluyor. Üyelerinin tümü Avrupa Konseyi üyesi olan AB, sadece Avrupa Konseyi tarafından yaratılmış olan “idam cezasından arındırılmış kıta” felsefesine uymakta. İdam cezası, şu anda Avrupa Konseyi üyeliğinin olmazsa olmazı hâlinde. Dolayısıyla, idam cezasının yeniden Ceza Kanunu’na eklenmesi, otomatik olarak, Ankara’nın Avrupa Konseyi üyeliğinin sorgulanmasına neden olacak. Esas tehlike de burada yatmaktadır. Türkiye’yi zaten Avrupa ailesinin ferdi görmek istemeyenlerin eline önemli bir koz verecektir bu davranış. Türkiye,

şayet Avrupa Konseyinden dışlanırsa, otomatik olarak, Avrupa ailesinden dışlanmış olacak. Böyle bir olasılığın siyasi, diplomatik ve ekonomik boyutunu hayal etmek zor değil. Yıllardır ülkemize yatırım yapan Avrupalı yatırımcıların Türkiye'ye bakışı temelden değişecektir. Dolayısıyla bu konuda bizim son derece dikkatli, duygusallıktan uzak ve soğukkanlı karar vermemiz gerekiyor.

Sayın Bakan, yine Avrupa Konseyine üye hiçbir ülkede devlet başkanına hakaret edildiği gerekçesiyle soruşturma açılmazken 299'uncu madde dayanak gösterilerek hakkında iddianame düzenlenen, tutuklanan herkesin sistematik olarak ifade özgürlüğü ihlal edilmektedir. Cumhurbaşkanına hakaret suçu, Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı olarak göreve başladığı tarih olan 28 Ağustos 2014'ten sonra kaygı verici seviyede kullanılmaya başlandı ve kamuoyu gündeminde sıklıkla yer almaya başladı. Eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün yedi yıllık görev süresinde 1.359 dava izni talebi geldiği, 545'inin kabul edildiğini ancak tutuklama yaşanmadığını, buna karşılık Recep Tayyip Erdoğan'ın yedi aylık Cumhurbaşkanlığı döneminde 236 dava izni talebi geldiğini, 105'ine izin verildiğini, 8 kişinin de tutuklandığını ve günümüze kadar yaklaşık olarak 1.500'e yakın bu konuda başvuru yapıldığını ve bunlarla ilgili soruşturmanın yapıldığının haberlerini ve bilgilerini alıyoruz.

TÜİK'in yayınladığı adalet İstatistiklerine göre, 2012 yılı içinde 141, 2013 yılı içinde 140, 2014 yılı içinde de 132 olmak üzere toplam 413 TCK 299 kovuşturmasına başlandığı belirtiliyor. Dağhan Irak ve Benan Molu tarafından hazırlanan çalışmaya göre, Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı döneminde bugüne kadar toplam 282 kişi hakkında soruşturma açıldığı, kovuşturmaya başlandığı veya ceza verildiği, 14 kişinin de Cumhurbaşkanına hakaret suçunun CMK'nın 100/(3) maddesi kapsamındaki katalog suçlardan olmamasına rağmen tutuklandığı gözlemleniyor. Bu suça istinaden açılan soruşturma ve kovuşturmalara konu olan içerikler arasında gazete makaleleri, karikatürler, çok sayıda sosyal medya paylaşımı, mitinglerde yapılan basın açıklamaları veya atılan sloganlar yer alıyor. Bazı vakalarda, sloganları atanların tamamına yönelik toplu soruşturmalar açıldığı da biliniyor.

Öte yandan, Cumhurbaşkanının avukatları, yüzlerce davada siyasetçilerden, gazetecilerden, sanatçılardan, öğrencilerden müvekkillerinin zarara uğradığı gerekçesiyle milyonlarca lira tazminat talep ediyor. Bir başka deyişle, Türkiye'de adalet sisteminin önemli düzeyde bir mesaisi Cumhurbaşkanına hakaret edilip edilmediğini saptamakla geçiyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili ağızını açan, kalemini oynatan, deklanşöre basan herkes artık 2 kez düşünmek zorunda kalıyor ve bence bunun Türkiye'ye yakışan bir tutum ve davranış biçiminin olmadığına altını çizmek istiyorum.

Sayın Bakan, son günlerde, geçtiğimiz hafta perşembe günü, benim de Genel Kurulda olduğum ve sizin de Hükümet olarak görev aldığınız yerde 48 maddelik bir tasarı bir mutabakatla geçmek üzereydi. Sevindirici bir olaydı. Grup Başkan Vekilimiz Sayın Özgür Özel de orada söyledi: İktidar partisi ve muhalefet partileri arasında böyle bir temel kanunda konsensüsün sağlanması son derece güzel bir şeydi. Ama, tam geneli üzerindeki oylamalara geçilirken sizin bir anda böyle bir önerge vermeniz -verilmiş söze rağmen- o önergeyi getirmeniz şık bir davranış olmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çam, müsaade eder misiniz...

Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Çünkü, bizim için verilen sözler çok önemlidir. Söz verildi, biz söz verdik, bu kanun burada -48 madde geçecek bugün- bitecek dedik. Bunun dışında oraya herhangi bir önergeyle tecavüz önergesini getirmek bana göre bilhassa etik olarak doğru olmadığını söylemek istiyorum.

Tecavüz dünyanın her yerinde suçtur. Milattan önce 1760 yılında yazılmış Hammurabi kanunlarında bile tecavüz suç sayılmaktadır. Hammurabi'den üç bin yedi yüz yetmiş altı yıl sonra ülkemiz adına ne büyük talihsizliktir ki gazeteci Yılmaz Özdil'in ifadesiyle "Sapıklar kanuna uymuyor diye kanun sapığa uyduruluyor." noktasına gelmemiz gerçekten üzücüdür. Tecavüzcü, cinsel istismarda bulunan kişi yargılanıp mahkeme kararıyla ceza aldıktan sonra ona "suçlu" denilir, "tecavüz mağduru" denilmez. Tecavüz mağdurunun tecavüzcüsüyle evlenmek zorunda bırakmak züldür, zulümdür, onu ikinci defa mağdur etmektir.

Kamuoyunda "tecavüz yasası" olarak bilinen tasarı geri çekildi. Bu, son derece sevindirici ve doğru bir iş olmuştur. Ama, burada görülüyor ki kimi gazetelerde, kimi yayınlarda bu düzenlemenin özellikle adrese teslim eski bir AKP milletvekilinin kardeşine yönelik bir düzenleme olduğuyla ilgili bir yayın var. Bundan da büyük bir üzüntü duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. Böyle düzenlemelerin olmaması gerekiyor.

Son sözlerim... Sayın Başkan, Sayın Bakan; bir ülkeyi dış güçler değil, hukuksuzluğu ve kanunsuzluğu yıkar. Bir ülkeyi dış düşmanlar değil, Anayasa'nın askıya alınması yıkar. Bir ülkeyi üst akıl değil, iç çatışmadan beslenen, sabah akşam toplumu ayrıştıran, kavgayı körükleyen siyaset anlayışı yıkar. Bir ülkeyi yabancı güçler değil, bağımsız yargısını, demokrasisini yok eden, baskıyla, korkuyla toplumu bir arada tutacağını sanan siyasetçiler yıkar. Bir ülkeyi düşmanları değil, bir ideoloji uğruna eğitimi çökerten çocukları ve cehalete mahkûm eden anlayış yıkar. Bir ülkeyi dış saldırılar değil, toplumu bir arada tutan değerleri, kurumları ortadan kaldıran onun yerine tek bir lidere itaati esas alan anlayış yıkar. Üst akıl değil, seçilmiş siyasetçileri, aydınları, yazarları hapse atan, kaba kuvvetle sorunları çözeceğini sanan anlayışlara prim vermek yıkar.

Hukuku, özgürlüğü, eşitliği, vicdanı olmayan, yoksulun hakkını gözetmeyen, herkese eşit eğitim imkânı sunmayan, çevreyi, doğayı önemsemeyen, insana değer vermeyen bir devletin ayakta kalamayacağını akıl edemiyorsunuz.

Sayın Bakan, devletler köprülerle, otobanlarla, güçlü silahlarıyla var olmazlar; insana verdiği değerle, insanın huzurunu, insanın gelişmesini esas alan yaklaşımla büyürler ve güçlenirler. Bizim bunlara özellikle dikkat etmemiz gerekir,

Son sözüm... Sayın Bakan, cezaevlerine yaptığımız ziyaretlerle ilgili orada karşılaştığımız birtakım haksızlıkları ve adaletsizlikleri benden önceki milletvekili arkadaşlarım dile getirdiler. Özellikle orada çalışan korumalar ve güvenlikler dâhil olmak üzere hepsinin sorunlarını dile getirdiler. Ama bir olay var. Özellikle cezaevlerinde sabah kahvaltısı 1 lira 10 kuruş -Sayın Cezaevleri Genel Müdürümüz buradadır, biliyordur- öğlen yemeği 2 lira 20 kuruş, akşam yemeği 1 lira 70 kuruş, toplam 5 lira. Yaklaşık olarak üç yıldır cezaevlerinde iâşe bedeli artırılmıyor. Cezaevleri iâşe konusunda gerçekten çok zor durumda ve çok mağdur durumda. İster istemez mahkûmlar da bundan etkileniyor ama esas olarak da cezaevleri yönetimlerinin 5 liraya üç öğün, sabah kahvaltısı, öğlen yemeği, akşam yemeğini sıkıştırmaları gerçekten büyük bir marifettir.

Bu konuda Adalet Bakanlığımızın ve Cezaevleri Genel Müdürümüzün, üç yıldır artırılmayan bu ödeneğin artırılmasını diliyor, 2017 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çam.

Sayın Arık, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, sevgili bürokratlar ve kıymetli basın mensupları; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakan, öncelikle, bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Sözlerime, hepinizin çok iyi bildiği bir fıkrayla başlamak istiyorum. İsviçre’de bir kokteyl veriliyor. Büyükelçi Bakanı İsviçre Bakanıyla tanıştıyor, İsviçre Denizcilik Bakanı. Türk Bakan şaşırıyor tabii, “İyi de İsviçre’de deniz yok, nasıl bakanı olur?” diye soruyor. İsviçreli Bakan da: “İyi de sizde de Adalet yok ama bakanı var.” diye cevap veriyor. Bugün Türkiye’de gerçekten adalet yok, hukuk yok.

Sayın Bakan, gerçekten adaletin olmadığı, hukukun katledildiği bir ülkede Adalet Bakanı olmak nasıl bir duygu?

Sayın Bakan, ben hukukçu değilim ama siz hukukçusunuz; eksikim, yanlışım olursa da şimdiden özür diliyorum sizlerden. Ama şu gerçeği de herkes çok iyi bilir: Evrensel hukuk kurallarına göre bir eylemin suç olup olmadığına bakılır. Suçu kimin işlediğinin önemi yoktur. Eğer yapılan eylem suç ise bunun karşılığı olan ceza verilir. Ama, sizin iktidarınız döneminde yapılan eyleme değil, suçu kimin işlediğine bakılıyor. Eğer ki suç işleyen AKP’liyse ya da AKP yandaşıyla işlenen suç görmezden geliniyor, aklanıyor. Örneğin Deniz Feneri davası, örneğin 4 bakanımızın isminin karıştığı yolsuzluk davası. Alınan, verilen rüşvetler ortadayken, kola takılan 750 bin liralık saat ortadayken, “Bu bir kumpas.” denildi, “Bu bir darbe.” denildi, işin içinden çıktı.

Öte yandan, bu güzel ülkenin millî ordusuna, bugün mücadele ettiğimiz FETÖ tarafından kumpas kuruldu. Görmezden geldiniz. Görmezden gelmenin de ötesinde bizzat destek verdiniz, yardımcı oldunuz, “Adalet yerini buluyor.” dediniz. Bugün kırmızı bültenle aradığınız FETÖ’cü savcılara, “Yürekli savcılar, yiğit savcılar.” dediniz. Yetmedi, altınızdaki zırhlı araçları bu savcılara tahsis ettiniz. Bu davaların savcısı olduğunuzu açıkladınız. Ama, sizin savcısı olduğunuz davalarda insanlar büyük acılar çekti, senelerce zindanlarda çürüdü, hayatlarını kaybettiler. Şimdi, Mecliste Sayın Mustafa Balbay’ı, Sayın Tuncay Özkan’ı gördüğünüzde ne hissediyorsunuz Sayın Bakanım?

Bugün FETÖ’yle mücadele ediyoruz. Öğretmenleri, askerleri, iş adamlarını, toplumun hemen hemen her kesiminden insanları FETÖ’ye destek vermekten, FETÖ’cü diyerek işlerinden atıyor, hapse tıkıyoruz. Ama biz size, “Bu FETÖ’ye dikkat edin, bu bir yılan; ülkemizi de sokacak, zehirleyecek.” dediğimizde siz bize “Abartmayın, Fetullah Gülen muhterem bir Hoca Efendi. Endişelenmeyin, ne yapıyorsa, bizim Hükümetimizin bilgisi dâhilinde yapıyor.” dediniz. Madem FETÖ her şeyi sizin bilginiz dâhilinde yapıyorsa ve bunun sonucunda 15 Temmuz hain darbe girişimi yaşandıysa yargılanması gereken siz misiniz, yoksa bir sendikaya üye olan öğretmenler mi?

Bunları söylerken, benim meselem, sizin ve partili arkadaşlarınızın Fetullah Gülen’e dizdiğiniziz övgüleri yeniden gündeme getirmek değil; benim meselem, adaleti aramak, hukuku aramak.

Diğer yandan, millî bayramlarda, 10 Kasımlarda, belediyenin çöp arabası ile iş makineleriyle yol kesmeyi marifet sayan, milletin Ata’sına gitmesini engellemeyi belediyecilik sanan belediye başkanı, FETÖ’nün talebi doğrultusunda şehrin imar planını değiştirerek, bu yapıya parsel parsel arsa veriyorsa, sonunda 15 Temmuz darbe gecesi bir gecekonduya sığınmıyorsa, bu belediye başkanının mı FETÖ’ye yardım ve yataklık yapmaktan yargılanması gerekiyor, yoksa Bank Asyaya para yatırdığı için ihraç edilen ebenin, hemşirenin ya da “Tatbikat var.” denilerek sokağa çıkartılan Mehmetçik’in mi?

Sayın Bakan, bir kez daha hatırlatmak isterim ki, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” Yine, bildiğiniz gibi, Türk milleti egemenlik yetkisini yasama, yürütme ve yargı organları eliyle kullanır. Yargı da yetkisini Türk milleti adına bağımsız mahkemelerde -altını çiziyorum- kullanır. Yargı hiçbir

otoriteden talimat alamaz, almamalıdır. Ama “Oğlan da bizim, kız da bizim.” diyerek güçler ayrılığını hafife alanların, oğlanın da, kızın da bu ülkenin bütününe ait ve bağımsız olduğunu artık anlaması gerekiyor.

Sayın Bakan, tarih boyunca hukuk ve adalet kavramları hep önemli olmuştur. Haklı ile haksızın ayırt edilmesi adaletle sağlanır. Adalet kavramı hukuk kurallarına uygunluğu içerir. Hukuk, herkes ona uyar ve saygı duyarsa geçerli bir hüküm oluşturur. Eğer hukukun dışına çıkmak, hukukun dışına çıkarak fiilî durum yaratmak alışkanlık hâline getirilirse, hele de bunu ülkeyi yöneten, iktidar gücünü elinde bulunduranlar yaparsa hukuk hükmünü kaybeder. İşte, bugün, Türkiye’de hukuk hükmünü maalesef ki kaybetmiştir. Bugün Türkiye’deki temel sorun adaletin kuvvetli, kuvvetlilerin de adil olmayışdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arık, lütfen son cümlelerinizi alayım.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Sayın Bakan, 4+4+4’le okullarından kopardığınız, oyuncak bebeklerle oynaması gerekirken kendi çocuğuna bakmak zorunda kalan çocuklarımızı korumak için sizlerden bir adım atmanızı beklerken, siz gece yarısı baskısıyla en iyi niyetli yorumla çocuk gelinlerin önünü açmaya kalktınız.

Gazete sütunlarında sık sık şu haberleri okuyoruz: “Bolu’da imam nikâhıyla evlendirilen 11 yaşındaki kız çocuğunun sekiz aylık hamile olduğu ortaya çıktı.” Bu örnekleri çoğaltmak mümkün.

Adalet Bakanımız “Bunlar tecavüz değil, cinsel istismar suçunu zorla işlemiş kişiler değil; tamamen ailenin ve küçüğün de rızasıyla yapılmış işler.” diyor. Adalet Bakanımızın “küçüğün rızasıyla yapılmış işler” dediği işler işte bu işler. Bu işler, bazı imamlar tarafından yapılıyor. Bazı imamlar nikâh kıyması için kendilerine getirilen kız çocuklarını polise, jandarmaya, savcıya bildirirse bu talihsiz kız çocukları babaları yaşındaki sapkınlarla evlenmek durumunda kalmazlar.

BAŞKAN – Sayın Arık, çok teşekkür ediyorum.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Hemen, son cümlemi kullanıyorum.

Ama Hükûmet doktora “18 yaş altı evlilikleri kolluk kuvvetlerine bildirin.” diyor. “Aksi hâlde hakkınızda yasal işlem yapılacaktır.” diye uyarıyor.

Aslında olay, doktora gelene kadar iş işten geçmiş oluyor. Oyuncak bebekle oynaması gereken çocuk karnı burnunda anne adayı olarak doktorun karşısına geliyor. Doktora söyleyeceklerinizi imamlara söylerseniz çocuk gelinlerin önüne geçmiş olursunuz.

Hepinize sabrınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, süreniz beş dakikadır.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli konuklar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum ve hemen sözlerimin başında aslında adli yıl açılış töreninde yaşadığımız yüksek yargı mensuplarının, başkanlarının yürütmenin önünde ayağa kalkıp sonra eğilmelerini hatırlatan, burada yüksek yargının temsilcilerinin Sayın Bakana benzer şekilde davranmış olmalarını doğru görmediğimi, çürümenin ta buralardan başladığına, yargı bağımsızlığının ta buralardan örselendiğine dikkat çekmek istiyorum ve bu tabloların bizi üzdüğünün altını bir kez daha çizmek istiyorum.

BAŞKAN – Nezaket herkese lazım Sayın Yılmaz.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakan, bir önceki yıla ait sunuş konuşmanızı yargının özel konumunu, durumunu, içinden geçtiğimiz süreçle beraber değerlendirdiğimizde, tüm dünya deneyimlerini göz önüne aldığımız zaman bizi rahatsız eden bir husus olarak altını hemen çizmek istiyorum.

Sayın Bakan, 2016 yılına ilişkin bu salonda yapmış olduğunuz sunuş konuşmanızı dönüp ben bir kez daha okudum. Dönüp baktığımda, aslına bakarsanız orada övünerek altını çizdiğiniz hususların tamamının ihlal edilmiş ve tamamının tersi yapılmış durumlar olduğunu gördüm, tespit ettim. Aslına bakarsanız, belki de onları okumakla yetinmek daha da çarpıcı olacaktır.

Dolayısıyla burada yapılan konuşmalardan öte ne yaşadığımızın ne kadar önemli ve değerli olduğunu da bir kez daha hatırlamış bulunuyoruz.

Evet, burada hukuka dair, adalete dair bir dolu değerlendirmelerde, çok parlak sözcüklerde, ifadelerde bulunabiliyoruz ancak görüyoruz ki Türkiye çok zor bir sürecin içerisinde. Bu zorluk sadece yönetim anlayışımızdan kaynaklı değil, aynı zamanda ortak değerlerimizden birlikte yaşama arzumuza kadar uzanan birçok birikimimizin, birçok ortak değerimizin tüketilmişliğiyle de ilintili.

Zor günlere geldik. Bunda herkesin payı var ama en büyük pay adalettaki çürüme. Bunu tespit etmemiz lazım. Zaten kendi mensupları tarafından da, toplumun tüm kesimleri tarafından gördüğü itibar azalması bu resmi çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor. Ve süreç içerisinde “Önce su çürüdü.” der gibi “Önce adalet çürüdü.” Ve adaletin çürütülmesinden kaynaklı şekilde toplumun tüm ortak değerleri, devletin tüm kurumsal birikimleri tek tek çürütülüp içi boşaltıldı. Ve geldiğimiz yerde, özellikle darbe süreci sonrasında bundan ders çıkarmış bir şekilde geleceğe dönük değerlendirmeler içinde bulunmayı ben bekledim, arzuldum. Ne yazık ki bunun çok uzağdayız. Sadece burada söylenen sözler değil, darbenin sonrasında yaşanan süreç bizi net bir şekilde bu hükme ulaştırıyor.

Geldiğimiz yerde, artık, devletin temel nitelikleri, cumhuriyetimizin temel nitelikleri Anayasa’da yazılı kalmış, devlet bir hukuk devleti olmaktan ziyade bir kayıt dışı devlete dönüşmüş durumda, hesap vermeyen bir devlete dönüşmüş durumdayız.

Arkadaşlar, bir izin verir misiniz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, insicamını bozuyorsunuz. Lütfen...

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Kendi koyduğu kurallara kendini bağlı görmeyen, denetlenemeyen bir devlete dönüşmüş durumdayız. İşgal edilerek parti devletine dönüşmüş ve devletin tüm kurumları cemaatlere taşere edilmiş ve parçalanmış, özelleştirilmiş bir devlete dönüşmüş durumdayız. Ve süreç içerisinde kendisinden adalet bekleyen halkına karşı kin ve intikam duygularıyla seslenen, dönen bir devlete dönüşmüş durumdayız, despotik bir şekle bürünmüş durumdayız.

Sayın Bakan, özellikle bu süreç, bu çürüme süreci yine Bakanlık aracılığıyla sürdürülüyor ne yazık ki. Bunun Adalet Bakanlığı tarafından yapılmış olması daha da can sıkıcı ve bizleri üzücü. Dönüp bakıyoruz tüm zamanlarda hâkim olacak şekilde özel, olağanüstü hâl durumunu aşan dönemlere ilişkin düzenlemeler yapan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... İnsicamını bozuyorsunuz.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Aslında bu konuşmaların da önemi yok çünkü sonuçta ne olacağını biliyoruz. Hepsinin değeri ve anlamı budur. Bizim ne hissettiğimizin, nelerden canımızın acıdığıнын hiçbir kıymeti yoktur çünkü verilmiş bir karar istikrarlı bir şekilde uygulanıyor, o da şudur: Toplum ayrıştırılıyor. Toplum kutuplaştırılıyor. Bu ayrışma ve kutuplaşma üzerinden bir taban bloke edilip toplumun diğer kesimleri, buna dâhil olmayanlar ayrıştırılıp parçalanıyor ve şeytanlaştırılıyor.

Kimsenin kimsenin derdine, kimsenin kimsenin sorununa sahip çıkamadığı bir döneme doğru, bir yalnızlaşmaya doğru itiliyoruz. Herkes bir yer için “Ben ondan değilim.” diyecek hâle getiriliyor. Oysaki hepimiz birden sizin bu uygulamalarınıza karşı gerçekten de önce hukukun üstünlüğünü savunmadan bu süreci sonlandıramayacağız, belki kendimizi dinletemeyeceğiz ama altını çizmek istiyorum: Kanun hükmünde kararnamelerle çok ciddi sıkıntılar yaratıyorsunuz. Özellikle Anayasa Mahkemesi kararlarına rağmen milletvekillerinin Parlamento dışına itilmesi ciddi bir hukuki ihlaldir. Bu sorun, Adalet Bakanının sorunu olması gerekir.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Alacaklı olduğum cümleleri de ben alabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Bitti herhâlde...

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Bitmedi. Bir şey söylüyorum, diyorum ki: Alacaklı olduğum cümleleri alabilir miyim? Konuşmadığım, burada kesintiye uğrayan, sizin müdahale etmeniz gereken cümlelerimi kullanabilir miyim?

BAŞKAN – Yanı başınızda milletvekili arkadaşınızın danışmanı oturuyordu. Ben ne yapabilirim ki?

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Karşımızdaki de yapıyor... Karşımızdaki de yapıyor...

BAŞKAN – Orayı da uyardım.

Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Neden olmaz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Olmaz.

BAŞKAN – Olmayan nedir yani?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bak, güzel güzel buraya kadar geldik.

BAŞKAN – E, tamam Sayın Bekaroğlu da. Yani...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Güzel güzel devam edelim.

BAŞKAN – E, güzel güzel ediyoruz zaten. Bundan daha güzel bir şey yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, iki dakika daha konuşsun kıyamet mi kopar?

BAŞKAN – Efendim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz iyi bir Başkansınız.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, her şeyin bir usulü ve üslubu var. Biz sözünüzü kesmedik. “Lütfen, son cümlelerinizi alalım.” dedik. Son cümleler bir dakika da olur, iki dakika da olur. Hangi milletvekiline müdahale ettik?

Buyurunuz.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Ben sabahtan beri izliyorum kimseye müdahale etmediniz benim haricimde. Söylediklerim sizi rahatsız etmiş olabilir.

Ama şunları söyleyeyim: Sonuçta dernek ve vakıflar kapatılıyor, sendikalar kapatılıyor, çalışanlar açığa alınıyor, işlerinden ediliyor, mal varlıklarına el konuluyor ve seçilmiş belediye başkanları ve seçilmiş başbakanların yerine kayyum atanabiliyor. Bunlar ciddi sorunlar. Ama, bunların iddia edildiği gibi terör örgütleriyle ve darbeyle bir hesaplaşma içeriği taşıdığını düşünmüyorum. Şayet böyle olsa

öncelikle sürece “Gökçek” soyadından başlamanız gerekirdi. Çünkü biliyoruz ki bu soyadı FETÖ soruşturmasından azade değildir. Bunun bu şekilde algılanması ve tümüyle bu alanın tasnif dışı bırakılması doğru değil.

Dolayısıyla, öncelikle, Komisyonunuzda daha adil yönetimler, Bakanlığınıza “adalet” kavramıyla tanışmış yönetimler diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ara ara Komisyona bekleriz. Böyle arada bir gelmeyin. Biraz sık gelerseniz burada bu sistemin, bu Komisyonun nasıl işlediğini Sayın Yılmaz, daha iyi öğrenmiş olursunuz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer, buyurunuz lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Adalet Bakanlığımızın ve diğer kamu kurumlarının kıymetli bürokratları, değerli basın mensubu meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, hem siz sunumunuzda hem de bize dağıtılan kitapçığınızdaki en iddialı söz, daha doğrusu sizin sunuma başladığınız söz, “Türkiye demokratik bir hukuk devletidir.” sözüyle başlayarak açıyorsunuz aşağıya doğru. Ancak öyle bir dönemde -Bakanlığımızın bütçesi geliyor- siz bu sunumu bize yapıyorsunuz ki bugün şu saatlerde ya da belki aşağı yukarı aynı saatlerde Avrupa Parlamentosunda aynı şekilde, benzer bir şekilde hukuk ve demokrasi, Türkiye’de demokrasi ve hukuk devletinin nereye gittiği tartışılıyor. İki gün sonra da bir oylama yapılacak ve oylamanın konusu, Türkiye’nin Avrupa Birliği tam üyelik sürecinin dondurulması ya da askıya alınması gibi bir husus.

Avrupa’daki genel kanaat, aslında geçen yılki ilerleme raporunda da bu yılki ilerleme raporunda da Türkiye’nin özellikle ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü konusunda ama aynı zamanda yargının işlemesi, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda geriye gittiği şeklindeki tespitlerini altını çize çize hem geçen yıl hem bu yıl ısrarla yapıyorlar. Önceki yıllarda bu kadar vurgu yoktu ama son iki yıldır geri gidiş noktasında ve sonunda geldiğimiz yer... Bizim bu üyelik sürecinin askıya alınması en son 1980 askerî darbesinden sonra yaşandı. Şimdi yıllar sonra bir kez daha aynı noktaya geldik.

Ben inanıyorum ki siz de ama hepimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ülkemizin doğrultusunun, Mustafa Kemal Atatürk’ün bize gösterdiği muasır medeniyet, bugünkü kavramıyla evrensel insan hakları, Avrupa Birliği standartları olduğunda hemfikiriz ama bu askıya alma kararı çıkarsa eğer bu bizim bu hedefimize ya da bu doğrultumuza çok büyük ket vuracaktır. Nedeni bunun, gazeteciler hapiste, bir dönem azalmıştı, hep birlikte Mecliste çıkarılan reformlar vardı, kanunlar vardı ama 20’lere kadar inmiş olan rakam yine yaklaşık 200’ü bulmuş durumda. Tam rakam sizin elinizde.

Bu insanlar, baktığımızda, eline silah alıp darbe yapmamış, eline silah alıp vatandaşını öldürmemiş. Aykırı görüşte olabilir, farklı görüşleri olabilir ama en nihayetinde gazeteciler. İşte, Musa Kart bir karikatürist -isimlere baktığımızda- Ali Bulaç, Ahmet Turan Alkan, bir diğer tarafta Nazlı Ilıcak, diğer tarafta Cumhuriyet gazetesinin yazarları, 10 yazarı, yöneticisi hepsi cezaevinde. Baktığımızda, terör örgütüne üye olmak ya da üye olmadan destek olmak suçlamasıyla, ağır bir suçlamayla müebbet hapis cezası istemiyle yargılanıyorlar.

Tabii, bunu, dünyaya, Batı’ya anlatmak mümkün değil. Avrupa Birliğinin askıya alma gerekçelerinden bir tanesi de bu.

Yargının durumu... Sizler sunumunuzda, HSYK'nın 2010 yılındaki düzenlemesine "İyi niyetle yapılan düzenleme maalesef, hedeflenen sonuçları arzu edildiği biçimde doğurmamıştır." diyorsunuz. Biz o dönem söylemiştik bunun iyi niyetli olmadığını, bunun iyi sonuçlar doğurmayacağını ama işte bu noktaya gelindi.

Şimdi söylemek istediğim, geçen bütçelerde de ifade etmiştik, değişik vesilelerle sizinle paylaşmıştım, FETÖ davasında yargılanan, FETÖ'cü olduğu söylenen hâkimler, yargıçlar, savcıların yargılandığı yüzlerce, binlerce insan var. Örneğin bunlardan bir tanesi, sizin de tanıdığımız, Erkin Kocaman; bir üniversite öğrencisi, yıllardır içeride, annesi gidiyor geliyor, Mecliste hepimizle görüşüyor tek tek ve en son bize söylediği Erkin'i yargılayan heyetin hem ilk derece mahkemesinin hem Yargıtayda onaylayan heyetin şimdi FETÖ'cü oldukları gerekçesiyle görevlerinden alındığı, kimilerinin içeride olduğu. Bu tür yüzlerce isim var. Bunların yargılamalarının yeniden yapılması gerekiyor Sayın Bakanım.

Son kararname, dünkü kararname... Arkadaşlarım bahsetmiş olabilir, bir bölümünü dinleme fırsatım olmadı. KHK'larla yapılan ihraç kararları son derece adaletsiz uygulamalara da neden olmakta. Bunlardan bir tanesi, bakın, Veli Saçılık. Veli Saçılık'ı tanıyorsunuz. Veli Saçılık 2000 yılında Burdur Cezaevinde yapılan operasyon sırasında kepçenin kolunu kopardığı yurttaşımız. Daha sonra Çankaya Nüfus Müdürlüğünde, ondan sonra da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında çalışırken dün gece KHK'yla görevinden ihraç edildi. 3 bin lira bankadaki hesabına el kondu. Bu insanın tek günahı solcu olmak belki de ama FETÖ'cülükle ya da başka bir terör üyeliğiyle alakası yok, beraat etti, kamuda çalışıyor. Bu tür yüzlerce örnek var.

O yüzden, bunları tek tek alt alta koyduğumuzda, üzerine bir de getirmek istediğiniz idam cezasını koyduğunuzda, doğal olarak, biz hedeflediğimiz ve Sayın Zekeriya Temizel'in sadece siyaset anlamında değil ama ekonomiyi, Türkiye'nin geleceğini nasıl etkilediğini söyledi. Avrupa Konseyiyle, Avrupa kurumlarıyla ilişkilerimizin idam cezasının geri gelmesi sonrasında nasıl etkileneceğini herkes görüyor.

Tabii ki öncelikle kendi yurttaşımız için bunları söylüyoruz, öncelikle kendi yurttaşımızın daha iyi, daha üstün insan hakları, demokratik standartlara kavuşması için ama bunun, Avrupa'yla ilişkilerin kesilmesinin, inanın, daha büyük, insanımızı can damarından vuracak ekonomik sonuçları olabilir. Bu konuda bütün herkes ayakta. O yüzden, bir an önce bizim insan hakları karnemizi, demokrasi, hukuk devleti standartlarımızı pekiştirmemiz gerekiyor, daha iyi noktaya götürmemiz gerekiyor.

Avrupa Konseyinin... Siz, yine, sunumunuzda "Büyük önem vermekteyiz Konsey çalışmalarına." diyorsunuz. Avrupa Konseyi bütçesine en çok katkı sağlayan 6 ülke içinde olmamızla övünüyorsunuz yani "grand payeur" Türkiye olmasından. Ama biz Türkiye'nin sadece "büyük ödeyen" değil, "büyük demokrasi" olmasını istiyoruz. "Grand demokrasi" olsun, sadece "grand payeur" olmasın. Paramızla, bütçemizle tabii ki zenginsek övünelim ama asıl övünmemiz gereken gazetecimiz, aydınımız cezaevinde olmasın.

Aslı Erdoğan'ın durumunu... Bizler ziyaret ettik. Size sağlık durumunu da aktarma fırsatımız oldu. Gerçekten zor koşullarda, sağlık koşulları gerçekten kötü. Yaptıklarına baktığımızda, 4 yazısı nedeniyle ve hiç toplanmayan bir danışma kurulu üyeliği nedeniyle cezaevinde dört aydır yatıyor Sayın Bakanım.

Necmiye Alpay aynı şekilde. Onun yazısı da yok bildiğim kadarıyla, sadece bir gazeteyle danışma kurulu üyeliği nedeniyle o da dört aydır yatıyor.

Bunlar Türkiye'nin aydınları. Bunlar terörist değil. Aykırı görüşleri olabilir, beğenmeyebilirsiniz ama görüşlere karşılık vermenin yolu insanları hapsedmek değildir. İfadeye ifadeyle, düşünceye düşünceyle karşılık vermemiz gerekir.

Benzer şekilde birçok gazeteci şu anda özgürlüklerinden mahrum bırakılmış durumda. Bunların biliyorsunuz sonunda, Anayasa Mahkemesinden geçse dahi -ki ben Anayasa Mahkemesinden de dönebileceğini düşünüyorum ama- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden yüzde 99'u, çok büyük bir oranı dönecektir.

O yüzden, lütfen, ülkemizin tekrar o özlediğimiz özgürlük ortamına, temel hak ve özgürlükler ortamına dönmesine sizler de yardımcı olun. Bu görüntü, hele hele perşembe günü ilişkiler askıya alınırsa, üyelik sürecimiz askıya alınırsa... İşte 1980 darbesinden sonra yanılmıyorsam yaklaşık en az bir on yıl sürdü, Özal Hükümetinin ilk hamleleriyle canlandı ama müzakerelerin tekrar sıcak bir şekilde devam edebilmesi daha da, on yılı da aşarak, rahmetli Bülent Ecevit'in döneminde tekrar adaylık konusuna dönebildik. Çünkü bir kere kesilince bunun geri dönüşü gerçekten çok zor oluyor. Bunun ülkemize, insanımıza demokrasi ve insan hakları açısından kaybettireceklerinin yanı sıra gerçekten geleceğimiz, servetimiz, millî servetimiz yakından etkilenecektir. Bundan her birimiz, hangi partiden olursak olalım, iktidar da olsa muhalefet de olsak etkileniriz.

Bizim ticaretimizin yaklaşık yüzde 50'sinden fazlası Avrupa Birliğiyle yapılmakta. İnsanlar uzun süredir -siz de gözlemliyorsunuz- Türkiye'ye yatırım kararlarını bizim çıpalarımıza yani Avrupa Birliği gibi, Avrupa Konseyi gibi, Batı kurumlarına olan çıpalarımıza bakarak, bu çıpaların sağlamlığına bakarak karar vermekte. O yüzden, tekrar ülkemizin demokrasi, insan hakları, hukuk devleti yönelimine girmesi gerekmekte, bu konuda da Adalet Bakanlığına çok büyük görev düşmekte.

Bu sözlerimle bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Çakırözer.

Sayın Günal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokrat arkadaşlarım ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Sayıştayla ilgili bazı tespitler var ama biz her seferinde onunla başlıyoruz. Her ne kadar siz onu artık yargı kurumu olmaktan çıkardınız, biraz daha göstermelik denetim yapılıyor olsa da biz her seferinde bir hatırlatma yapıyoruz.

En başta da söyledikleri genel değerlendirmeyi ben anlamlı buluyorum. Onun için, bizim burada yapmamız gereken herhangi bir şey varsa “4 tane ayrı kurum bütçesi yapılıyor.” demişler birinci bulguda, sadece Adalet Bakanlığı Müsteşarımız var üst yönetici olarak. “O zaman 5018'de gerekli düzenleme mi yapılması gerekiyor, ne olacak?” diye bir soru sorarlar. Yani şu anda 4 kurum var ama tek üst yetkili var gibi. Artı, tabii “4 kurum” deyince hemen unutmadan onu da söyleyeyim. Bu kurumlar arasında Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı da var ama ben şimdi sizin konuşma metnine -baş tarafı dinlemediğim için- dikkatlice geldiğimden beri bakıyorum birçok şey, sadece UYAP'ı buldum, onun arasına baktım “Acaba orada bir şey var mı?” diye YSK'yla ilgili hiçbir şey duymadım. Bilmiyorum, ben mi kaçırdım, konuşma metninde var mı, yok mu? Yani orada yapacaklarımız yok mu? Yeniden seçim gelince mi tartışacağız Sayın Bakanım? Bir sürü seçim sistemiyle ilgili, SEÇSİS'le ilgili tartışmaları yaşadık, sonrası, öncesi, tutanaklar açılıyor, açılmıyor, toplu veriliyor hani çok zamanımız olmadığı için girmiyorum ama o konuda bir çalışma var mı, bir şey var mı, ne yapıyorsunuz, buralarda bulamadık, o konuda bir bilgi varsa, faaliyet raporuna bakma şansımız olmadı ama konuşma metninde göremedim. Hazır o kurumu söylemişken bunu da söylemiş olayım. Konuşma arasında cevap verirken değerlendirirseniz memnun olurum.

Tabii, bir taraftan adalet mekanizması çok fazla sorunla uğraşılıyor, ülkemizin birikmiş sorunlarının yanı sıra önümüzde üç dört aydır uğraştığımız başka bir süreç başladı, ondan önce devam eden bölücü örgüt faaliyetleri var, birçok şey var. Hâkimlerimizin, savcılarımızın iş yükü arttı. Ama, oraya girmeden önce ceza ve tevkifevileriyle ilgili şeylerde siz konuşmada değinmişsiniz, belli yerlerde yeni açılacaklar var, çalışmalar var, bu yıl içerisinde yapılacaklar var ama ben oraya bakınca kendi şeyimiz aklıma geldi, “21 tane daha faaliyete geçecek var.” diyorsunuz, 387 tane ceza infaz kurumu varmış. Bir de “276 kapandı.” diyorsunuz. Beni iki gün önce arkadaşlarım aradılar, Manavgat’ta bir ceza ve tutukevi inşaatı için arkadaşlar yer keşfine çıkmışlar, söyledikleri yer de tam da eğer şeyse –İbrahim burada değil, değil mi? Yok. İbrahim’e soralım gelince, o biliyordur biraz daha- tam Ilıca yani turistik mevkinin içerisinde bir mera yeri varmış, düzenlemeden sonra orayı gözlerine kestirmişler. Yani ihtiyacımız olabilir, evet, kapasitenin üzerinde cezaevlerimiz dolu olabilir. Daha önce Manavgat’ta vardı, kapanmıştı, şimdi Alanya’da şey oluyor, diğer ilçelerimizde de var. Bunun yer seçimiyle ilgili yeniden bir değerlendirme yapmak lazım. Yani sıkışık bir yere denk geliyor, orada meradan düşen bir yer varmış, arkadaşlar size teknik bilgi verirdi de ben yeniden bir değerlendirme yapmanızı istirham ediyorum çünkü orası ticaret, turizm, bir krizdeyiz, tam da şeye yakın...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onlar eski, geçmiş.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Biz aldığımızı söyleyelim de neme lazım, teste kırılmadan biz uyarımızı yapalım, sonra “Biz yaptık, projeyi de yaptık, parasını da verdik.” derler bu sefer. Öyle bir çalışma yapıldığını duyduk biz de sizi şimdiden uyarımış olalım. Tabii ki planlama yapılır, yerler de bulunur ama daha atıl kalan yerlerimiz vardır oraya uygun olabilecek yani sosyal alanların içerisinde belli bir yere yapılması çok şey değil, geçmişte de öyle değildi. Zaman içerisinde şehirleşme artınca şehir içinde kalıyor ama şimdi doğrudan bir şey yapılıyor gibi geliyor. Bir daha değerlendirirseniz, bu konuda teknik bir çalışma yapılırsa memnun oluruz.

Onun ötesinde, tabii ki az önce kısaca söyledik ama ciddi bir süreç yaşanıyor 15 Temmuzdan bu yana. Gerçekten de hiç tahmin etmediğimiz, ihtimal veremediğimiz, duyduğumuz zaman “Hadi canım, sen del!” dediğimiz bir teşebbüsle karşı karşıya kaldık. Tabii ki bunun soruşturmaları da uzun sürecek, yargılamaları da zaman alacak ama biz inanın, mağduriyetlerden işimizi yapamaz hâle geldik Sayın Bakan. Bir şey oluyor yani tabii ki suçlu kim varsa delillendirildiği zaman bunların cezalandırılması, yargı sürecinin mümkün olduğunca hızlı bir şekilde yapılması bizim de birinci temennimiz ve kimse örgüt bağlantısı olan, sizin dediğiniz gibi iltisaklı olan ne varsa, yardım eden, para veren o ayrı ama şimdi öyle örnekler geliyor ki eğer onlar doğruysa ciddi bir mağduriyet de oluşuyor. Yani bir an önce şunu yapmamız lazım: Bir taraftan işte en fazla olan yerler millî eğitimde, Emniyet teşkilatı içerisindeydi. Dün yine kararnameyle bir kısım, azar azar iadeler oluyor ama yeniden ihraçlar başladı ama öyle bir şey oluyor ki bir kurumdan duyuyoruz, hiçbir suçlaması, hiçbir şeyi yok “kurum değerlendirmesi” diye bir şey var. Şimdi, bu kurum değerlendirmesinde sizlerden biraz daha hassas olmanızı, gerekirse Bakanlar Kurulunda, gerekirse bakanlıklar kendi birimlerine... Yani delil ayrı bir şey, müşteşarın genel müdürle, daire başkanıyla oturup “Ya, işte şununla ilgili de bir dedikodu.” var diyerek yaptığı şey, bazen bunlar çok fazla geliyor. Bu konularda bir ayırıştırıcı olmamız lazım, bunun bir kıyımaya yol açmasına veya birilerinin birilerinden intikam almasının bir şeyi olmaması lazım. Dün sordum, merak ettim, bir bakanımıza da rica ettim, normal yoldan yapıyoruz ama hiçbir alakası olmayan bir doktor, şimdiye kadar da bir şeyi olmamış, hiçbir yerde hiçbir şeyi çıkmamış ama başhekimle kavga etmiş, şimdi diyor ki: “Sadece ondan şüpheleniyorum.” Sadece kurum değerlendirmesinden geçici olarak açığa alınmış aradan üç dört ay geçtikten sonra. Örnek yani son gelen bir bilgiyi paylaşıyorum sizinle. Ben de rica ettim “Gerçekten bir şeyi varsa ben de bilmek istiyorum.” diye. O zaman infaza dönüşüyor. Bunları bir an önce ayıkلامamız lazım. Tabii, bir de şu var yani vatandaşa biz “Tamam, sabırlı olun, bitecek,

olacak.” diyoruz ama öbür taraftan “Bir türlü siyasi ayağına sıra gelmiyor. Bizi tamam, küçücük bir şüpheyile, kurum değerlendirmesiyle alıyorsunuz, sizin hakkınızda dedikodular çıkıyor, sizin partinizde de varmış, Hükümette de varmış, onları niye yargılamıyorsunuz da bizi alıyorsunuz?” diyorlar. Şimdi, süreç uzadıkça ve siyasi ayağı geciktikçe, diğer kurumlarda üst düzey memurlara bulaşmayınca o zaman diyorlar ki: “Bizim günahımız ne?” Yani şunu yapmamız lazım: Bir an önce, sizin “8 kriter” mi dediğiniz bir şey vardı hani araştırılırken işte iltisaklı, irtibatlı, alakalı, finansman sağlayan falan filan bir sürü, o 7-8 tane ana kriter var. Tamam, bunlarda herhangi bir şey varsa bakalım ama sadece sorup kurum içinde “Bunu nasıl bilirdiniz?” dedikten sonra “Ya, bunun bağlantısı olabilir.” lafı üzerine açığa almayalım. Yani sıkıntı oradan kaynaklanıyor bence, diğerleri tabii ki soruşturulacak, evet, çok dosya var, zaman da alabilir ama bir an önce de bir sistematize edip bu arada olmayanları, mesela geriye iade ettikleriniz gibi zaman zaman, 3 bin tane yine dünkü şeylerde de vardı ama biraz o alt tabakada olanları yani delilleri çok kuvvetli olmayıp da sadece bir şüphe, kurum değerlendirmesi üzerinden olanları bence hızlıca bir değerlendirmeye tabi tutmak lazım, varsa bir şey devam edelim ama yoksa da ailevi sorunlar, birtakım sosyal sorunlar çoğalmaya başlıyor, uzadıkça da daha da çoğalıyor, bir an önce bunu çözmemiz lazım. Öbür taraftan da delil olanları da kamuoyuyla paylaşıp birtakım şeylerde de bunların yargılamasının süreceğini aktarmak lazım; aksi takdirde, hem biz o sosyal vicdanlardaki şeyden kurtulamayız hem de adalet mekanizmasına olan güveni tesis edemeyiz, çok fazla şeyler çoğalıyor. Bir an önce de yargılama sürecini de hızlandırmak lazım, nasıl bir şey yapacaksak, delilleri gelenleri de hızlandırma gerekiyor. Biz o nedenle biraz daha bu konularda duyarlı olunması gerektiğini düşünüyoruz. Yani Sayın Genel Başkanımız da yine iki üç haftadır her toplantıda söylüyor, birtakım şeyler yaylanıyor. Örneğin, işte “Filancanın şu listesinde varmış. O buradaymış. Bu, sıkıyönetim komutanı listesindeymiş.” diye açıklanıyor. Biz hâlâ merak ediyoruz yani bunun üst çatısında kim var? Bazı askerlerin itirafları yaylanıyor, çarşaf çarşaf röportajlar yaylanıyor, işte araştırma komisyonunda devam eden birtakım ifadeler yaylanıyor ama hâlen daha üst şeyini göremedik. Yani bana dün birileri, Twitter üzerinden göndermiş arkadaşlar, mesaj göndermişler Facebook’tan falan ama şimdi bunlar ne kadar doğru? “Üst çatısı çözüldü.” diye basın organlarında yer alıyor. Biz merak ediyoruz bu yurtta sulh konseyinde kimler varmış? Yarın, kim gelecekmış eğer başarılı olsaymış? Hafazanallah diyelim. Yani o zaman da vatandaş bu sefer haklı olarak tepki gösteriyor. Bir an önce bunu normalleştirmemiz lazım, sorumlularını da bulmamız lazım nerede olursa olsun, hangi kurumda, hangi kamu kurumunda, hangi partide olursa olsun onları da o sürece dâhil etmemiz lazım ki o zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günal.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – ...kendilerini açığa aldığımız veya ihraç ettiğimiz vatandaşlar da haklarının korunabileceğine, doğru şekilde incelemelerin yapılabileceğine inansınlar. Kamu vicdanı açısından ve adaletin tesisi açısından bunların bir an önce neticelenmesi gerektiğini düşünüyoruz ve suçları tespit edilenler ve delillendirilenlerin de bir an önce yargılamaları tamamlanıp o zaman cezalarını çekmeleri gerekiyor diyorum.

İnşallah, bunları tartışmayacağımız bir bütçe görüşmesi, bir dahaki döneme kadar hepsi bitmiş olur, suçlular cezasını çekmiş olur, vatandaşlarımız da huzura kavuşmuş olur diyorum ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Savaş...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben de yeni anayasa çalışmalarını hakkında bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Yeni anayasa önümüzde bir seçenek değil, bugün artık milletimize karşı bir boyun borcumuz ve kaderimiz olmuştur. Yeni anayasa tarihin bugüne getirdiği birikimlerin, acı tecrübelerin omzumuza yüklediği kaçınılmaz bir sorumluluktur. Milletten biz yapmadıkça ertelediği fakat ısrarla istediği final ödevidir yeni anayasa. Artık bunu görmemiz gerekir çünkü elimizdeki Anayasa darbeleri çağıran bir anayasadır. Önümüzde duran Anayasa darbenin doğurduğu bir anayasadır. Bu ülkede darbeleri ezen, tepeleyen kahramanlar var artık, darbelerden korkmayan siyasetçiler var bu ülkede ne tanklardan korkan bir halk ne de bombalardan sinen bir Meclis var, artık yeni bir Türkiye var. O kahraman halk kendisine layık bir anayasa yapılmasını hak ediyor. Bu Gazi Meclis 15 Temmuzdaki duruşuyla kazandığı saygıyı korumayı, yeni anayasa yapmanın şerefiyle tarihe geçmeyi hak ediyor. 15 Temmuzda sokakta vücut bulan millet iradesi darbeyi tarihin çöp tenekesine nasıl attıysa o iradeyi temsil eden Meclisten de darbenin anayasasını kaldırmasını beklemektedir. Öyleyse milletle uygun adım yürümeyen, yeni Türkiye'nin ruhuna uygun bir anayasaya direnen kim olursa olsun 15 Temmuz iradesinin kahredici tokadına hazır olsun. Milletten iradesini yok sayanlar tarihin tozlu sayfalarına darbecilerle birlikte gömülecektir. Evet, bu anayasa yeni Türkiye'nin anayasası olmalıdır ve olacaktır. 15 Temmuz iradesi bizden ne istiyorsa yapacağımız yeni anayasa da onu içermelidir. Aksi takdirde, milletten beklentilerini göz ardı eden bir anayasa kevgire dönecektir, yamalı bohçaya benzeyecek, kimliksiz ve sahipsiz kalacaktır tıpkı 1982 Anayasası gibi. 1982 Anayasası'nı savunan aramızda kimse yoktur sanırım. Milletten cesur olmayı öğrenmiş olmalıyız. 15 Temmuzdan sonra yeni Türkiye'de cesur olmayanların siyaset yapma hakkı da yoktur. Hepimiz görüyoruz, eski dünyanın anayasasıdır elimizdeki oysa artık yeni bir dünya var. Yeni dünyadaki küresel ekonomiyi ve rekabet şartlarını, hızlı karar alma süreçlerini, mali operasyonların gereklerini, esnek olma mecburiyetini görmeyen, sivil toplumdaki iş dünyasından haberi olmayan, yerel yönetimin önemini kavrayamamış, kafası eskimiş bir Anayasa'dır bu. 3 milyar dolar ihracatı zor bulan 1980'lerin Türkiye'sindeki dar bir heyetin hazırladığı seçkin ve darbeci bir Anayasa'yla 150 milyar dolarlık ihracat yapıp dünyanın ilk 10 ekonomisinden biri olmaya zorlayan, demokrasiye can veren bir halkın Türkiye'sini artık tutamazsınız. Bu kefeni millet yırtmıştır, Meclis de yırtmak zorundadır. Yeni anayasa yapmayı kabul ettikten sonra “Yeni Türkiye, yeni anayasa ama eski düzen.” diyenlerin anlayışı da kabul edilemez. Bu düzen değişmelidir ve daha etkin ve modern olanıyla değişecektir.

Değerli Komisyon üyeleri, 15 Temmuzun bir mesajı daha var, bize halkın seçtiği Cumhurbaşkanının ne demek olduğunu gösterdi. Sayın Cumhurbaşkanımız o gece “Ben milletten iradesinden üstün bir irade görmedim.” derken arkasında seçilmiş Cumhurbaşkanı olmasının kuvvetini, meşruiyetini, gücünü hissederek dik duruyordu, o cesur sesin halkta karşılığı vardı çünkü. 15 Temmuz gecesi halk tarafından seçilmiş olan Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yaşananlar büyük Türkiye'nin güçlü demokrasininin ve dinamik yönetiminin, güçlendirilmiş Cumhurbaşkanı eliyle geleceğinin ilk ve destansı ispatı olmuştur. Yeni anayasayla birlikte düzenlenecek Cumhurbaşkanlığı sisteminin kendisi, temel erdemi olan kuvvetler ayrılığı ilkesinin yeni anayasayla demokrasimize yerleşmesi, sadece cumhurbaşkanı olana değil, her siyasetçiye ayrı ayrı kuvvet verecektir. Temsilde kuvvet ve adalet, yönetimde istikrar ve dinamizm, denetimde etkinlik bu sayede sağlanacaktır. Böylece, bu eskimiş Anayasa'yla kendisini engellemeye kurgulanmış Türk demokrasisi zincirlerini kıracaktır. Partimizin geniş ve katılımcı bir anayasa taslağı hazırlamak için yıllardır verdiği emeği demokrasi tarihi takdirle anacaktır.

Artık, yolun sonuna gelinmiştir. Tarih bize daha fazla zaman tanımıyor. Otuz yıldır yeni anayasa konuşan eski adamlar olmaktan kurtulmak zorundayız. Yeni işler yapmak zamanıdır. Eski ve sürekli arıza veren, sık sık servise giden, bakım ve değişimi sürekli ağır bedeller ödeten bir araca benzeyen 1982 Anayasası'nı yenisiyle değiştirmek için ihtiyacımız olan krediyi de milletimiz açmıştır, artık bahanemiz kalmamıştır. Milletin önüne gidecek yüzümüzün olması için yeni anayasa ödevini yapma mecburiyetimiz vardır. Gelin, tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet için, küresel ekonominin büyüyen paydaşı olmak için, kalkınma ve gelişmenin önünden engelleri kaldırmak için, insan hakları ve özgürlüklerinin imrenilen ülkesi olmak için, demokrasiyi bu topraklara sindirmek için, yeni sivil anayasa için her birimiz üzerimize düşen tarihi ve millete karşı sorumluluğumuzu yerine getirelim.

Bu kutlu ve onurlu vazifeyi başaracağımıza olan inancıyla Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diler, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Savaş, teşekkür ediyorum.

Bu arada, Sayın Aydın, az önce size satışma oldu Sayın Günel tarafından. Bir mera üzerine cezaevi yapıyormuşsunuz. Bilginiz olsun. Cevap hakkınız doğmuştur.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Efendim, adalet mefhumu o kadar özel, o kadar mübarek ki kulağa geldiğinde hak gibi yüksek bir kavramı tedai ettiriyor. Zaten öyle olduğu içindir ki her türlü mülkü onun üzerine bina ediyoruz, onsuz mülkün ayakta kalma şansı yok. Öyleyse Değerli Bakanım, Bakanlığınız devletimiz için, milletimiz için en hayati kurumların başında geliyor. Çalışma arkadaşlarımızın birçoğunu biliyoruz, tanıyoruz; yetkin, nitelikli bir ekibiniz var. Başlarken şahsınızda hem onlara hem de hazıruna saygılar sunuyorum.

Aslında örtülü bir aforizmayla başladım Hazreti Ömer Efendimiz'e ait. "Adalet mülkün temelidir." berceste özdeyişi...

BAŞKAN – Bu arada Sayın Aydemir, sözünüzü kesiyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşmak isteyen arkadaşlar lütfen en başında sisteme girsinler. Kimse kalmadı derken bir bakıyoruz, burası yemyeşil oluyor, biz de zaman planını yapamıyoruz. Lütfen...

Buyurunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne mutlu bu hâl üzere hayatını şekillendirenlere.

AK davanın bir mensubu olarak iftiharla söyleyebiliyorum ki on dört yıldır bu hâl üzere siyasetimizi tanzim ediyoruz, bulunduğumuz pozisyonları dizayn ediyoruz. Dahası, kimileri için sadece istismar mevzusu edilen, "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." umdesi bir başka dayanak noktamız, miyarımız, ölçümüz. Öyle olduğu içindir ki 15 Temmuz milli kıyam yaklaşımı bütün haşmetiyle ortaya çıkmış, milletle bütünleşen lider ve siyaset anlayışı bütün bir cihana "Millet, hem nasıl milletmişiz, gelmişiz cihana milliyet nedir, öğretmişiz." tespitini ezberletmiştir.

Efendim, özetlersek, millet adına adalet dağıtmak hak ve yetkisine sahip mahkemelerimizde bir şeref levhası olarak asılı duran "Adalet mülkün temelidir." ifadesi, hukukun yegâne iradesi olarak tecelli ettiği müddetçe devletin zeval bulması mümkün değildir. Bizim yönetim anlayışımız da bunu havidir. Milyar kere milyar bu hâle şükrediyoruz. Bu noktada kayda geçelim ki, bizler yani milletvekilleri milletin iradesini temsil vazifesi üzere yasama görevimizi yapıyoruz. Aynı hâl, mahkemeler için

de geçerlidir; millî iradenin tecelligâhı şu mabetten çıkan yasalar ve vicdanlar doğrultusunda karar verecekler. Üzerlerinde vesayet olmadan, baskı olmadan, cebir olmadan, devletin hukuk devleti olma hâlidir bu. Adaletin kesin tecelli hâlidir. Bunun aksi ise kaostur efendim.

Hâkimin, adına karar verdiği millet iradesini bir yana bırakarak başka iradelerin emri altına girmesi, talimatına tabi olması, uzaktan kumandayla yönetilmesi, karar dosyalarının okyanus ötelere taşınması maalesef kaostur, hukuksuzluğun, kanunsuzluğun acı veren, hüznü veren göstergeleridir. Tam da burada bir takdir hissi ifadesinin yeridir öyleyse. FETÖ terör örgütünün göz diktiği, binbir hileyle kuşattığı yargının büyük bir dirayetle bu hukuk cübbeli eşkıyalardan temizlenmesi hususunda Bakanlığımızın sergilediği dirayeti takdirle karşılıyoruz. Bakanlığımıza ve HSYK'ya milletten beka davası olan bu kutlu mücadelesinde başarılar diliyorum. Allah yâr ve yardımcılarını olsun inşallah.

Bu tablonun tekrarlanmaması için hepimizin el ele, omuz omuza, yürek yüreğe vermemiz gerekiyor. AK kadrolar bu şuurla tüm demokrasi sevdalarını hep samimiyetle kucaklamıştır, kucaklamaya da devam edecektir. Burada kimilerinin italıklediği bir hâle, ayrıntıya girmeden bizi ifade eden bir üstadın tespitiyle cevap vermek isterim. Fuzuli'den, büyük divan şairimizden... Muhteşem bir beyti var, diyor ki: “Kâbe ihramına zahit dediler, bel bağladı. Eyledim tahkik, anun bağlandığı zünnâr imiş.” Zünnâr malumdur ki keşişlerin bellerine bağladığı urgandır. Aslında söyleyenden ise dinleyen arif olsa gerek. Ne ki yine de bir küçük izah mevzuu daha netleştirecek. Tarihimiz çok hainler görmüştür. Kâbe ihramına bürünüp zünnârla amel etmişlerdir bunlar. Lawrenceler, Lawrence'e rahmet okutan nevezhür Lawrenceler. İşte Fuzuli de devrinde bunlardan yana dertlenmiş ki hâlini bu beyitlere dökmüş. Öyleyse her vakit “İblisbaşı” diye tarif ettiğimiz FETÖ liderini ve yapılanmasını da bu kabilden görelim. Olanı biteni hak miyarına vurup, geçmiş yaşanmışlıkları bu zaviyeden ele alalım ve Değerli Bakanlığımızın çok yerinde vurgusuyla “Biz bilmiyorduk, aldattılar...” Her hâlleriyle aşikâr oldular. Artık, biliniyorlar, öyleyse aldanmayın. Ve şaşmaz tespit: Hiçbir hakaret ve aşağılama kelimesinin karşılayamayacağı düşüklükteki FETÖ mensupları ve İblisbaşının ele geçirmeye çalıştığı, bozmaya uğraştığı ilk unsur adalet ve yargı sistemimiz olmuştur. İblisbaşı ve onun hempaları yıllarca bu ülkede bir mazlum rolü içinde ve hakkaniyet kisvesiyle yalnızca insanlara hizmet ediyormuş görüntüsü verdiler. İnanımızın iyi niyet ve merhametini suistimal ederek mali güç sağladılar. Zarar vermeyen, hizmete amade bir grup gibi kendilerini sundular, takdim ettiler. Ne ki, öyle değildi. 15 Temmuzda millî iradenin önderliğini yapan Sayın Cumhurbaşkanımız 17-25 Aralık kumpaslarının ardından defalarca bu güruhun devleti ele geçirmeye çalışan bir hainler çetesi olduğunu vurguladı. Bazı kesimler bu uyarıya dikkat kesilmeyip siyasi hesapları öne çıkararak bu gerçeği görmediler. Oysa, onlar, bu ihanet şebekesi ve onun elebaşısı İblis, çocuklarımızın geleceğini çalıyordu. Memur sınav sorularını ihanet ortaklarına dağıtıyor, üniversite giriş sınavı anahtarlarını şerikleriyle üleşiyorlardı. Devletin dirliğini bozmak, milletin birlik ve bütünlüğünü çözmek, vatanın bölünmezliğini sona erdirmek adına sinsi bir plan bu şeref yoksunlarınca uygulamaya konulmuş, askeriyeden adalet, sağlıktan eğitime, turizmden ekonomiye, spordan sanata kadar hayatın hemen her alanında millî iradeye ipotek koyma girişimi sürdürülüyordu. AK önder defalarca ve defalarca uyardı herkesi. Ve 15 Temmuz... Ve yeniden diriliş iklimi. Herkesin gerçeğe yüzleştiği vakit. Millî iradenin saflarına şeytan girmesini engelleyecek şekilde, omuz omuza, yürek yüreğe duruşu ortaya çıkardı ki, ülkeyi ele geçirmek isteyenler hücre hücre millî bünyeye sızmak emelindedirler. Mütedeyyin görünüşleri altında millî iradeye karşı müthiş bir öfkeleri vardır ve hepsinin belinde zünnâr bağıdır ve hepsi birer Truva atıdır.

Şükürler, binlerce şükürler olsun ki 15 Temmuzda, atmosferimiz olan millî iman içinde, millî irade bu ihanete dur demiş, hainler güruhu önünde millî bir set çekerek, dünya tarihinde emsali kaydedilmemiş bir diriliş destanını küresel hafızaya belletmiştir. Hâle yeniden şükürler olsun diyorum ve Erzurum'a geliyorum Sayın Bakanım, dadaşlar diyarına.

15 Temmuz şanlı direnişin en muhkem kalelerinden birisidir malum Erzurum. Bakanlığımızın Erzurum için özel bir tasarrufu var. Yediden yetmişe hemşehrilerimin tamamı bu tasarruf için size müteşekkirdirler Sayın Bakanım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – FETÖ’yü anlatıyor.

BAŞKAN – Efendim? FETÖ’yü mü anlatıyor?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – “Erzurum’a yeni geldik.” diyor da...

BAŞKAN – Bakın, bakın... Yapmayın böyle şey. Onun gerçek Erzurumlu olmadığını biliyoruz biz.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşma şekli de bir tuhaf.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Mehmet Bey burada değildi. O gün, ben, tabii, onun Erzurumlu olmadığını, onun kendi ifadesi üzerine burada kayda geçtim. Hakikaten bir şehirde doğmak o şehirlili olmayı ifade etmiyor. O şehrin, oranın değerlerini...

BAŞKAN – Onun Pensilvanyalı olduğunu biliyoruz biz zaten.

Buyurun siz, devam edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyle mi? Evet.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Olur, olur. Herkes çıkar, zorlanma ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani, bunu dersiniz Mehmet Bey, millî anlayışı ifade ettiğini söyleyen sizin siyaset duruşunuz nakıs kalır. Niye?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Deniz Gezmiş de Erzurumlu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çünkü, onun cüzdanında “T.C.” yazıyor. Onu izah edemezsiniz o zaman.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Erzurum’a tam gelmişin ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Orada siz çok böyle müteyakkız ifadeler kullanmalısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Canını sıkma, Deniz Gezmiş de oradan.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Devam edin.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, ben size bir on dakika daha süre vereyim, sürenizi aldılar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, ben şunu söyleyeyim...

MUSA ÇAM (İzmir) – Verin, on dakika daha verin.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkanım, beş dakika istiyoruz, beş dakikamız gitti.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben Başkanımın tasarruf hakkına çok saygı duyuyorum, onun izni olmadan da gelip burada konuşmuyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Biz de konuşamıyoruz izin vermeyince.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Buradaki yapıyı bozmadan, hâli, düzeni bozmadan yürümeye çalışıyoruz biz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir AK cezaevi iste de bitir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, bu “ak” kavramından nedense bir rahatsızlık var; oysa “ak” kavramı beyazı tedai ettiriyor, temizliği ifade ediyor. Niye bu rahatsızlık, ben onu anlamıyorum. Ve inadına, ısrarla “ak” kavramını kullanacağım ben.

DURŞUN ÇİÇEK (İstanbul) – Demokratik Almanya gibi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, bu müteşekkiri olduğumuz tasarrufunuzun adını söyleyeyim: Personel eğitim merkezlerinden birisini Erzurum’da açılırsunuz -Sayın Müteşarım biliyorsunuz- ancak bunun 2017 yatırım bütçesine alınması için sizin müdahale etmenize ihtiyacımız var. Bunu burada kayda geçiyorum, arz ediyorum.

Biliyorsunuz ki buranın arazisi hazır, herhangi bir problem yok yani arsadan yana sıkıntı yok dolayısıyla külfet noktasında Bakanlığımıza herhangi bir şeyi yoktur. Bir de efendim, bölge adliye mahkemesi ile bölge idare mahkemesi açıldı yakın zamanda Erzurum’da. Çok muhteşem bir çalışma atmosferi var, bir ambiyans var. Gittim, bizzat gezdim, çok güzel hakikaten. Ancak, normalde kadro olarak 19 tane daire başkanlığının ihdas olunması gerekiyormuş; yer kifayetsizliğinden, yetersizliğinden dolayı 11’de kalmış. Orada da 15 dönümlük bir yerimiz var bizim. Ek bir binaya ihtiyacımız var efendim. Bunu da burada özellikle sizin dikkatinize sunuyorum.

Bir de efendim, tabii, bizim -bu aslında bütün Türkiye saatinde geçerli olan bir taleptir ama Erzurum’da çok daha cari, geçerli- personelden yana sıkıntımız var. Hâkim, savcı açığımız yok elhamdülillah ama personel sayısı hakikaten çok az dolayısıyla çalışma atmosferinde birtakım aksamalar söz konusu oluyor. Bunu da dikkatinize sunuyorum.

Bütçemiz Allah’ın izniyle hayırlı olacaktır, bundan eminim. Başarı diliyor, tekraren hazırunu saygıyla selamlıyorum.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydemir.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; ben de hukukun bir nefes gibi ihtiyacımız olduğu, adaletin yaşamak için en önemli can damarımız olduğu bir dönem içinde Adalet Bakanlığı bütçesiyle ilgili düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Şimdi, tabii, “Hukuk nedir?” diye baktığımızda çok çeşitli tanımlarla karşı karşıya kalıyoruz. Bir taraftan, burada aslına bakarsanız en önemlisi, hayatta var olan bireylerin davranış biçimleri kendilerine göre değil, davranış biçimlerinin gerekliliğini gösteren kavramlar olarak dikkati çekmekte ve bu kavramların bir bütünü olarak kabul edilmek zorunluluğunda. Yani “Ben böyle istiyorum. Benim törem, geleneğim, inancım bunu gerektiriyor.” diyerek gereğin kendi içinde, toplumsal kabul içinde oluşturduğu anlatıma ve bütüne bakmadan bireysel beklenti ve düşünceyle tercihin ortaya konduğu bir süreç hukuk devleti ve hukuk kavramıyla örtüşmez. Hukuk, bireylerin devletle ve devletle beraber kendi içinde birbirleriyle olan ve uluslararası alandaki ilişkileri de düzenler, bu da bir kurallar topluluğudur. Açıkçası, hepimiz dünyaya gelip ilk nefesi aldıktan sonra haklarımızla beraber büyürüz ve bu haklarla beraber büyüyen alan, büyüdüğümüz alan bilimsel açıdan baktığımızda da hukuk alanını oluşturur. Böyle değerlendirdiğimizde, hem hukuk hem hukuk alanı açısından ortaya konulan yaklaşımların bu evrensel tanım ve kurallarla örtüşmesi gerekliliği de unutulmamalıdır diye düşünüyorum. Hukuk içinde ortaya çıkan afların ve her af süreciyle ilgili ortaya çıkan tercihin işlenen suçluyu, suçu koruma, korumayla beraber yaptırım gücünü zayıflatıp hukuksuzluk tiryakiliği oluşturduğu düşüncesindeyim. Nasıl bu birçok olumsuzluğa karşı oluşan tiryakilikle mücadele ediliyorsa hukuksuzluk tiryakiliğiyle

mücadele edecek olan da devletin bu sistem içerisindeki görevli etkin makamları olmak zorundadır. Bunu teşvik edecek, bunun önünü açacak uygulamalar içinde olunmaması gerekir. Peki, hukukun kendi içinde tutarlı ve anlamı birleşmiş bir bütün olarak ortaya koymanın gerekliliğini yadsıyabilir miyiz? Hayır, yadsıyamayız. Hukukun da korkutma, baskı ve susturma arayışına alet edilmesini hiçbirimiz kabul etmeyiz, etmemiz gerektiğini peşin peşin altını çizmeliyiz. Şimdi, bu bir genel değerlendirme, bundan sonraki detaylarda bazı konuları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Tabii, en hassas konu, özellikle haklardan ve bu haklarla ilgili nefes almaya başladığımız günden itibaren ortaya çıkan haklarla ilgili değerlendirmeyi sizlerle şöyle paylaşmak isterim: Ani bir önerge geldi. Toplumun büyük bir kısmı tepki gösterdi. Bu tepkinin arkasından Türkiye’yi yöneten erlerde “Hadi bunu bir geri çekelim, bir daha bir genel değerlendirme yapalım ve bu değerlendirmeyi bütün geniş katılımı da ortaya koyacak şekilde gerçekleştirelim.” bilinci oluştu. Peki, Sayın Bakanım, siz Adalet Bakanısınız ve kanunların koyulması ve uygulanması açısından etkin bir noktadasınız. Kanun yapmak vizyonel ve kanun yapmak toplumun gerçekleriyle ve toplumda ortaya çıkmış olan bu kötü örneklerle mücadeleyi gerektirmez mi? Böyle bir anlayışla kanun yapmak yerine, gece 5-6 arkadaşın imzasıyla oldubitti bir önerge hazırlayarak bu derece önemli bir konuda, bu derece hassas bir konuda böyle bir kanun yapıcılık hangi evrensel kalite ve kurallarla, hangi evrensel hukuk değerleriyle örtüşmektedir baştan ortaya çıkışı, bilinci ve dayanaklarıyla beraber baktığımızda? Baştan zaten büyük bir hata var. Onun ötesinde bakıyoruz, siz de bir konuşmanızda bunu gerçekten böyle mi değerlendiriyorsunuz merak ediyorum. Kendi rızası tanımında çocuğun rızasını, siz hukukçu olarak çocuğun böyle bir konudaki rızasını dile getirebiliyor musunuz? Buna hukuk olarak baktığımızda, rıza vermeye ehil olan kişi olmayanın böyle bir rızasına nasıl dayanak gösterebiliyorsunuz, siz hukukçusunuz, hukuk adamısınız? Onun ötesinde baktığımızda da rıza vermeye ehil olmayan bir kişinin ve o kişinin üzerinden ortaya koyulan bir fiilin cezasızlığı noktasında: “Oradan mı bir şey bulsak, buradan bir şey bulsak, oradan mı geçsek, buradan mı dayansak?” Bu, çocuk gelin olayı değil, bu, zamansız, erken evlendirilen çocuklarla ilgili işlenen fiilin ortaya çıkarttığı bir sonuç ve burada mağdur sadece ve sadece birliktelikten ortaya çıkan... Buna “evlilik” demek de son derece yanlış çünkü zorla bir araya getirilmiş birliktelikler bunlar, evlilik çok farklı, aile çok farklı.

Sayın Bakanım soruyorum: Bu ülkede Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı diye bir bakanlık var, böyle bir teklif hazırlanırken o Bakanlık ve onun yetkilileriyle hiç görüşüldü mü, oradan bir görüş alındı mı ve değerlendirmeler ona göre yapıldı mı? Şimdi, bundan sonra böyle bir düşüncüyü... Şu bir gerçek, tekrar söylüyorum: Erken evlendirilen çocuklara -çocuk gelin çünkü olayı farklılaştırıyor- karşı bir suç işlenmişse suçu işleyen suçun cezasına katlanmak zorunda ve oradan bir mağdur projesi oluşturarak bu cezadan bir şekilde kurtulma tercihlerinin son derece yanlış, adaletsiz ve hukuksuz olduğuna açıkçası inanıyorum.

Sayın Bakanım, bugün kanun hükmündeki kararnameleler yine yayımlandı. Ben biraz önce Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımıza dedim ki burada benim bir şey söylememin önünde sen bu Komisyonun Başkanı olarak bu Komisyonun nasıl yerle bir edildiğine karşı, çıkıp bir şeyler söylemelisin. “Neden?” dediği zaman, şimdi olağanüstü hâl ve olağanüstü hâl ile ilgili ekonomik açıdan ortaya koyacak, kapsamı, konusu ve süresi sınırlı olacak çünkü olağanüstü hâl ile ilgili kanun hükmündeki kararnamelerin özelliği bu. “Sınırlı olacak ne var?” diye baktığımda zaten önce bir ne geldi? Sizinle beraber burada da görüşülen, iflas ertelemeye ilgili olan süreçteki bundan önceki bir kanun hükmünde kararname ortadan durduruldu. Şimdi buraya bakıyoruz, cazibe merkezlerinin oluşturulması ve Kalkınma Bankasının buradaki görevleriyle ilgili bir destan yazılmış. Yani, bunun görüşüleceği yer ve aciliyeti, olağanüstü hâl ile bağlı cazibe merkezlerinin oluşturulup içerisinde sağlanan haklar veyahut bu

kanun hükmünde kararnameyle İşsizlik Sigortası Fonu ve belediyelerle ilgili olarak ortaya konan bazı başlıklar. Şimdi, bu kanun hükmündeki kararnamelerle, biraz önce adalet ve hukuk dedik, siz de -7'nci sayfada mıydı- yanlış hatırlamıyorsam "Türkiye bir hukuk devletidir." dediğiniz zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Bihlun Hanım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Hukuk devletinin ne birilerinin iki dudağı arasında ne de güç ve vesayetle ortaya çıkmayacak bir sistem olduğunu unutmadan burada hukuk devletini savunuyoruz demek gerekiyor. Çıkan bu kanun hükmünde kararnamelerle oluşturulan olağanüstü hâlden çok hukuksuz hâl yapısı gerçekten işleyen Türkiye'nin temel ilkesel yaklaşımını yerle bir ediyor.

Şimdi, Sayın Bakanım, OECD bir araştırma yapmış ve OECD'nin araştırması, çok enteresan, 2007 ve 2014, 2015 yıllarında iki tane dönemde soru soruyor. Bu sorunun içinde de diyor ki "Siz ülkenizdeki yargıya ne kadar güveniyorsunuz?" Çok basit soru aslında. Bu soruyla "Yargınıza ne kadar güveniyorsunuz?" dediği zaman bütün ülkelerde çeşitli şekillerde bunun cevabı alınıyor. 2007'den 2014, 2015'e geldiğimiz zaman maalesef yargıya güven konusunda OECD'deki ekonomik yarışta olduğumuz ve o yarışın içerisinde kendimize hedefler aradığımız birçok ülkenin yerinde saydığı bir süreçte Türkiye aşağı yukarı yüzde 30 geriye gidiyor.

Şimdi, 2007 ile 2015 arasına baktığımızda ne oldu diye düşündüğünüzde, sizin de dayanağına kampanyada "güçlü değil, haklının yanında olan bir yargı arayışı" dediğiniz 2010 yargı reformu, Anayasa değişikliği ve o düzenlemeler geliyor. 2010'daki düzenlemelere baktığımız zaman, bu güven kaybını hazırlayan ve o güven kaybı sonrasında ortaya çıkan yargının -neden olan- tarafsızlığını, bağımsızlığını ve yargının yapısının değiştirilerek ortaya çıkan sonucun çok ağır bir faturasıyla karşı karşıya kaldık. O gün vazgeçilmez güç ve iş birliği olarak görülen o hain terör örgütünün birliktelikleri bugün karşımıza yargının çıkarttığı tabloyu hazırlamış oluyor. O yüzden inanıyorum ve bu inancımın devamlılığını diliyorum. Bu evrensel hukuk ve yargının gerekleri konusunda yapılacak olan her düzenlemenin önce vicdan hukuku, ondan sonra da evrensel hukukla birleştirilerek sadece ve sadece kendi çoğunlukçu bir sistem kurmak yerine çoğulcu bir devlet yapısıyla halkın toplumsal uzlaşısını sağlamak olduğunu unutmamak gerekiyor.

Şimdi, Sayıştay raporları söylendi ama 2 konu dikkatimi çekti. Bu konulardan bir tanesi özellikle Adalet Akademisiyle ilgili olan bir vurgu, kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesine yönelik kıdem tazminatı karşılığı hesaplarının kullanılmaması. Sayın Bakanım, eğer kamuda hele hele burası Adalet Akademisiyse emeğin en büyük hakkı olan kıdem ve kıdem tazminatı eğer Adalet Akademisinin kendi içerisinde uygulanmıyorsa vay hâlimize demek istiyorum.

Diğer taraftan, yine kitapçığınızda icra dairelerinin ve icra memurlarının sayısının artışı dile getirmişsiniz. Bence keşke icra daireleri ve memurları artmasa da icralık duruma düşen vatandaşlarımızın sayısı azalsa; bu, ekonomik açıdan da ortaya çıkan acı bir tablodur diye düşünüyorum.

Son olarak da şunu söylemek istiyorum: Sayın Bakanım geçenlerde bir konuda bu Fetullah Gülen cemaat terör örgütünün bu konuda yargılanan bir savcının yine çok önemli bir davada savcılık... Siz de bunun zaten yanlış olduğunu dile getirdiniz. Şimdi, binlerce savcı, hâkim bu davalarda geçmişte görev aldı, pek çok davada, belki bunların içinde şu an tutuklananlardan Yargıtay aşamasında olanlar var veyahut onaylanmış, onaylanmamış olanlar açısından değerlendirdiğinizde, şimdi, ben bu cumhuriyetin bir vatandaşı olarak bu derece bir örgütsel yapının içerisinde parça olmuş kişilerin aldığı hukuki kararlardan son derece soru işaretleriyle dolu bir bakış açım var. Bu konuda hiç çalışma

yapıyor musunuz yani bugüne kadar almış oldukları farklı kararlardan ortaya çıkan sonuçlarla ilgili? İşte, Balyoz ve Ergenekon'la ilgili yaşadığımız süreç ortada ve orada çıkan değerlendirmeler ortada. O yüzden, umut ediyorum bu konuda bir araştırmanız ve buna bağlı bir değerlendirmeniz vardır.

Hukukun ve insan haklarının geçerli olduğu, toplumsal barışın ve uzlaşının her zaman öne çıktığı bir yıl olmasını diliyorum. 2017 bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Tamaylıgil.

Sayın Parsak, buyurun lütfen. Süreniz beş dakika.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Adalet Bakanlığının çok değerli bürokratları, Komisyonumuzun saygıdeğer milletvekilleri, hepinizi sözlerimin başında saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki bu Plan ve Bütçe Komisyonu çerçevesinde bize tanınan beş dakikalık süre içerisinde adalete dair öyle her şeyi söyleyemeyiz ama özellikle önemsedığımız başlıklar etrafında ben de biraz önce bizim adımıza, grubumuz adına konuşan Sayın Günal'ın da kaldığı yerden devam etmek suretiyle bütçeyle ilgili sözlerimi, düşüncelerimi paylaşmak isterim.

Saygıdeğer milletvekilleri, adalet ve özellikle adalete güven öyle tahmin ediyorum sabahtan beri de bu konuşmaların hep en merkezinde olan bir kavram ve bildiğim kadarıyla en son Sayın Bakanın da Genel Kurulda paylaştığı çerçevede, henüz yüzde 30'ları dahi yakalayamadığımız bir gerçeklikle karşı karşıyayız ve Adalet Bakanlığının bütçesi görüşülürken bizim en fazla önemsedığımız kısmı burası. Yani, evet, herkesten toplanan vergilerle adaleti tesis ettirmeye yönelik olarak Adalet Bakanlığına bu bütçeden belli bir pay artıracamız, ayıracağız ve bunun üzerinden adliye sarayları yapılacak, iş yurtları yapılacak, personele giderler ödenecek, bu bütçe harcanacak ama hepsinin aslında en önemli amacı, bu adalete güven endeksini artırmak ve bildiğim kadarıyla yine, bu yüzde 30'ları bile bulamamış rakam, kimi istatistiklerde de yüzde 11'lere kadar düşmekte. Öyle ki Türkiye'de Başbakanın asıldığı 1960'lı yıllarda bile yüzde 50'lerin altına düşmemiş olan bir endeksten söz ediyoruz ama bugün ne yazık ki çeşitli ama hepimizin bildiği sebepler çerçevesinde, bu adalete güven endeksi ne yazık ki yüzde 30'lara dahi varamamış durumda.

İşte, 15 Temmuzda milletimiz tarihinin en büyük ihanetlerinden birini gördü ki bu ihanetin merkezinde yer alan, esasen bu adaletsizliğe yol açan o hain yapılanmanın, özellikle AKP iktidarının bu son dört-beş yılında daha da fazla etkisini artırmak suretiyle katettiği mesafeydi. Yani, biz ne yazık ki Türk devleti olarak adalet mekanizmasını özellikle o son birkaç yıl içerisinde bir paralel yapılanmaya teslim ettik Türk devleti olarak ve o yargının geneliyle alakalı olarak çok ciddi yanlışlıklarla, hukuksuzluklarla adalete güven endeksini buralara kadar düşürecek bir imkân kendisine tanındığı için buralara kadar düşürdü. Bizim her yıl olduğu gibi bu yıl da Adalet Bakanlığı bütçesini görüşürken, bu bütçeyi taksim ederken, buradan yapılacak çalışmaları yürütürken en fazla bu hususu gözden kaçırmamamız gerekiyor. Böyle bir yükümlülüğün hepimizin üzerinde bir vazife, bir borç olduğunu düşünüyorum aziz Türk milleti adına. Dolayısıyla, bu çerçevede değerlendirmek lazım. Bu ana konsepti tespit ettikten, kabul ettikten sonra, tabii ki personelle ilgili, fiziki koşullarla ilgili pek çok şey söylemek mümkün ama zamanımızın da sınırlı olduğunu biliyorum. Bu ana vurguyu yaptıktan sonra belli başlı bazı başlıklarla ilgili de yaklaşımlarımızı ifade etmek isterim.

Özellikle de 15 Temmuzdan sonra yapılan yargı çalışmaları kapsamında savcılarımızın, hâkimlerimizin insan üstü gayretlerle günün yirmi dört saat olduğu gerçeğini âdeta sorgulatırcasına çalışmalar yaptığını biliyoruz. Buna rağmen, özellikle binlerce hâkimin, savcının bu kapsamda ihraç edilmesinden dolayı da yüklerinin daha da artmış olduğunu biliyoruz ve o yüklerle rağmen o çalışmaları

yürüten hâkimlerimizin, savcılarımızın pek çok ilde lojman problemiyle, her yerde özlük bakımından, ücretler bakımından son derece kısıtlı imkânlarla -yani toplumumuzun genelinin ve memurların genelinin aldığı maaşlar değerlendirildiğinde elbette ki ondan daha fazla ama- yaptıkları işlerle hiç de mütenasip olmayan ücretlerle çalıştıklarını görüyoruz bir defa.

İki, bunlara yardım etmek üzere, Adalet Bakanlığımızın personeli olarak çalışan personelimizin ciddi anlamda özlük sıkıntılarının olduğunu, maaş problemlerinin olduğunu biliyoruz ki onlar da hâkimlerimizle savcılarımızla birlikte gecesini gündüzüne katarak, özellikle 15 Temmuzdan sonra daha yoğun olarak ama öncesinde de her zaman diğer emsal kamu görevlilerinden daha farklı bir çalışma rejimi içerisinde büyük bir gayretle çalıştıklarını da yeniden hatırlatarak ifade ediyorum.

Bunların içinde, söz gelimi mübaşirlerimizin özlük hakları kapsamında genel idare hizmetleri sınıfında sayılmadıklarını, bu zorluklar içinde çalışan bu personellerimizin... Bu noktada bizim kanun teklifimiz de var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Kanun teklifimiz de değerlendirildiğinde -çok da büyük bir beklenti değil- hâlen birkaç yıldır, özellikle yoğunlaşan taleplerle bu beklentilerin devam ettiğini biliyoruz. Hâkimlerimizin, savcılarımızın, kamu avukatlarımızın, genel anlamda personelimizin haklı beklentilerinin olduğu bakanlığımızın kıymetli bürokratlarının da benim söylediklerimden çok daha kapsamlı bir şekilde bilgileri dâhilinde olduğunu biliyorum. Özellikle bu hususları da nazara alarak ama en başta söylediğim gibi, adalete güven endeksini olması gerektiği gibi 90'lara, 100'lere çıkarma gayesine uygun şekilde Adalet Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını ve milletimiz için o amaç doğrultusunda değerlendirilmesini sizlerin dikkatlerine sunuyorum, saygılarımı ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çiçek, buyurun lütfen. Süreniz beş dakika.

DURŞUN ÇİÇEK (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Adalet Bakanı, değerli katılımcılar; tabii, ülkemizdeki en temel sorun hukuk ve adalet sorunu. Zaten bu iki kavram ülkemizde olsa ne kumpas davaları olurdu ne bugün ihraçlar yaşanır ne 15 Temmuz kanlı darbe girişimiyle millet karşı karşıya kalırdı. Olmayan bir şeyi hep birlikte arıyoruz. Tabii, yaşadığımız süreçlerde bazı hukuksuzlukları somut örnekler vererek sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bir cumhuriyet savcısı düşünün -adı Bayram Bozkurt- şantajla kendisi gizli tanık yapıyor, yalan ve iftiralarla masum insanları suçluyor, geliyor Silivri'de gizli olmasına rağmen arkasında duran karanlık güçten destek alarak açık tanıklık yapıyor, iki gün ifade veriyor. Daha sonra ismi ve cismi değiştirilerek bu gizli tanık, daha önce verilen söze uygun olarak HSYK tarafından yani yargının tarafsızlığını ve bağımsızlığını temsil eden bir kurum tarafından tekrar savcı yapılıyor.

Yine bir savcı düşünün -Osman Şenal- bir cumhuriyet savcısını makamında gasbediyor. O dönemin HSYK'sı özel yetkilerini aldı diye Adalet Bakanı çıkıyor sabahın 06.00'sında bu savcı kılıklı FETÖ militanına sahip çıkıyor. Bu Adalet Bakanı kim, bu dönemde Türkiye'yi yönetenler kim? Tabii, AK lider, AK Adalet Bakanı; hepsine mektup kampanyasıyla 1.772 mektup gönderdik. En az 10 tane gönderdim Adalet Bakanına, Sayın Bekir Bozdağ'a da gönderdim, ekinde DVD olan, bu kumpasları anlatan, sahtekârlıkları anlatan. Verilen cevap şuydu: "Yargıda olan işlere karışmıyoruz."

Hiç de samimi değil. Özal konusu, rahmetli Büyük Birlik Partisi Başkanının konusu da yargıdaydı ama Cumhurbaşkanı, Başbakan denetleme kurullarını görevlendirerek bunları soruşturdular. Niye bakılmıyordu bu Silivri'deki yargılamalara? Çünkü ortaklık vardı.

Hukuk fakültesinde okuyorum. Dekan çıktı, işte “Ceza Muhakemesi Kanunu’nu böyle yaptık, İnfaz Kanunu’nu şöyle yaptık, Ceza Kanunu’nu böyle yapık.” Dedim ki: “Sayın dekan, gelip Silivri’de nasıl uygulandığını gördünüz mü?” Kızdı, o hâkim, savcı kılıklı militanlara küfretti, dersi bıraktı gitti.

Tabii, Ceza Kanunu yapmak, bütçe yapmak, çok güzel adalet sarayları yapmak çözüm değil. Bugün yine 15 binden fazla aileye ateş düştü, ihraç. Savunma almadan, insana suçunu söylemeden, o iddiaya karşı tezlerini dinlemeden bir sabah işinden, aşından atılmış insan mağdur değil de nedir? Hukukta var mı? Ben daha üçüncü sınıf öğrencisiyim, siz mezun oldunuz, Adalet Bakanısınız. Savunma almadan, suçunu söylemeden insanı infaz edebilir miyiz?

Şimdi, Silivri yargılamaları... 33 Mehmetçiğin katili göğsünü gere gere gizli tanıkken açık tanıklık yaptı. Sanık sandalyesinde de bu ülkenin Genelkurmay Başkanı vardı. Peki, Türkiye’yi kim yönetiyordu? Bir reklam var, gençlik kolları başkanı bir ampulü söküp yeni bir ampul takıyor. Bu iş o kadar kolay değil. Bu infazların, bu haksızlıkların, hukuksuzlukların mutlaka siyasi hesabı olmalı, hukuki hesabı olmalı. Beş yıl hapsedip ondan sonra “Aldatıldık, kandırıldık.” demek hukukta karşılığı olan bir şey değil. Biz niye ikna edemedik? Bütün yetkililere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Bir dakika daha alabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Çiçek, tamamlar mısınız lütfen.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Şimdi, yaşadığımız süreçte, Sayın Cumhurbaşkanı da söyledi “Bu terör örgütünün ibadet, ticaret ve ihanet halkaları var.” dedi. Şu an büyük ölçüde ibadet halkası mağdurdur, onlarla uğraşılıyor. Ticaret halkası ve ihanet halkası büyük ölçüde hesap vermekten kurtuldu çünkü onlar FETÖ’nün safından ayrıldı, iktidarın safına katılarak bu bedelden kurtuldular, siyasi ayak da aynı ölçüde.

Dolayısıyla, Adalet Bakanlığı bütçesi hayırlı olsun derken şunu vurgulamak istiyorum: Adalet Bakanlığı adalet dağıtsın, adalet dağıtanlara yardımcı olsun. “Mağdur” diyenlere “hain” denmesin. Bu ülkede hukuk ve adaletin olduğunu herkese gösterelim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çiçek.

Sayın Beyribey, buyurun lütfen.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, değerli arkadaşlar; sözlerime başlamadan evvel hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Ben, Cumhurbaşkanlığının tarifinin yapılması gerektiği kanaatini taşıyorum. Onun için de başkanlık sistemi veya cumhurbaşkanlığı sisteminin tarifinin yapılması lazım. Neden? 2007’ye gidelim. 2007 yılı oldu, 367 bahanesiyle Türkiye’de milletın, Cumhurbaşkanını seçmesi yolu açıldı. Daha doğrusu, Meclis seçiyordu, Meclis seçmesin diye o günkü birileri “Başka şekilde seçilsin.” dedi, millete gidildi. Millet de “Cumhurbaşkanımı artık ben seçeceğim.” diye karar aldı, o kararında da devam ediyor. Birisine bir hak verdiniz mi, hele millete, o hakkı geri alma ihtimalimiz yoktur.

Peki, Cumhurbaşkanı seçilince Anayasa gereği Cumhurbaşkanının görev alanıyla ilgili yapılacak işlerde halkın seçtiği Cumhurbaşkanı başka, milletın seçtiği Cumhurbaşkanı başka. Milletın seçtiği Cumhurbaşkanında Cumhurbaşkanı halka karşı sorumlu, Meclisin seçtiğindeyse Meclise karşı

sorumlu, Meclisin yaptığı işlerle beraber gidecektir. Böyle olunca da bir boşluk var. Milletlin seçtiği Cumhurbaşkanının da bir sonraki dönemlerde kendisiyle ilgili etkinliğini ortaya koyacak davranışlar sergilemesi lazım. Bugün de Cumhurbaşkanımız onları yapıyor, diyor ki: “Ben yüzde 52, yüzde 53 oy almışım. Millet bana güvenmiş, vermiş. Bu oyun karşılığında da ben de o millete hizmet edeceğim.” Onunla ilgili çalışmalar ve uğraşı içerisinde. Bizim mutlaka ve mutlaka milletlin seçtiği Cumhurbaşkanının yapacağı, etkinliği ortaya koyacağı hukuksal yapıyı ortaya koymamız lazım. Bu başkanlık sistemidir veya adı Cumhurbaşkanlığı olan başkanlık sistemidir, bu şekilde devam etmelidir. Yani, buraya gelişimizin sebebinde herkesin kendi yerini bilmesi lazım, niye buraya geldiğimizi bilmemiz lazım. Karşı çıkanların da o gün niye karşı çıkmadıklarının veya o doğrultuda davranışta bulduklarının muhakemesini iyi yapmaları gerektiği kanaatini taşıyorum.

Bugün önemli bir bakanlığın bütçesini konuşuyoruz: Adalet Bakanlığı. Ben Adalet Bakanlığını, adaleti önemsiyorum; adaleti o kadar çok önemsiyorum ki. Aynı zamanda, biz Cuma günü hutbelerde, hutbenin sonundaki ayette “Allah adaleti, iyiliği, akrabaya yardımını emreder. Çirkin işleri, fenalığı ve azgınlığı yasaklar.” diyor. Bunu her cuma günü Müslümanların kafasına çakıyor, diyor ki: “Bunu düşünün ve uygulayın.” her cuma ne kadar ehemmiyetli olduğunu ifade etmek için söylüyor. Onun için, adalet önemlidir. Tarih boyunca da adaletli olan padişahlar, Hazreti Ömer gibi kişiler hep hep anılmışlardır ve adaletleriyle dünya var oldukça da varlıklarına devam edeceklerdir. Ben adaletli olmanın gerektiği kanaatini taşıyorum. Bu konuda Bakanlığımızın da ince eleyip sık dokuması gerektiğini biliyoruz, zaten yapıyor, bunları yapacağına inancımız sonsuzdur. Ben bunu vurgulamak istiyordum.

İkincisi de, başka bir şey de ilimle ilgili bir şey var: Biliyorsunuz Kars'ta bir kesimhane yapıyoruz. Bu kesimhaneye ilgili, ne zaman temeli atılacak, ihalesi ne zaman bitiyor, bunu önemsiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Adalet Bakanlığıyla ne ilgisi var?

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Efendim?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Adalet Bakanlığı mı yapacak?

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Var, olmasa söylemeyiz, var.

Açık cezaevi kesimhane yapıyor Kalkınma Bakanlığıyla birlikte. Onun da bölgemizde çok büyük ihtiyacımız olduğunu ifade ediyorum, bunun bir an evvel faaliyete geçmesini arz ediyorum.

Bakanıma bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Beyribey.

Sayın Gökdağ, buyurun.

Süreniz beş dakika.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; adalet kavramının önemi bütün konuşmacılar tarafından ifade ediliyor, gerçekten doğrudur da. Çünkü, adaletin olmadığı yerde hiçbir şeyden söz etmek mümkün değil. Her şeyimizi adaletle teslim ediyoruz; malımızı, canımızı, namusumuzu, özgürlüğümüzü, her şeyimizi. Olmazsa olmaz, bu bir veciz sözle ifade edilmiş: “Adalet mülkün temeli, devletin temeli.” Yani, adalette bir bozulma olursa devlette bozulma başlar. Yani, bu noktada adalet bu ülkenin tuzudur. Her şey kokarsa tuzlarsınız ama tuz kokarsa gerçekten hepimizin düşünerek önlem alması gereken bir durumla karşı karşıya geliriz. Bu nedenle hızlı, etkin, tarafsız bir yargının hepimizin, herkesin ortak dileği olması gerekir.

Sayın Bakan, yargıya güvenin tarih boyunca en az olduğu bir dönemi yaşıyoruz. Hiçbir zaman yargıya güven bu kadar aşağı noktalarda olmamıştı çünkü hiçbir zaman yargı bu kadar yanlı olmamıştı. Hele, özellikle son kanun hükmünde kararnameyle savunmaya getirilen kısıtlamalarla da bu güven duygusu çok aşağılara inmiştir değerli arkadaşlar.

Öte yandan, hak arama hürriyeti, adalet duygusunun oluşmasındaki en önemli insan haklarıdır. Yargının hızlanması için belirli parasal sınırlar getirerek hak arama hürriyetine sınırlar getiriyorsunuz Sayın Bakanım.

Bugün Mecliste görüşülmesi muhtemel olan yasada şöyle bir şey yaptınız: 40 bin liranın altında olan davalara Yargıtay yolunu kapadınız. Yargıtay yoluna başvuracak önemde görmüyorsunuz çünkü o miktarları. Sayın Bakan, bunu Komisyonda da söyledim, gelir dağılımının bu kadar adaletsiz olduğu, milyonlarca işsiz olduğu, milyonlarca 1.300 liraya yani açlık sınırının altında ücretle çalışan asgari ücretlinin olduğu, milyonlarca insanın sosyal yardımlarla geçinmek zorunda olduğu ülkemizde bu 30, 40 bin liranın ne kadar önemli olduğunu söylememe gerek var mı bilmiyorum. Bu miktarlar sözünü ettiğim bu çok büyük kesim için bir servet ve ulaşması mümkün olmayan bir rakamdır, hiçbir zaman da sahip olamayacakları bir rakamdır.

Değerli Bakanım, Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; adalet herkese gerek ama en çok da yoksullara gerek, güçsüzlere gerek. Bu nedenle yargının hızlanması için hak arama hürriyetinin önüne geçecek düzenlemeler yerine, hâkim, savcı kadrosunun artırılmasından başlayarak önlemlerin alınmasının daha doğru olduğunu, adaletin gerçekleşmesinde daha önemli olduğunu düşünüyorum.

Öte yandan, Sevgili Başkanım, sizin de memleketiniz Gaziantep, ortak yerin vekiliniz. Oğuzeli ve Yavuzeli ilçelerimizin adliyesi kapandı. Oğuzeli ve Yavuzeli ilçelerimizin adliyelerinin kapanması Gaziantep adliyelerinin yükünü artırarak hızlı bir yargının gerçekleşmesini önlediği gibi o yöre yurttaşlarımızın da mağduriyetine yol açmaktadır. Bu nedenle, kapanan Oğuzeli ve Yavuzeli adliyelerinin yeniden açılmasını da o yöre halkı, o yurttaşlarımız adına talep ediyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gökdağ.

Sayın Pekşen, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli bürokratlar...

Sayın Bakan, şu anda Parlamentoda darbeyi araştırma komisyonu, soruşturma komisyonu diye bir komisyon var. Anayasa'nın 138'inci maddesi gereğince böyle bir komisyonun kurulamayacağı konusunda hiçbir hukukçunun en ufak bir tereddüdü yok. Böyle bir komisyona hukukçu olarak, Adalet Bakanı olarak niçin karşı çıkmıyorsunuz? Bu komisyon darbeyi araştırma mı, araştırmama mı; soruşturma mı, soruşturmama mı görev görmek için kuruldu? Bu konuda cevabınızı bekliyorum, Anayasa'nın 138'inci maddesi açık, bu bir.

İkincisi, Sayın Bakan, iflas ertelemelerini kaldırdınız. Özellikle OHAL süresi içerisinde böyle bir yola başvurulamayacağı ortada. Bugün sabahleyin Sayın Başbakanın konuşmasında da borç yapılandırılmalarına ilişkin bir ihtiyacın olduğu konuşma arasında bahsedildi. Şu anda 7 bine yakın

firmanın bankalar tarafından iflas erteleme sürecine sokulduğunu biliyoruz. Eğer bir borç yapılandırması yapılmazsa yaklaşık şu andaki istihdamın yüzde 14'üne yakını işsiz kalacak gibi bir tehlikeyle karşı karşıya. Bu borç yapılandırma konusunda Adalet Bakanlığının herhangi bir çalışması var mıdır?

Yine, geçenlerde Parlamentodan geçirilmiş olan Bilirkişilik Kurumuna ilişkin... Sayın Bakanım, geçmişte TÜBİTAK'ı da Başbakanlığa bağlı kurum hâline getirdiniz, sonra TÜBİTAK'takileri tutukladınız, olur. Bu Bilirkişilik Kurumu Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenmiş olan "Hiyerarşi içerisinde bilirkişi seçilemez." ilkesiyle nasıl çalışacak? Bu konuyu da kamuoyuna izah etmenizde yarar görüyorum.

Kişiler veriler konusunda, bu yasa Parlamente'ya geldiği zaman altını çizerek uyarıydık Sayın Bakanım. Şimdi, özellikle bu FETÖ soruşturması adı altındaki soruşturmada görüyorum ki tümüyle kişisel veri elde etme biçimi üzerine bir soruşturma yöntemi yürütülüyor. O zamanki kişisel verilerin korunması, saklanması, elde edilmesi, delil olarak kullanılmasına ilişkin bütün yasal düzenlemelerin bir kenara konulduğu da burada ortada. UYAP'a ilişkin övgü dolu bir söz söylediniz, evet, haklısınız ama UYAP'ı yazan, kuran arkadaşı da üç yıl Balyoz davasından içeriye attınız. Yakın zamanda övdüğünüz birisi var mı? Varsa o da dikkat etsin diye tavsiyede bulunurum. TÜBİTAK'ta da övmüştünüz, orada da arkadaşlar şimdi herhâlde aranıyorlar.

Yine, ceza infaz kurumu konusunda bir rakam verdiniz, bu sevinilecek bir rakam değil. "Bu yıl içerisinde 21 ceza infaz kurumu daha açılacak." dediniz, bildiğim kadarıyla bunun, 56 olması gerekiyor bu rakamın, herhâlde o da önümüzde yıllarda. Evet, ciddi bir artış var, özellikle ceza infaz kurumu, jandarma alımı, polis alımı, gardiyan alımı, güvenlik elamanı alımı konusunda Hükümetinizin gerçekten ciddi bir istihdam artışını sağladığı açık.

Bir de şu Anayasa'nın 138'inci maddesi çok önemli Sayın Bakan. Bu Anayasa'nın 138'inci maddesi gereğince kesinleşmiş olan yargı ilamlarını uygulamama gibi bir usulü var artık Hükümetinizin. Mesela, Cerattepe'de daha önce yargı ilamına bağlanmış olan aynı konuda yönetmeliğin küçük bir fıkrasını değiştirerek yeniden bir yargı süreci başlatıyorsunuz ve önceki yargı ilamı burada açıklığa çıkıyor ve o yargı ilamlarını bir türlü uygulamıyorlar. Siz yargının en üstündeki bir Bakan olarak bu yargı ilamlarının uygulanması konusunda bu kanuna karşı hile yöntemine niçin sessiz kalıyorsunuz? Bunu da öğrenmek isterim.

Yine, Sayın Bakan, bu milletvekili tutukluluğu konusunda Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcı olduğu, Anayasa Mahkemesi Kanunu'nda ve Anayasa'mızda bizzat düzenlenmiş olmasına rağmen, Anayasa Mahkemesinin kararları yürütmeyi, yasamayı ve yargıyı bağlarken, bugün tutuklu olan milletvekilleri konusunda yargıyı bağlamamasını nasıl görüyorsunuz? Bu konuda da bir yanıtınız olduğunu düşünüyorum.

Bir başka konu, Balyoz ve Ergenekon gibi davalarda haksız yere yargılanan insanlarla ilgili çok sayıda tazminat davaları açıldı. Bu davalara ilişkin mahkemeler hüküm kurdular, hükümlerde bir bütünlük sağlanmadı çünkü zaten Türkiye'de bir içtihat istikrarı yoktur, duruma göre içtihatlar değişir. Anayasa Mahkemesinde değiştiğini OHAL mevzuatında gördük, Yargıtayda da ne yazık ki... Bu acıdır, dramdır, gerçekten Yargıtay adına da söylüyorum, ben Yargıtay Başkanının yerinde olsam yarın istifa eder o koltukta bir dakika oturmam. İçtihat istikrarı ilkesini uygulamayan bir içtihat mahkemesinin başkanı olarak kendisini buradan da bir kez daha not ediyorum, daha ağır bir cümle söylemek isterim ama hukukçu meşrebime de yakıştıramadığım için söylemiyorum. Şimdi, böyle bir durumda, Yargıtayın içtihat istikrarını uygulamaması durumunda yargıçların nasıl verecekleri de ayrı bir konu. Bunun dışında da geçen yıl siz –ben sizi verdiğiniz sözü tutan bir Bakan olarak biliyorum, öyle de hatırlamak istiyorum- burada yüksek yargı mensuplarına ilişkin bir söz verdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Dediniz ki: “Anayasa Mahkemesi üyelerinin özlük hakları ile yüksek yargı üyelerinin özlük haklarında bir bütünlüğü sağlayacağım. 2016 yılı sonunda, 2017 bütçesinde de bu olacak.” diye söz verdiniz ama gördüğüm kadarıyla bu konuda herhangi bir çalışma şu ana kadar yürütülmemiş. Bu itibarla, Sayın Bakanım, az önce Sayın Çiçek’in de söylediği gibi, biz Balyoz, Ergenekon vesaire bu kumpas davalarında görev yapan hukukçularız, “Oh olsun, bak bize geçmişte yaptınız, bugün de size yapılıyor.” diyecek kadar da hukuki durumumuzda bir tutarsızlık asla söz konusu olamaz; dün yapılanlar da yanlıştı, bugün yapılanlar da yanlış. Daha önceki yanlışsa bugünkü yanlışlar o daha önceki yanlışları örtmüyor. Bırakın, insanlar yargılsın. Bakın, çok basit bir hesap, savunma hakkı alınmadan hukuki bir işleme tabi tutulanlarla ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yerleşik bir içtihadı, yalnızca bu hususta bir usule aykırılık 10 bin euro kişisel tazminatı gerektiriyor.

BAŞKAN – Sayın Pekşen, lütfen tamamlar mısınız.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Toparlıyorum efendim.

Şu anda tam 1,4 milyarlık tazminat oluşmuş. Bu insanlar suçlu olsalar dahi bu tazminatın oluştuğunu siz de biliyorsunuz. Böylesine ağır bir tazminatla, niçin daha titiz bir çalışma yapıp gerçek suçluları yargının önüne taşımıyoruz da gösterilenleri bu yargının önüne taşıyormuş gibi yaparak Türkiye’yi böyle ağır bir külfetin altına sokuyoruz? Bu konu da sizin bir açıklama yapacağınızı umut ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Pekşen.

Sayın Cora, buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Adalet Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Tabii, bu görüşmeler esnasında değerli Komisyon üyelerinin çok değerli görüşlerinden de istifade eyledik.

Ancak, burada Adalet Bakanlığına ve teşkilatlarına özellikle teşekkür etmekte yarar görüyorum. Çünkü 15 Temmuzda eğer yargı sistemi içerisindeki vatansever, milli duruşu muhafaza eden arkadaşlar, yargı görevlileri olmamış olsaydı bugün burada hiçbir şey görüşemeyecektik. O gün bir savcı çıkıp “Darbe kalkışmasında bulunanlar hakkında gerekli soruşturmalar derhâl yapılacaktır.” dememiş olsaydı, hâkimler çıkıp “Darbe kalkışması içerisinde bulunanlar derhâl tutuklanacaktır.” ve yine, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda çok hızlı bir şekilde karar alınıp FETÖ/PDY bağlantılı hâkim ve savcılara derhâl görevden el çektilerimeleri hususları uygulanmamış olsaydı bugün burada bu konuşmaları yapamayacaktık ve onların sayesinde aslında sadece hukukumuz, adalet sistemimiz bir şarampolden yuvarlanmaktan kurtarılmamış, aynı zamanda Türkiye’nin bir rejim değişikliğine, Türkiye’nin bir işgal girişimine maruz kalmasının da önüne geçilmiş oldu. Bu manada çok önemli bir vazife ortaya koydular, kendilerini tebrik ediyorum.

Yine, bütçe görüşmelerini sadece son güncel olaylarla bağlantılı olarak dar bir kapsamda değerlendirmek yerine reformlar üzerinden, yargıdaki eksikliklerin, aksaklıkların değerlendirilmesi ve bir sonraki bütçeye kadar bunların geliştirilmesi noktasında değerlendirmelerde bulunsak daha da verimli olacağı kanaatindeyim.

Sayın Bakanımızın sunumunu dikkatle inceledik. Gerçekten AK PARTİ iktidarı döneminde çok önemli reformlar yapılmıştır. Sadece adaleti merdiven altındaki yargılamalardan kurtarmak ve adalet saraylarıyla tanıştırmaktan ziyade mevzuatımızda da önemli reformlar gerçekleştirildi. Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ceza İnfaz Kanunu, HMK, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve yine, bununla benzer birçok yasa düzenlemeleri yapılarak âdeta yargıda çok önemli reformlar yapıldı, mevzuat anlamında ama bunların hepsi yeterli değil. Yani çok önemli, çok güzel binalar yapabiliriz ancak bunların içerisindeki nitelikli insan sayısını artırmamız gerekiyor. Sorun yine devam ediyor, yargı yine eleştiriliyor, işte, yine yargıda güven endeksinde düşüklük olduğu söyleniyor, doğrudur. Burada sorun adalet saraylarında mı, içerisindeki insanlarda mı, onların zihniyetlerinde mi, toplumda mı, bunların birden düzelmesi mümkün değildir yani bu, zaman alacak bir husustur. Biz çok kısa sürede önemli işler yapmakla beraber bu konuda zamanla bunların da neticelerini alacağımıza inanıyorum.

Sayın Bakanım, 2002'den beri hukuk sistemimizde yer alan UYAP sistemi çok büyük teknik imkânlarla beraber yargılama faaliyetlerini hızlandırmıştır. Bu kapsamda, özellikle UYAP sisteminin geliştirilerek tanıkların da dinlenmesini kapsayacak şekilde geliştirilmesinde, genişletilmesinde yarar görüyoruz.

Aynı şekilde, bu yıl içerisinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiş, Bilirkişilik Kanunu'yla bilirkişilerin niteliği, seçimi ve denetimi konusunda etkin ve kurumsal bir sistem oluşturulması da yargılama faaliyetleri açısından önemsendiğimiz hususlardır.

Bunun dışında, istinaf mahkemelerinin kurulması aslında yargıda büyük bir devrim niteliğindedir. İki dereceli yargılama sistemi vücut bulmuştur, hak arama güvencesi artmış, delillerin yeniden değerlendirilerek yargılamanın tekrar yapılmasına imkân sağlanmıştır. Bunun yaygınlaştırılmasını istiyoruz. Özellikle, istinaf mahkemesi kurulması planlanan birçok ilde de bu sistemin kurulmasını arzu etmekteyiz. Bunların birisi de Trabzon'dur, Trabzon'da istinaf mahkemesinin kurulması noktasında önemli bir beklenti vardır zira ne kadar, tam anlamıyla bu teşkilatların kurulmasıyla beraber yargının hızlanacağı, iş yükünün de azalacağını düşünmekteyiz.

Yine, bizim dönemimizde Anayasa Mahkemelerine bireysel başvuru imkânı getirilerek insan hakları alanında farkındalığın artırılması ve standartların geliştirilmesi hususunda önemli adımlar atılmıştır. Yalnız, Anayasa Mahkemesinin bu sistemini, bireysel başvuru sistemini çok iyi bir şekilde uygulaması gerekmektedir. Yani Anayasa Mahkemesinin Anayasa'ya uygunluk incelemesi yaparken hukuki denetim yerine yerindelik denetimi yapması, yasama yetkisinin gasbedilmesi ve yargısal bir aktivizme müsaade edilmemesi gerekiyor. Geçtiğimiz yıllarda bu konuda çok önemli örneklerle karşı karşıya kaldık ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda kötü bir sınav verdiğini gözlemledik. Siyasi parti kapatma davaları, 367, türban kararı, YouTube, Twitter ve tahliye kararları yargısal aktivizm içermekte olup endişe verici niteliktedir. Yargıçların önüne gelen uyuşmazlıklarda demokratik hukuk devleti anlayışına, yargı erkinin tarafsızlığına gölge düşürmeden kurumsal teamüllerini hak temelli bir perspektife yaklaştırarak hukuk devleti idealine bağlı kalması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesinin bu manada mevcut yapısının iyi irdelenmesi gerekiyor. Yine, Anayasa Mahkemesiyle alakalı olarak şunu bir hukukçu olarak belirtmek istiyorum: Anayasa'nın 153'üncü maddesinde "Anayasa Mahkemesi kararları geriye yürütülemez." ilkesi mevcuttur. Bunun devlete güven ilkesi ve eşitlik ilkesi gereğince esnetilmesinde yarar görüyoruz. Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri yazılmadan kararların açıklanmasını da farklı amaçlar taşıdığını düşünerek bu konuda Anayasa Mahkemesinde teamül oluşturacak uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Sayın Bakanım, 2010 referandumuyla HSYK'nın yapısı, üyelerin seçimi ve çalışma usulüyle ilgili iyi niyetli bir düzenleme yapıldı. Ancak, burada FETÖ/PDY mensubu yargı üyelerinin kötü niyetli yaklaşımlarıyla yargıda büyük bir tahribat gerçekleştirildiği gerçeğini hep birlikte göz önünde bulundurmaktayız. Lakin son HSYK seçimlerinde ayyuka çıkmış bu ideolojik, sapkın görüşlerin terör örgütüyle ortak hareket etmeleri aslında yargıda bir temizliğin yapılmasına da net ve kusursuz bir şekilde imkân sağlamıştır. Ancak sizin de sunumunuzda belirttiğiniz gibi, HSYK'nın seçimlerinde ve yargı teşkilatının sürekli olarak bu mevcut sistemle beraber bir seçim atmosferinden de arındırılması gerekmektedir ancak çoğulcu bir yapıya kavuşan bu sistemin de yeni düzenlemelerle beraber korunmasında da fayda mülâhaza ediyoruz. Yeni düzenlemede HSYK'nın üye seçiminde Türkiye Büyük Millet Meclisinin de dâhil edilmesi gerekiyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi şu anda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." ilkesinin en yüksek tezahür ettiği en büyük çatının ismidir. Yargı da millet adına karar veren bir kuruluştur. Dolayısıyla, millet adına karar veren, egemenlik hakkını da kendisinde bulunduran Türkiye Büyük Millet Meclisinin HSYK'da temsil edilmemesinin doğru olmadığını düşünüyorum.

Yine, Sayın Bakanım, hâkim ve savcıların meslekten ihraç kurallarının da net ve kesinlik kazandıracak şekilde düzenlenmesi gerekir çünkü özellikle bu son FETÖ soruşturmalarında gerçekten daha önce yapılan çalışmalarla beraber yüzde 95'in üzerinde isabetli bir karar verilmişti ancak şunu da ifade etmekte yarar görüyorum: FETÖ soruşturması kapsamında byLock kullanan hâkim ve savcıların veya işte, terör örgütleriyle ortak hareket eden bu anlayıştaki hâkim ve savcıların bulunduğu dair kesin delillerin dışında tamamen meslektaşlarının beyanlarına dayalı olarak ihraç edilen, açığa alınan hâkim ve savcılarla alakalı olarak en azından bu kişilerin yargı erki içerisinde bulunmaları tehlike arz ediyorsa bu kişilerle ilgili görevden el çektirme müessesesinin de değerlendirilmesinde fayda görüyorum. Yine bu kişiler yargı içerisinde olmasın ancak çok az bir şüphe varsa veya işte, tereddütlü bir durum varsa bu kişilere görevden el çektirme müessesesinin işletilmesinin hakkaniyetli olacağını düşünmekteyim.

Sayın Bakanım, bizim dönemimizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen tamamlar mısınız.

SALİH CORA (Trabzon) - ...AK PARTİ iktidarı döneminde en önemli uygulanan müesseselerden birisi denetimli serbestlik müessesidir. Son düzenlemelerle birlikte alanının genişletilerek devam ettirilmesinin faydalı sonuçlar verdiği, hükümlülerin topluma kazandırılması, suç işlemekten çekinmesi ve suça karşı yabancılaşmaları açısından çok önemli bir görevi üstlendiğini ve çok faydalı sonuçlar getirdiğini ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, adli tıp kurumları yargıdaki yükü hafifleten, soruşturmayı kolaylaştıran, bilirkişilik hizmeti sunan önemli kuruluşlardır. Sunumunuzda belirttiğiniz gibi, ihtisas kurullarının sayılarının artırılması ve modern fiziki şartlarda ve teknik donanımlarda olmasının çok önemli olduğunu ben de belirtmek istiyorum. Daha da ötesinde, bu tıp kuruluşların RTÜK, BDDK ve üniversiteler gibi özerk bir yapıda olması yargılama faaliyetlerine de daha sağlıklı katkı sunacağını düşünmekteyim.

Sayın Bakanım, Bakanlığın vizyonunda hak ve özgürlükleri koruyan, adil, güven veren, erişilebilir ve etkin bir adalet sisteminden bahsettiniz. Yargı hizmetinin adil, hızlı, etkin ve objektif bir biçimde yürütülebilmesi yeterli ve nitelikli insan kaynağıyla mümkündür. Yargıda gelinen noktada hukuk bilimi, meslek çevreleri ve adalet sisteminin en büyük açığının yetişmiş insan kalitesi olduğu sıkça ifade edilmektedir. Adalet sorununun kilidini açacak olan nitelikli ve donanımlı hukukçular yetiştirmektir, topluma barışık meslek erbabı yetiştirmektir. Hukuk eğitiminin; adalet karakterini geliştirici, faziletli

ve vicdan tartışına sahip, muhakeme yeteneği gelişmiş, eleştirel bakış açısını ortaya koyan yeni bir eğitim müfredatıyla ele alınması gerekmektedir. Hukuk ğretiminin amacı sadece, yargı erkine meslek mensubu yetiştirmek olmamalı, amaç genel bilgi sahibi olmakla birlikte, araştırma metodlarına hâkim, hukuki yöntemleri derinlemesine anlayan, karşılaştırma ve genelleme yapan hukukçular yetiştirilmelidir. Hukuk fakültelerinin sayısı ve ğrenci kabul yeniden değerlendirilmeli, öğrencilerin fakülte, fakültelerin de ğrenci seçebilecekleri bir sistem üzerinde durulmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen tamamlar mısınız.

SALİH CORA (Trabzon) – ğretim üyelerinin de niceliği yeniden gözden geçirilmelidir. Hukuk fakültesini her bitiren ‘‘Hiçbir Şey olmazsa avukat olurum.’’ anlayişıyla avukatlık mesleğinde kalite düşürülmemelidir. Avukatlıkta staj ve mesleğe kabul için aranması gereken koşullar Bakanlık tarafından incelenip yeniden sınavı koşulu getirilmesi düşüncesi meslekteki kaliteyi artıracaktır. Barolar avukat staj eğitimi üstlenmekte ancak verimli olmamaktadır. Hukuk fakülteleriyle entegre endüstriler kurulmalıdır. Bu endüstriler doğrudan uygulamaya ve meslek kurallarına yönelik olmalıdır, Avukatlık Kanunu da değişmelidir, baroların yapısı da değişmelidir. Barolar ideolojik söylemlerden uzak olmalı, asli görevleri, avukatların mesleklerini adalet ve hukuka uygun yerine getirmelerini denetlemekle mükellef olmalı, gerçeğe ulaşmada aracı olma görevini ifa etmelidir.

Son olarak -bitiriyorum- adli yardım müessesesinde adli yardımdan yararlanan kişilerin de kendi avukatlarını seçebilme imkânı oluşturulmalıdır. Yine, hazırlanacak yasada çekişmeli yargıda silahların eşitliği kuralına azami zen gösterilmelidir.

Son cümle olarak da Sayın Bakanım, tamamlıyorum: Yargılama sonucunda -özellikle yargı yükü oluşturduğunu düşünüyorum- adli hapis cezasına alternatif adli para cezaları veriliyor. Adli para cezalarının tahsil edilememesi, ödenmemesi durumunda kişi tekrar hapis cezası meyyidesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu, aslında bir tenakuz oluşturmaktadır. Benim Şahsi düşünceme göre, adli para cezalarının tahsil edilememe durumunda hapis cezasına dönüşme yerine Maliye Bakanlığına devredilerek buradan adli para cezalarının tahsili imkânı sağlanırsa yargıdaki önemli bir yükün de azalacağını düşünmekteyim. Ayrıca, onarıcı adalet ilkesi gereğince bu para cezalarının bir kısmının da mağdur adına verilmesinin yararlı olduğunu düşünüyorum.

Son cmlem de Sayın Bakanım, Trabzon’la alakalı; Trabzon’da Araklı...

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgi geçti)

BAŞKAN – 4’üncü son cümle oldu, haberiniz olsun.

SALİH CORA (Trabzon) – Doğrudur Sayın Başkanım, zr diliyoruz.

...Of, Vakfikebir ve en önemlisi Akçaabat adliye binalarının önümüzdeki yatırım programında yer almasını çok önemsiyoruz ve bu konuda desteğinize ihtiyaımız vardır.

Bu vesileyle btcenin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Cora, teşekkür ederim.

Evet, Sayın Demir, süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben özellikle size sıkça cezaevlerini gezen bir milletvekili olarak bazı söyleyeceklerim var. Öncelikle tabii ki memnun olduğum iki noktayı belirtmek istiyorum. Birincisi: İstanbul Bakırköy kadın hapishanesinde kreş, ben oradaki bu gayretli arkadaşları kutluyorum, keşke bütün diğer yerlerde

de olabilse. İkincisi de yine Aliğa'da çocuk ve genç mahkûm bölümünün çok babacan, sevecen davranışlarıyla orada toplumda çok mağdur olan gençlerimizi kazanmak için ne kadar büyük çaba içerisinde olduklarını görmekten de büyük mutluluk duyduğumu belirtmek istiyorum.

Sayın Bakan, özellikle tabii ki sizin Bakanlığınız döneminde adaletin dibe vurduğunu sizler gibi Avrupa'dakiler de her yerde söylüyor yani bırakın sizi AKP'li arkadaşlarımızın da zaman zaman kulislerde konuştuklarıyla görüyoruz. Tabii, diplere vurmasının en büyük nedenlerinden bir tanesi sizin geldiğiniz zaman 57 binlerde olan tutuklu ve hükümlü şu anda 240 binlere varmış, kimi adli kontrolle serbest bırakılanları da koyacak olursak 500 binleri bulmuş bir rakam var ve bu gerçekten sorgulanması, sizin kendi kendinize özeleştiriyapmanız ve bunun için de Türkiye'nin nerelere, adalet konusunda ne kadar kötü gittiğinin bir göstergesi, rakamsal olarak söylüyorum bunu.

Şimdi, Sayın Bakan, cezaevleri gördüğümüz kadarıyla, gezdiğimiz kadarıyla o kadar yoğun ve o kadar insan haklarından uzak yaşam ortamları ki bunun içerisinde birçok cezaevi giriyor. Benim kendi bölgemdeki Muğla Cezaevinden de örnek vererek ki bu bir örnek olsun diye söylüyorum, 3 kişilik odalarda 15-20 kişi kalıyor yani bu insanlığa yakışmayan bir durum Sayın Bakan yani sırayla yatıyorlar, çoğu zaman yatamıyorlar. Ayrıca siz haftada kaç kere yıkanırınız bilemiyorum, ben en azından günde bir kez duş almadan duramam yani bir insan olarak. Hadi diyelim ki bu iki gün şey kaldırabilir. Bir cezaevinde bir haftada sadece bir kere bir buçuk saat sıcak su akıyorsa bunu nasıl kabul edebilirsiniz? Büyük bir cezaevinde birçok ağzına kadar tıka basa dolu tutuklu ve hükümlü var, bir buçuk saat sıcak su akıyor. Paranız mı yok, neyiniz yok yani Sayın Bakan? Haftanın iki günü haftada bir veya iki saat su akıyor. Bu insanların ishali var, bilmem nesi var, şuyu var, bunu var. Sorduğunuz zaman diyorlar ki: "Efendim, tesisat yetmiyor." Böyle bir şey var mı, böyle bir izahat var mı yani? AKP iktidarının "İşte Türkiye'ye şu noktaya getirdik." dediğiniz tabloları gidin cezaevlerinde görün. Yani biz yaklaşık olarak 100-200 civarında cezaevini ben gezmiş, 2 bin civarında mahkûmla görüşmüş bir insan olarak söylüyorum. Bunlar maalesef yüz karası durumlar Sayın Bakan.

Tabii, bir FETÖ olayları çıkarttınız, insanlar mağdur, önüne geleni atıyorsunuz içeriye yani bunun içinde pıdıcısı de var, simitçisi de var. Ya, adam diyor ki: "Kardeşim, FETÖ nedir, Fetullah nedir?" Duymamış hayatında, aklanmak istiyor, idari sorgulanmak istiyor, adil yargılanmak istiyor. "Ya, ben böyle bir çamur istemiyorum." diyor ama buna bir fırsat vermiyorsunuz, bu insanlar bu çamuru üzerinden atmak istiyorlar, böyle bir şeyi üzerinde kalsın istemiyorlar. Bu insan haklarına, insanlığa aykırı bir uygulama, 200 bin kişi perişan Sayın Bakan, 200 bin insan. Maalesef bu mağduriyeti artık bir şekilde çözmek lazım, her gün kullana kullana iyice lime lime ettiniz, bu darbe olayında maalesef şey hâline getirdiniz.

Ben sormak istiyorum Sayın Bakan. Sizin Bakanlığınızda bakan, bakan yardımcısı, müsteşar, genel müdür, daire başkanı olarak hiç "byLock"u yok mu? Hiç mi FETÖ okullarında, yurtlarında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demir, lütfen son cümlelerinizi alayım.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – ...çoluğu çocuğu okumuş, torunu okumuş insan veya Bank Asya'ya para yatırmış insan yok mu? Neden bu insanları bu kadar mağdur ediyorsunuz? Ben, özellikle bu konuların tekrar düşünülmesini istiyorum.

Bir de Sayın Bakan, özellikle tabii ki bu cezaevlerinden çıkmış olan insanların işsizlik, o yüzde 2'lik oranının tekrar getirmeyi düşünüyor musunuz? En büyük en çok sorumlu olan bu insanlarımız maalesef iş bulamıyorlar, bunlara bir fırsat sağlamak lazım.

Bir de tabii ki infaz memurları gerçekten çok zor durumda. Bir ayrı komisyon mu kurarsınız, bir araştırma komisyonu mu kurarsınız? Her biri yani psikolojileri bitmiş, çalışma ruhları bitmiş, tükenmişlik sendromu içerisinde.

BAŞKAN – Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ben teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kuyucuoğlu.

SERDAL KUYUCUOĞLU (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; evet, sıkıntılı günlerden geçiyoruz özellikle adalet konusunda. Evet, darbe sonrası Türkiye Cumhuriyeti devletinde tarihinde 12 Eylülde bile yaşanmamış, görülmemiş bir tasfiye ile karşılaştık. Burada toptancı anlayışla hareket ediliyor. “Önce atalım, sonra bakalım.” anlayışı var yani durumlarını sonra inceleriz. Şimdi basın, medya baskı altında, yazarlar baskı altında, STK’lar baskı altında, iş dünyası, siyasi partiler baskı altında. Ülke terörize edildi, herkes korku içerisinde, özellikle insanlar işinden atılarak açıklıkla tehdit ediliyor.

Şimdi, valiliklerden bilgi alamıyoruz. Arıyoruz diyoruz ki bizim ilimizde -ben Mersin ilindeyim- ne kadar ihraç edilmiş veya açığa alınmış insan var? Bilgi vermiyorlar, “bilmiyoruz” diyorlar. Ne kadar dönen var, onu da bilmiyoruz diyorlar, hâlbuki kendileri yapıyor herhâlde bu işlemi, maalesef bu konularda bilgi alamıyoruz. Böyle olunca kendi olanaklarımızla insanlara ulaşmaya çalışıyoruz. ben Mersin’de 495 kişiye ulaştım ihraç edilmiş, açığa alınmış, Osmaniye’den de 325 kişiye, tek tek konuşuk bu arkadaşlarla.

Şimdi, özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerle ilgili 11 Ekimde 667 no.lu Kararname’yle valiliklere inceleyip durumu uygun olanları iade edin demişler ama bugüne kadar bir işlem yapılmamış. Tutuklulardan mahkemeye çıkan yok, ihraç olanlar da niye ihraç olduklarını bilmiyorlar, açığa alınanlar aynı şekilde nedenini bilmiyorlar. İhraç edilen veya açığa alınanların bir kısmı Alevi, bir kısmı solcu, bunların FETÖ’yle ne alakası var, kendileri de anlamıyorlar, biz de anlayamıyoruz. Bir kısım gördüğümüz hâkimlere itirafçı olmaları için baskı yapılıyor. Çocuğunu emziren hâkimleri yerde yatırıyorlar on beş yirmi gün ve bunlara baskı yapılıyor tekrar dönmeleri için. İsim verebilirim Sayın Bakanım, isim veririm. Evet, Türke Tutku Dikmen, bayan arkadaş. Birçok bürokratomuz kraldan çok kralcı, savcımız, hâkimimiz. Olağan hâle döndüğümüzde ve göreve iadeler ile tazminatların nasıl ödeneceği belli değil.

Şimdi, Sayın Bakanım, size bir yazı okumak istiyorum, Mersin Valiliğinden gönderilen. Mersin Valiliğinden dayanıklı tüketim malları, inşaat, temizlik, yemekçilik, gıda, tekstil vesaire diye gidiyor, limited şirketine yazılan bir yazı. Diyor ki: “Özel hizmet alımı yoluyla şu tarihten itibaren kuruluşunuza ziyaretçi danışma yönlendirme elemanı olarak görev yapan nokta nokta -ismini ben söylemiyorum, gerekirse veririz- polis olan eşi, Mersin İl Emniyet Müdürlüğüne FETÖ-PDY terör örgütü kapsamında açığa alınmıştır. Başbakanlık Prensipler Genel Müdürlüğü’nün 16/02/2016 tarih ve şu sayılı genelgesinin terör örgütleri veya legal görünüm altında illegal faaliyet yürüten yapılara ilişki kuran veya eylem birliği içerisinde olanlar adli mercilere bildirilir denildiğinden, adı geçenin 4857 sayılı İş Kanunu’nun 25’nci maddesinin ikinci bendinin (e) fıkrası gereğince sözleşmesinin feshedilmesi ve yerine yüksekokul mezunu eleman görevlendirilmesi hususunda bilgilerinize.” Şimdi, eşi açığa alınmış, kendinin söylediği “Benim hiçbir şeyim yok, beni iade edecekler.” diyor ama karısının işte çıkarılması için özel bir şirkete valilik tarafından yazı yazılıyor. Bu, hak mıdır, adalet midir, bu, nasıl kabul edilebilir? Bilgilerinizi sunuyorum, umarım bu dönemi kısa sürede atlatırız ve bu binlerce, onlarca değil, binlerce mağdur olan insanın da bir an önce...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERDAL KUYUCUOĞLU (Mersin) - ...haklarına iade edilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuyucuoğlu.

Evet, son konuşmacımız Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, konuşmama başlamadan önce bir konuyu sormak istiyorum, kimse de sormadı, ondan sonra müsaadenizle yorum yapacağım. Bu 20, 21, 22 tarihlerinde ya da yanlış ifade etmiş olabilirim, bir gün fazla olabilir- 20, 21, 22, 23 Kasım tarihlerinde bir isyan söz konusu olabilecek cezaevlerinde diyorsunuz, böyle bir genelge yayımlamışsınız, sizin adınıza yayımlanmış, dikkatli olunmasını, işte jandarmanın teyakkuza geçirilmesini, özel harekâtın vesaire. Zaten uçaksavarlar kurulmuş bazı cezaevlerine, hava savunma sistemleri kurulmuş, siz de böyle bir isyanın olabileceğini teyit ediyorsunuz televizyon konuşmanızda, nedir bu, bu, çok ciddi bir konu ya, kimse bunu dile getirmedi de ben de şaşırđım, son konuşmacı olarak öncelikle bunu sorayım dedim. Bu kadar önemli bir konu yani Türkiye cezaevlerinin havadan baskına uğraması durumu söz konusu, bunun için Bakanlık olarak genelge yayımlamışsınız, tedbir alıyorsunuz bu konuşulmadı, siz de sunumunuzda bundan bahsetmediniz nedir bu, ne kadar ciddidir bu? Ona göre ben de konuşmamı yorumlayayım, gerçekten böyle bir durum var mıdır, bu çok önemli bir iddia. Duydunuz mu arkadaşlar, böyle bir konu var ve bununla ilgili 8 maddelik de bir genelge yayımlamış. Sayın Bakanım, ne kadar ciddidir bu konu? Yani bugün ikinci günü.

MUSA ÇAM (İzmir) – Öğrenelim, Sayın Bakan cevap versin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “21, 22, 23 özellikle bu tarihlerde.” diyorsunuz Sayın Başkanım, bunu öğrenebilirim ona göre ben de konuşmamı, yorumumu ona göre yapacağım, lütfen çok önemli.

BAŞKAN – Siz kendi normal yorumunuzu yapın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, bu, olağanüstü bir durum Sayın Başkan ama buna göre ben de konuşmamı yapmak istiyorum. Böyle bir durum varsa farklı yoksa farklı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam cevap vereceğim.

BAŞKAN – Yok, Sayın Bakan cevap vermek istedi de ben söz vereceğim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır cevap vereceğim ben, genelgeyi getireceğim.

BAŞKAN – Hayır, “Genelgeyi getireceğim, ondan sonra vereceğim.” diyor Sayın Bakan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, özellikle diyorsunuz “Ceza ve tevkifevlerini bugünden başlayarak, 19 Kasımdan başlayarak 21, 22, 23 Kasım tarihlerinde özellikle kapsayacak şekilde ikinci bir talimata kadar güvenlik tedbirlerinin artırılarak özellikle gece vardiyalarının güçlendirilmesi, işte jandarmanın, özel harekâtın teyakkuza geçirilmesi...” Yani böyle ciddi bir ihbarda mı bulunuldu, böyle bir veriler mi var, böyle bilgiler mi var? Bu, çok önemli bir durum, olağanüstü bir durum, her zaman olabilecek bir durum değil, çok anormal bir durum, ona göre bizim de gerçekten muhalefet olarak ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak yapmamız gerekenler var, bizim de sorumluluğumuz var. Ne demek: “Türkiye Cumhuriyeti”nde bazı cezaevlerinin havadan baskına uğrayabilme ihtimali var.” Kim tarafından yapılabilir yani bu, şimdiki kadar PKK için dahi varit olmadı böyle bir iddia, kim

tarafından yapılabilir? Bunu ancak kendi ordumuzu suçlayabiliriz böyle bir şey için yani böyle bir durum mu var Sayın Bakanım, bu, ne kadar vahim bir durumdur? Ancak kendi Hava Kuvvetlerimizin yapabileceği bir şeydir, böyle bir durum mu söz konusu? Ne kadar vahim, ne kadar anormal bir durum, düşünebiliyor musunuz? Onun için özellikle soruyorum, onun için bu kadar önem verdim ve gerçekten hiç kimsenin bu konuyu dillendirmemesi ve sizin sunumunuzda bu konunun geçmemesine de şaşırdım. Madem bu kadar önemli bir konu, böyle bir durum var, kendi içimizdeki, Türkiye Cumhuriyeti'nin bazı kurumlarının içinde çatışıyor olması demektir, bu çatışmanın devam ediyor olması demektir 15 Temmuz sonrası. O zaman diyecek hiçbir şey bulamıyorum, gerçekten çok zor, çok sıkıntılı bir durum.

Evet, bizim adalet sistemimiz sorunlu, adaletin çok hızlı tecelli etmesi lazım, güçlü olması lazım, sorunsuz olması lazım ve herkese güven vermesi lazım ama biraz önce bir arkadaşımın öğrendim, güven endeksi yüzde 30'lara düşmüş, aslında yüzde 30 bile bu durumda çok fazla. Biz adalet sistemimizi artık kendi içimizde tartışmıyoruz Sayın Bakanım, artık dışarıda tartışılıyor, bütün Batı, gelişmiş dünya demokrasileri bizim adalet sistemimizi eleştiriyor, bize yönelik eleştirilerde bulunuyor, utanılacak bir durum kendi adımıza bu, size söylemiyorum, Türkiye için utanılacak bir durum. Böyle bir şey olabilir mi? Bu kadar kötü, bu kadar olumsuz bir noktaya gelmişiz ve bunlarla ilgili olarak hepimizin yapması gerekenler var.

Külliyede açılış yaptık, Sayın Cumhurbaşkanı devletin başıdır ama aynı zamanda diyor ki: "Ben fiilen de idarenin başıyım." O zaman güçler ayrılığı ilkesi ne oluyor? Sizin buna karşı çıkmanız lazımdı, yanınızda oturan veya arkanızda oturan bağımsız yargı kurumlarının buna karşı çıkması lazım, her şeyden önce, herkesten önce bunlara karşı çıkması lazımdı. Adalet bir toplumun vicdanıdır her şeyden önce.

Sayın Bakanım, bugün yayımlanan kanun hükmünde kararnamede bir konu var, size özellikle sormak istiyorum. Bu 678'in 28'inci maddesi bazı şeyleri değiştirmiş, 15 gün önceye alıyor, diyor ki: "18/4/2013 tarihinden itibaren geçerli olacaktır." Yani bir anlamı var mı yürürlüğünün on beş gün önceye alınmasının? "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten..." ibaresi 18/4/2013 olarak değiştiriliyor. Ondan sonra "kullanma izni" ibaresinden sonra gelmek üzere "...mevcut tesisle proje bütünlüğü bulunan ve izinsiz kullanılan alanlar için ön izin verilmesi, irtifak hakkı tesis edilmesi ve/veya kullanma izni verilmesi hâlinde ecrimisil ve katılım payı..." ibaresi ekleniyor ve ondan sonra da "...ihale sonucunda en yüksek teklifte bulunan yatırımcıdan katılım payı tahsil edilerek kırk dokuz yıl süreyle bağımsız ve..." bilmem ne diye devam ediyor. Sayın Bakan, bu, ısmarlama bir şey. Bu aykırı olabilir ama ne sizin aranızdan ne bizim aramızdan hiç kimsenin buna alet olmaması lazım. Bu, birisine ısmarlama bir ayrıcalık getiriyor Sayın Bakanım. Olur mu bu? Hem de KHK'yla yapılıyor. Böyle bir rezalet olabilir mi? Hiçbirimizin, siz de dâhil, böyle bir şeye alet olmaması lazımdır. KHK'yla böyle bir şey yapılabilir mi, birilerine iltimas sağlanabilir mi? Türkiye Cumhuriyeti'nde bugün bu KHK'yla bu yapılmıştır. Üzülüyorum ve arkadaşlarım adına iktidarıyla muhalefetiyle protesto ediyorum. Böyle bir rezalet olmaz, böyle bir skandal olmaz. Yazıktır, günahtr bu millete. Allah'tan korkmamız lazım.

Şimdi, Sayın Bakanım, sizin konuşmanız sırasında usulle ilgili söz aldım, geçen yıl da öyleydi, dedim ki: Adalet Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz ama yüksek yargı organlarının kendi bütçelerini bağımsız kurumlar olarak sunmaları gerekir, sunumlarını yapmaları gerekir ya da ayrı bir tarihte toplanmamız gerekir. Sayın Başkan da geçen yıl bunu kabul etmişti. Bu dönem de tutanaklarda var, genel sekreterlerle görüşüp birer sunum yapmalarını ayarlayacaktı ama unutuldu, yeni dönemden itibaren bunu inşallah yaparız, özellikle kesin hesaba yönelik olarak bunları yaparız.

Şöyle bir durum var: Sayıştay raporundan öğreniyoruz ki sizin Bakanlığınızla ilgili... Şimdi, Sayın Bakanım, YSK'nın HSYK'dan bir farkı var mı kurum olarak, yapı olarak bir farkı var mı? Her ikisi de ayrı, bağımsız kurumlar, bağımsız olabilmesi gereken, olması gereken kurumlar. YSK'nın Yargıtaydan bir farkı var mı ya da Adli Tıp Kurumunun ya da Uyuşmazlık Mahkemesinin? Bakın, şu anda bunlar sizin arkanızda oturuyorlar, Uyuşmazlık Mahkemesi, Adli Tıp Kurumu, YSK ve sizin bütçenizden bunlar pay alıyorlar Sayın Başkanım, bunu düzeltmemiz lazım, bu büyük bir yanlışlıktır. Maliye Bakanlığı da şimdiye kadar buna itiraz etmemiş. Hükümet adına, size söylüyorum Sayın Bakanım, bu, Hükümetin büyük bir yanlışlığıdır, böyle bir yanlışlık olmaz. Bu, maliye açısından, kamu maliyesi açısından da bir rezalettir. HSYK'yla, Danıştayla arasında bir fark olmayan bu 3 kurumun bütçelerinin Adalet Bakanlığı bütçesi içerisinde olması büyük bir rezalettir ve Sayıştay tarafından da bu eleştirilmiş. Size de sorulmuş, siz de Adalet Bakanlığı olarak bunu kabul etmişsiniz, "Bununla ilgili süreç takip ediliyor." demişsiniz ama düzeltilmemiş. 2015'ten beri, daha doğrusu daha önceki yıllardan beri de düzeltilmemiş, bunun düzeltilmesi lazım. Sayın Başkanım, bununla ilgili düzeltmeyi yapalım, burada Komisyon da yapalım, Genel Kurulda da bu şekilde bağımsız olarak çıksın bunların bütçeleri. Bakın, Adli Tıp Kurumunun 2015'te 57 milyon liralık bir bütçesi var, Uyuşmazlık Mahkemesinin 1 milyon 385 bin, YSK'nın 356 milyon lira. Şimdi, YSK'nın 2015 yılında 356 milyon lirası vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - YSK'nın, YSK yöneticilerinin Adalet Bakanlığı Müsteşarının veya Bakanının veya diğer yöneticilerinin önüne gelerek ödenek talep etmesi, dilenmesi doğru bir şey midir? Bu, seçimlere bile leke vurdurmuştur. Yani YSK Adalet Bakanlığına 2015 yılında gitmiş, ödenek talep etmiş. Ödeneğini alabilmek için kapı önünde beklemiş, sıkıntıya girmiş. Böyle bir durum var, böyle olmasa bile bunu bir siyasi olarak ben iddia edebilirim Sayın Bakanım, gülümsemeyin, böyle ama. Bunu söyleme hakkım var tabii ki. Olur mu böyle bir şey? Bu tam bir skandal. YSK gibi bağımsız bir kurumunun Adalet Bakanlığı alsın bütçesini, ödeneklerini, istediği zaman serbest bıraksın, transfer etsin veya etmesin. Olur mu böyle bir şey? Fiilen böyle ama durum.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bizimle doğrudan onun alakası yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte, usulü böyle değil, kamu maliyesi böyle değildir ama. Hükümet adına sizi bu konuda eleştiriyorum, bunun doğrusunun yapılması lazım. Biz cuma günü Maliye bütçesini de görüşeceğiz, orada da tekrar konu gündeme gelecek ama bu yanlış. Sayın Başkanım, bunu düzeltiyor muyuz Komisyon olarak? Genel Kurula düzeltilmiş şekilde gitsin, çok açık bir yanlışlık, maddi hata. Ben size teklif ediyorum, değerli arkadaşlarıma teklif ediyorum, bunun düzelmesi lazım, sizin bunu oya sunmanız lazım. Genel Kurulda da o şekilde çıksın, biz düzeltelim Maliye Bakanlığının bir yanlışını. Ne diyorsunuz?

BAŞKAN – Dinliyorum sizi.

Buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gereğini yapmanızı da bekliyorum o zaman Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, konuşmanız sırasında bir de dediniz ki gündemde olan bu son konuyla ilgili olarak, bu tecavüz, çocuk tecavüzleri vesaireyle ilgili olarak: "Toplumumuzun bir gerçeği." Şimdi, toplumumuzun bir gerçeği olabilir ama toplumumuzun maalesef çok olumsuz gerçekleri de var. Bunları bizim devlet olarak savunmamız, devam ettirmeye çalışmamız olmaz. Biz tam tersine bunları düzeltmek yolunda adım atması gereken pozisyonlarda olan insanlarız, bu sorumluluğumuz var. Bunlar olumsuz konular, çocuk evliliği, kız çocuklarının evliliği, bunlar olumsuz konular. Bunlar çağımıza, zamanımıza, dinimize de aykırı olan hususlardır. Toplumumuzda böyle bir gelenek olabilir, çok yanlış gelenekler

var, bunların hepsine bizim devlet olarak karşı çıkmamız lazım, desteklemememiz lazım, tam tersine. Yani bazılarının anne, babası yoksul diye, eğitimsiz diye birilerinin o çocukları bu duruma düşürmeye, devletin bunu devam ettirmesine hakkı var mıdır? Aramızda hiçbirimiz 15 yaşındaki kızımızı evlensin diye düşünür müyüz, kabul eder miyiz? Hangi vicdan bunu kabul edebilir? Başkaları için de aynı şekilde aynı sorumluluğu hissetmemiz lazım. Nasıl kabul edebiliriz bunu? Hepimizin bu sorumluluk içerisinde olması lazım. Ben ayrıca dini açıdan da bunun sakıncalı olduğuna inanıyorum. Örnekler farklı olarak verilebilir, farklı düşüncede olanlar olabilir, farklı hocalar farklı şekilde düşünebilir ama dinimize gerçekten bu konu aykırıdır da aynı zamanda, hukuka da aykırıdır, çağımıza da aykırıdır. Bunun düzelmesi lazım, onun için bu sorumluluk da bu dönemde sizde, bu konuyla ilgili olarak daha fazla hassasiyet göstermenizi bekliyorum.

Birçok konu var ama girmeyeyim son konuşmacı olarak çünkü daha da fazla uzayacak bunlar. Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Bir konu var Sayın Bakanım, bu FETÖ meselesi yanlış yargılanıyor, toplum vicdanında da yanlış yargılanıyor. Ben 15 Temmuzun bir darbe teşebbüsü olduğuna kesin olarak inanan birisiyim ama bu konunun böyle alınmaması lazım. Bakın, yukarıda, hemen üstte bir Darbe Komisyonu var, bu Darbe Komisyonu henüz darbeci olduğu iddia edilen o generallerle, subaylarla, hiçbirisiyle görüşmedi, rapor yazım aşamasına gelmiş. Ya, rapor nasıl yazılır? Böyle bir konuda darbeci olduğu iddia edilen hiçbir generalle, subayla görüşmeden Darbe Komisyonu darbeyi yazmaya başlıyor. Ondan sonra da biz diyoruz ki yurt dışındakilere: “Efendim, siz nasıl 15 Temmuzla inanmıyorsunuz?” Yargıtay bir iki gün önce bir bildiri yayımlamış, yurt dışını kınıyor, Avrupa Parlamentosunu kınıyor. Peki, size “Siz darbe komisyonu kurup da darbeci olduğunu iddia ettiğiniz kişilerle görüşmemişsiniz, Darbe Komisyonu olarak böyle rapor yazmışsınız. Ne diyorsunuz? Bundan sonra diyeceğiniz hiçbir şey yoktur.” dese ne diyeceksiniz? Bunun gereğini yapmıyoruz, FETÖ meselesini gerektiği gibi yargılamıyoruz. Yüz yıl sonra bile bu konu birçok açıdan, hem inançlarımız açısından hem hukuk açısından Türkiye toplumunda büyük travmalar yaratacaktır, büyük sıkıntılara sebep olacaktır.

Tekrar, bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru işlemine başlayacağım. Soru sormak isteyen milletvekillerimizin sisteme şu an girmelerini rica ediyorum lütfen. Soru sormak isteyen bütün arkadaşlar lütfen sisteme giriş yapınlar, bundan sonra giriş yapacak arkadaşlara söz vermeyeceğim.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ben tutuksuz yargılamanın esas olmasına inandığımı, hukuken de bunun doğru olduğunu söylemişim ama başka bir konu var, bu Ali Bulaç 67 yaşında, Şahin Alpay 73 yaşında, Aslı Erdoğan da hasta. Bu 3 tutuklu ciddi bir şekilde rahatsızlar, raporlar ibraz ediyorlar, doktora da gönderilebilirler. Bu insanların cezaevlerinde sağlıklarını korumaları mümkün değil. Bu konuya bu açıdan bakmanız mümkün mü?

İkinci sorum şu: Ankara’da çok sayıda emlakçı, müteahhit, FETÖ soruşturmasından dolayı suçlanmış ve yurt dışına kaçmışlar. Yine, Ankara’da çok sayıda yüksek yargı mensubu FETÖ dolayısıyla görevden alındı ve bir kısmı tutuklu. Şimdi, bu iki grup arasında bir ilişki bulundu. Bu emlakçı ve müteahhitlerin, yapmış oldukları lüks konutlarda yüksek yargı mensubu insanlara menfaat sağladıkları,

her birine daire verdiği, her birinin üçer, beşer, onar dairesinin bulunduğu yönünde, hatta “Ankara’da lüks konut yapacaksan, muvazaalı bir durum varsa mutlaka yüksek yargı üyesini ortak yap.” diye bir söylenti var. Bu konuyla ilgili yazılı soru önergesi de verdim size, bunu bir araştırmanızı istiyorum, bu konuda bir cevap istiyorum.

Son sorum da: Anayasa Mahkemesinin 2015 yılı bütçesiyle ilgili geç karar vermesi ve kararını uzun süre açıklamaması, aynı yılın 2016 yılı bütçesinde de tekrar olmasına sebebiyet verdi. Anayasa Mahkemesi nasıl bu konuda böyle büyük bir yanlış yapar? Genel sekreter mi söyler, bir başkası mı söyler, bir şey söylenirse çok memnun olurum.

Bir de kınamayla bitiriyorum. Bugün Sayın Genel Başkanımızın grupta yapmış olduğu konuşma, Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyonunda, TBMM televizyonunda verilmedi, kesildi. Daha evvel de başka bir parti grubuna yapıldı. Sayın Bakanım, nereye doğru gidiyoruz? Gerçekten muhalefet bütününüle susturulacak mı? Seçimde, muhtemel bir başkanlık referandumunda 12 Eylülde olduğu gibi muhalefet etmek yasak mı olacak?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, geçtiğimiz günlerde Amerika Birleşik Devletleri’ne gittiniz ve Amerika Birleşik Devletleri Adalet Bakanıyla görüştünüz terör örgütü lideri Fetullah Gülen’in iadesiyle ilgili. Gerekli tüm bilgileri, dokümanları verdiniz mi? Nasıl karşılandı? Amerika’daki bu iktidar değişiminden sonra olaylar nasıl gelişir, izleniminiz nedir?

Reza Zarrab’ın istenmesiyle ilgili bir talepte, müracaatta bulundunuz mu? Bunları öğrenmek isterim, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, hâkim adayları alımlarında FETÖ’cülerin kayırıldığı -itiraflardan, ifadelerden ve yapılan soruşturmalardan anlaşıldığı- görülüyor. Bu doğrultuda, yapılan mülakatlarda elenenlerin tekrar değerlendirilmesi yönünde bir çalışmanız var mı?

FETÖ’yle ilgisi olmadığı hâlde, sırf eş ya da çocuğunun ilgisi olduğu için ihraç edilen kamu görevlileri oluyor mu?

Bir de bu dün ya da önceki gün Düzce’de meydana gelen bir olay var, bir kız çocuğunun taciz edilmesi bir sabıkalı tarafından. Ailenin savcılığa başvurması üzerine bir sonuç elde edilemiyor, tacizler devam ediyor ve baba av tüfeğiyle bu tacizciyi vuruyor. Burada, eğer adaleti biz sağlayamazsak herkes kendi adaletini sağlamaya kalkıyor. Bu konuyla ilgili bir değerlendirmeniz olur mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Demir...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, İzmir Valiliğinin oluruyla, bilgisiyle, Millî Eğitim müdürlüklerine Jandarma Bölge Komutanlığı ilkokullardaki çocukların adlarını, soyadlarını ve TC'lerini vererek bunların kayıtlarının olup olmadığını soruyor FETÖ'yle ilgili soruşturma yapmak için. Yani FETÖ'yü siz Ankara'da Cumhurbaşkanlığında, bütün bakanlıklarda bulamıyorsunuz, ilkokuldaki çocuklardan ihbar mı istiyorsunuz? Yani babasını, ailesini ihbar etmesi için mi böyle bir yazı gönderiliyor?

İsyan konusunda bu hassasiyeti anlıyorum; uçaksavar kuruyorsunuz Silivri'ye, diğer cezaevlerine. E, MİT bu kadar hassas da, istihbarat bu kadar hassas da neden 15 Temmuzda bu hassasiyeti göstermedi?

Beştepe Sarayı'nda kaç kişi, kaç tane görevli var? Bu görevlilerin içinde kaç tane FETÖ'den tutuklama oldu?

Son sorum: Özellikle, hastaların hastaneye gidişleri bir ızdırap olduğu için birçok hastanın hastanelere gidemediğini... Ben kendileriyle görüşüyorum ve "İstemiyoruz artık çünkü gidiş gelişimiz o kadar büyük ızdırap veriyor ki biz hastalığımızla baş başa kalıyoruz." diyorlar. Hastalığı nedeniyle hastaneye gidemeyen mahkûm sayısı kaçtır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arık...

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bugün kanun hükmünde kararnameyle Sağlık ve Sosyal Hizmetler Sendikası Kayseri Şube Başkanı Orhan Karakaya'nın meslekten ihraç edildiğini öğrendik. Orhan Karakaya'nın niçin ihraç edildiğini bilmiyoruz. "FETÖ" deseniz, bütün Kayseri kamuoyu SES Şube Başkanının FETÖ'yle bağlantısı olmadığını bilir.

Sayın Bakan, kanun hükmündeki kararnamelerin amacı "FETÖ'yle mücadele" adı altında AKP muhaliflerini komik gerekçelerle hukuksuzca cezalandırmak mıdır? Orhan Karakaya niçin meslekten ihraç edilmiştir?

Diğer bir sorum: Sayın Devlet Bahçeli AKP içinde 47'si eski, 89 milletvekilinin FETÖ'cü olduğunu, "ByLock" adı verilen iletişim sistemini kullandığını belirtiyor. Sayın Bahçeli'nin bildiği byLock kullanıcısı eski ve yeni vekilleri Adalet Bakanı olarak siz biliyor musunuz? Peki, ByLock kullandığı iddia edilen bu milletvekilleriyle ilgili bir girişiminiz olacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arslan...

MİKAİL ARSLAN (Kırşehir) – Sayın Bakanım, 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'a geçici madde 10 eklendi; 30/06/2017 tarihine kadar 35 yaşını doldurmamış olan uzman erbaşlar istihdam edilebilecek. Bununla ilgili çok sayıda soru geliyor. Kaç kişi istihdam edilecek? Sadece uzman erbaşlar mı müracaat edebilecek? Alımlar tahminen ne zaman başlayabilir? Yönetmelikle ilgili bir çalışma yürütülüyor mu? Ne zaman tamamlanabilir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, FETÖ operasyonundan sonra alınan hâkim ve savcılarının sayısı kaçtır?

Yine, 2002'den bu yana döneminizde göreve aldığınız hâkim, savcı sayısı kaçtır?

Yine, ceza infaz kurumlarında çalışan personele düzenli olarak evrensel insan hakları ve hukuk eğitimi verilmekte midir?

2002’den bu yana AİHM’e ne kadar dosya gitmiş, mahkûm olduğumuz dosya sayısı toplam kaçtır?

Yine, ilimiz Tokat’ta adliye binası deprem yönetmeliğinden önce yapılmış bir bina. Geçen bütçeden de sözünüz vardır, 2017 yılında Tokat adliye binasına kavuşacak mıdır? Yine, geçici binalarda hizmet gören Erbaa ve Reşadiye adliye binalarının durumu nedir?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kuyucuoğlu...

SERDAL KUYUCUOĞLU (Mersin) – Teşekkür ederim.

Ben öğrenmek istiyorum. Sizin döneminizde, on üç yıllık iktidarınız döneminde alınan hâkim ve savcılardan ne kadarı ihraç edilmiştir? Bu açığa alınanlarla ilgili soruşturmalar ne zaman bitirilecektir?

Bir de demin hâkim beyle ilgili bir şeyler söylemiştim, onunla ilgili gene bir şey ilave etmek istiyorum. Şöyle diyor: “Tokat’ta hâkim, savcı... Zaten hep küçük bebekli anneleri toplamışlardı. Şu şekilde de tehdit ettiler, ‘İtirafçı olmazsanız, zaten Bakanlığın çalışması var, tutuklu anne babaların çocuklarının velayeti devlete geçecek, Çocuk Esirgeme Kurumu alacak bu çocukları.’ diyerek, o derece çirkinleştiler.”

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Burdur Cezaevinde 5 Temmuz 2000’de mahkûmlara yönelik operasyonda cezaevi duvarını yıkmaya çalışan dozerin kepçe darbesiyle kolu kopan Veli Salçık son çıkan kanun hükmünde kararnameyle görevinden ihraç edildi. Alınan bilgiye göre, Sağlık Emekçileri Sendikası üyesi olan Salçık ihraç edildiğini öğrendikten sonra banka hesabına girdiğini, maaşının çekemediği kısmına da el konulduğunu tespit etmiş. Hangi gerekçeyle acaba ihraç edildi? Bu konuda bilgi almak isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim ama birleşime yedi dakika ara veriyorum. 18.00’de başlayacağız.

Kapanma Saati: 17.53

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.59

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 16'ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bozdağ, buyurun.

Süreniz kırk beş dakikadır.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri; bugün sabahtan beri Komisyonumuzda Adalet Bakanlığımızın ve ilgili kurum, kuruluşların bütçeleri, yüksek yargının bütçeleri müzakere edildi. Komisyonumuzun çok değerli üyeleri önemli eleştiriler, önemli öneriler gündeme getirdiler. Biz, dile getirilen bütün eleştiri ve önerilerden bundan sonraki çalışmalarımızda istifade edeceğimizi buradan ifade etmek isteriz. Ben bu vesileyle bütçemize katkı veren bütün Komisyon üyelerine ve Divana ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Tabii, hem soru-cevap kısmında sorular soruldu hem de değerlendirme yapılırken yargıyla ilgili pek çok konu dile getirildi. Eğer arkadaşlarımız da müsaade ederlerse hem sorulara hem de bu genel eleştirilere toplu cevap içerisinde yer vermek istiyorum.

Yargıya güven konusu ve yargı hizmetlerine memnuniyet konusu gerçekten hepimizin üzerinde hassasiyetle durduğu bir konu. Hepimiz arzu ediyoruz ki yargıdan memnuniyet de, yargıya güven de en iyi noktada olsun, Bakanlığımızın çalışmaları da bu amacı gerçekleştirmek içindir. Ama, yargının durumunun diğer hizmetlerden biraz farklı olduğunu Komisyonumuzun saygıdeğer üyelerine bir kez daha ifade etmekte fayda görüyorum.

Zira, bir cumhuriyet savcılığına vatandaşımız şikâyetinde bulunduğu veya herhangi bir mahkemede dava açtığı veya ceza davası açıldığında sonuç itibarıyla yargılama devam ediyor ve bir karar veriliyor. Kararların hepsinde yarısı kaybediyor. Memnuniyet kaybedenler bakımından doğal olarak oluşmuyor; yarısı kazanıyor ama kazananlar da istediği gibi kazanamıyor, belki beklentisinin altında kazanıyor. O nedenle, yargı hizmetlerinden memnuniyet verilerinin diğer hizmetlerden memnuniyet verileriyle aynı kefeye konularak tartışılması, o açıdan yargıya bir haksızlık olduğunu düşünüyorum, bunu buradan ifade etmek isterim. Ama, gönül istiyor ki tabii, istatistiklerimiz daha iyi olsun buna rağmen. Fakat, şu anda 2015 yılı TÜİK verilerine göre baktığımızda, yargı hizmetlerinden memnuniyet oranı 50,4 yani yarısının kaybettiği, kazananın da dilediği gibi kazanmadığı bir alanda veya eleştiri yaptığı bir alanda olan durum. Tabii, yargıya güven... Ha, bu rakama baktığımızda, geriye dönük gittiğimde, 2009 yılında yargı hizmetlerinden memnuniyet 38,7; 2010'da 37,2; 2011'de 38,9. Baktığımızda aşağıdan yukarıya doğru artan bir trendin de olduğunu görüyoruz ama bu trendin daha da yukarı çekilmesi elbette bizim en büyük dileğimizdir, zaten onun için çalışıyoruz.

Yargıya güvene gelince... Esasında bu, yargı hizmetlerinin, yargıya işi düşün düşmesin, toplumun genelinde oluşturduğu algıyı ölçen bir şeydir. Adaletle güveniyor musunuz, yargıya güveniyor musunuz? Mahkemenin kapısına hiç gitmeseniz dahi vatandaşımızın bu konudaki kanaati, giden gitmeyen karışık, Yargıya Güven Endeksi'ni ortaya çıkarıyor. Tabii, burada da yargıya dönük çok ciddi eleştiriler yapılıyor yani bugün yargı kadar eleştirilen -hem siyaset tarafından hem Meclis tarafından hem medya tarafından hem işi düşen vatandaşlar tarafından- herhâlde ikinci bir kurum kolay kolay yok yani siyasi partilerden daha çok eleştiri yöneliyor çünkü herkesin yargıyla işi var ve herkesin yargıdan beklentisi var. Sonuçta bir karar veriliyor, kararın canını acıttıkları var, istedikleri neticeyi alamayanlar var. Bu nedenle de Yargıya Güven Endeksi daha düşük cereyan ediyor ama biz Yargıya Güven Endeksi'ni de artırmak bakımından ciddi çalışmalar yaptık, yapmaya devam ediyoruz. Bir defa yargılama sürelerinin kısa olması, makul sürede yargılamanın tamamlanması, adaletin gecikmesinin önlenmesi gibi konularda ciddi çalışmalar yapıyoruz. Bir yandan Yargıtay, Danıştay üzerindeki iş yükünü azaltırken, öte yandan alternatif uyuşmazlık çözüm yollarını hukukumuzda kazandırırken, hukukumuz içerisinde olan alternatif çözüm yollarını daha da etkinleştirmeye çalışırken, kapsamını genişletmeye çalışırken, pek çok başka attığımız diğer adımlarla da bu alanda makul sürede yargılamayı gerçekleştirmek için ciddi adımlar attığımızı, atmaya devam ettiğimizi ifade etmek isterim.

Tabii, istinaf mahkemeleri bu açıdan çok büyük bir görev ifa edecektir. Gerçekten, istinaf mahkemelerinin ilk derece mahkemelerinin verdiği kararları, baktığı dosyaları esasında ilk derece mahkemesi gibi ayrı bir heyet tarafından ayrı bir gözle incelemesi, sadece hukuksal denetim değil, vaka denetimi yapması ve dosyanın esasına girerek karar verecek bir nitelikte olması, aynı konunun bağımsız ve tarafsız diğer bir mahkeme tarafından incelenmesi kararlardaki isabet oranını da daha yüksek noktaya taşıyacaktır. Bu da son derece önemli bir görev ifa edecektir. Yargıtay ve Danıştayımızın görev alanını da aşarak vaka denetimi yapmak zorunda kaldığı durumdan çıkıp tamamen hukuksal denetim yapan bir mahkemeye dönmesi de... Ben eminim ki bu da ayrıca Yargıtay ve Danıştayımızın yol gösterici ve içtihat istikrarını da sağlayarak ilk derece mahkemeleri ile istinaf mahkemelerinin doğru karar vermelerine daha büyük katkı sağlayacağına yürekten inanıyorum.

Tabii, HSYK'nın aldığı kararlar son derece önemli. HSYK, bildiğiniz gibi, yargı içerisinde görev yapan bazı hâkim ve savcıların meslekten el çektirmelerine karar verdi. Bildiğiniz gibi, konuşmamda da ben açıkça ifade ettim, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur. Eğer bu olmazsa hukuk devletinden bahsedemeyiz. Hâkim ve savcılarının da hukuk devletinin gerekleri olan teminatla donatılması son derece önemli. Anayasa'mız bu teminatı da koymuş ancak maalesef, yargı içerisinde görev yapan bazı hâkim ve savcılarının, hepimizin de yakından şahit olduğu ve ortaya çıkan bütün çıplaklığıyla gördüğü gibi, bir terör örgütüyle üyelik, irtibat ve iltisak içerisinde olduğu çok net ortaya çıktı. Ortaya çıkan ifadelerde de yüksek yargıya üye seçimi dâhil, Yargıtayda, Danıştayda, ilk derecede görülecek önemli dosyalarla ilgili nasıl kararlar alındığına, ön incelemenin nasıl yapıldığına, Pensilvanya'yla nasıl işi yapıldığına dair pek çok itiraflar da var. Esasında, HSYK'nın ihraç yolunda aldığı kararlar, yargının içerisinde milletin yargıcı olma, milletin savcısı olma vasfını kaybetmiş, tarafsızlık ve bağımsızlık niteliğini kaybetmiş olanların meslekten uzaklaştırılmalarının da bu anlamda yargıya güveni inşa bakımından son derece önemli bir adım olduğunu ifade etmek isterim.

HSYK'nın şu ana kadar görevden uzaklaştırdığı hâkim ve savcı sayısı 3.698. 667 sayılı KHK kapsamında meslekten çıkarılanlar... Bunların içinde 3,659'u KHK kapsamında ama bir kısmı da daha önceden ihraç yapılmış. Görevden uzaklaştırılması kaldırılarak tekrar göreve iade edilen de 198 hâkim ve savcı vardır, görevden uzaklaştırılıp hakkındaki inceleme devam eden de 14 kişi bulunmaktadır. Bu kapsamda şu ana kadar hakkında işlem yapılan kişi sayısı 3.871 olmuştur.

Burada bir hususun altını özellikle çizmekte fayda görüyorum: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri bugüne kadar aldığı meslekten uzaklaştırma kararlarının tamamını oy birliğiyle almıştır. Herhangi bir üyenin bir kişiyle ilgili şüphesi varsa, mesleğin vakarını, onurunu taşıdığına ve tarafsızlık, bağımsızlık vasfını yitirmediğine inanılıyorsa bunlar kesinlikle ihraç kararları içerisinde yer almamıştır ve oy birliğiyle alınmıştır. Bu noktada en sağlıklı incelemeyi yapan yerlerden birinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu olduğunu burada ifade etmekte fayda görüyorum. Tabii, hem Yargıtayda hem Danıştayda hem de Anayasa Mahkemesinde bu konuda ihraçlar var, bunlar da onların değerlendirmeleriyle yapılmıştır. Oradaki bütün rakamları açıklayıp fazla zamanınızı almak istemem ama bu ihraçlarla ilgili hususta gerçekten büyük bir titizlikle çalışıldığını, kimsenin hakkını zedeledikten, işin esası neyse, doğru olan neyse ona göre, KHK'nın verdiği, Anayasa'mızın verdiği yetkiler neyse o çerçevede bir hareket yapıldığını ifade etmek isterim, çalışma yapıldığını ifade etmek isterim. Kamuoyunda "Ben neden atıldığımı bilmiyorum." diye yapılan açıklamaların hiçbiri gerçeği yansıtmamaktadır çünkü herkes kendisine hangi konuda işlem yapıldığını gayet iyi bilmektedir, burada herhangi bir bilgisizlik söz konusu değildir. Bunu da özellikle ifade etmek isterim.

Tabii, bu meslekten uzaklaştırmalar yargıda bir boşluğa yol açmasın diye de daha önce staja başlamış olan hâkim ve savcıların staj süreleri kısaltıldı, mesleğe kabulleri yapıldı ve şu anda 3.939 hâkim ve savcı da mesleğe kabul edilerek mesleklerine başlamış oldular, onlar da görevlerini sürdürüyorlar. Yargıda bir boşluk olmaması bakımından son derece önemli.

Tabii, idam tartışmalarına gelince... Türkiye'de idamın tartışılıyor olmasını anormal karşılamamak lazım çünkü neticede Türkiye demokratik bir hukuk devletidir, idamı isteyenler olacağı gibi, istemeyenler de olacaktır; isteyenler gerekçelerini ifade edebilecekleri gibi, istemeyenler de gerekçelerini ifade edecek ve bir tartışma ortamı oluşacak, toplum bu tartışmaları değerlendirecek, Parlamento bu tartışmaları değerlendirecek ve sonuçta bu tartışmalar bir noktaya varacaktır.

Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde Türkiye'nin attığı adımlar son derece önemli. Türkiye bu adımları atmaya elbette devam edecektir ama dışımızdaki ülkelerin Türkiye'nin içinde yürüten bir tartışmadan rahatsız olmasını da anlamakta zorlanıyorum çünkü Türkiye egemen bir ülkedir ve Türk vatandaşlarının hepsi de özgürlüğe sahiptir, her konuyu özgürce tartışabilirler. Almanya'da bir konunun tartışması bizi ilgilendiriyor mu? İlgilendirmiyor. Fransa'daki bir konu ilgilendiriyor mu? İlgilendirmiyor. Hele o ülkenin doğrudan iç işiyle ilgili olan bir konuya bizi hiç ilgilendirmiyor ama ne gariptir ki Türkiye'nin kendi içerisinde tartıştığı bir konunun tartışılmasından bile AB üyesi ülkelerin rahatsız olduğunu, pek çok kişinin açıklama yaptığını görüyoruz. İfade hürriyetiye Türkiye'nin Parlamentosunun, Türkiye'nin siyasetinin, Türkiye'deki akademisyenlerin, herkesin ifade hürriyeti var. Bunun tartışılmasından rahatsız olmamak lazım ama netice ortaya çıktığı zaman, diyelim ki geldi Anayasa değişikliği, Komisyondan geçti, Parlamentodan geçti, o zaman dersiniz ki "Bizim şartlarımız bu, siz bizimle beraber olmak istiyorsanız bizim şartlarımız bu." diye değerlendirmeyi yapma hakkınız olur ama şu anda tartışmalar devam ediyor. Bu tartışmaların nasıl neticeleneceğini hep beraber göreceğiz çünkü bu, Anayasa değişikliği yapılmadan gerçekleştirilecek bir konu değildir, bence tartışılmasından da bunun rahatsız olmamak lazım. Türkiye demokratik ve özgür bir ülkedir, her şey özgürce tartışılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanunun izin vermediği yaşta evlenen ailelerin mağduriyetlerinin giderilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülen kanun tasarısına bir geçici madde eklendi. Esasında, buradaki niyet çok net, çok açık ama büyük tartışmalar oldu ve bu tartışmalar çerçevesinde konu Komisyona çekildi, eklenen fıkra Komisyonda da yarın madde metninden çıkarılacak ve tasarı bu fıkra olmaksızın yasalaşacaktır. Burada bir hususun altını özellikle

çizmek istiyorum: Biz AK PARTİ hükümetleri olarak erken yaşta evliliklere karşıyız ve bu konuda çok ciddi adımlar attık, çok önemli değişiklikler yaptık. Belki de cumhuriyet tarihinde bu alanda en önemli reformları yapan Hükümet biziz. İzniniz olursa birkaç örnek vermek istiyorum.

Eski Medeni Kanun’umuzda 14 yaşını bitirmiş olan bir kadının evlenmesine müsaade edilebiliyordu mahkeme kararıyla ve 1 Ocak 2002’de yürürlüğe giren yeni Medeni Kanun’umuzda 16 yaşını doldurmuş yani 17’den gün almış olan kişiler mahkeme kararıyla evlenebiliyor, 18’den gün almış kişiler velilerinin muvafakatiyle evlenebiliyor, 18’ini doldurmuş kişiler ise kendi rızalarıyla evlenebiliyor. Bizim ceza mevzuatımız da bu düzenlemeyle uyumlu bir nokta arz ediyordu. Bakın, orada da biz önemli değişiklikler yaptık. Bildiğiniz gibi, Türk Ceza Kanunu’nda eş, kız kardeş ve furdan birini öldürenler bakımından cezayı önemli ölçüde azaltan özel ağır tahrik düzenlemesi vardı, yeni Ceza Kanunu’yla biz bunu yürürlükten kaldırdık. Öldürme fiili anası tarafından şerefini kurtarmak saikiyle yeni doğmuş bulunan çocuğa karşı işlenirse faile sekiz yıldan on iki yıla kadar hapis cezası veriyoruz yani namus saikiyle kendi öz evladını, masum bir çocuğu öldürmeyi âdetâ ödüllendiren bir düzenleme vardı, şimdi biz bunu ne yaptık? Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına getirdik, burada da son derece önemli bir radikal değişikliği yaptık.

Türk Ceza Kanunu 82’nci maddesinde alt soya yapılan öldürme fiilleri ağırlaştırılmış müebbet gerektiriyordu. Biz, töre saikiyle işlenen cinayetler, sadece üst soy, alt soya değil eşe ve kardeşe karşı da yapıldığı için eş ve kardeşi de bu kanun kapsamına aldık. Töre saikiyle cinayet işlenmesini de yine kanuna koyduk ve bunları da en ağır yaptırım olan ağırlaştırılmış müebbet hapse bağladık.

Yine, Türk Ceza Kanunu’nda bu suçlar “Adabı Umumiye ve Nizamı Aile Aleyhine Cürümler” başlığı altında düzenleniyordu. Esasında bu büyük bir zihniyet yanlışlığını da yansıtır, olaya bakışı da yansıtıyordu çünkü kadına karşı işlenen cinsel saldırı ve kız çocuklarına karşı işlenen cinsel istismar suçlarını adabumumiye ve nizamaileenin aleyhine bir cürüm olarak görüyor ve adabumumiyeyi koruyor esasında kanun, nizamaileyi koruyor ve o kişiyi korumuyor, onun kendi şahsiyetini korumuyordu. Yeni Ceza Kanunu’nda bu konu kişilere karşı suçlar, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bölümü içerisinde düzenlenerek esasında çok büyük bir zihniyet değişikliğinin de burada yaşandığını ifade etmek isterim.

Öte yandan, Türk Ceza Kanunu’nda da bu suçlarla ilgili önemli ceza artırımlarını biz getirdik. Bakın, neler yaptık? Cinsel suçlarda beden ve ruh sağlığının bozulması hâlinde cezanın artırılacağına ilişkin düzenleme vardı. Tecavüze uğramış, bir de doktora gönderiyoruz ruh sağlığı bozulmuş mu bozulmamış mı? Şimdi bunu kaldırdık. Ne yaptık kaldırıncı da? Bunun doğrudan ruh ve psikolojik yapısının bozulduğunu yasa koyucu kabul etti ve biz bu artırımla konacak cezayı asıl cezaya, temel cezaya yansıttık ve çocuğu koruyan önemli bir adım attık. Cinsel taciz suçunun alt sınırı üç aydı, altı aya çıkardık. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde mağdurun yetişkin olması durumunda iki yıldan beş yıla, mağdurun çocuk olması durumunda üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası olarak düzenlendi. Bu suçta failin de çocuk olması durumunda soruşturma ve kovuşturmayı mağdurun velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlı hâle getirdik. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçun yoğun hareketle tasaddıyla işlenmesi hâlinde verilecek cezayı mağdurun yetişkin olması durumunda beş yıldan on yıla, mağdurun çocuk olması durumunda sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası şeklinde düzenledik. Suçun vücuda herhangi bir organ yani cinsel istismar usulüyle işlenmesi hâlinde mağdur yetişkinse on iki yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası, eğer mağdur çocuksa on altı yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası öngördük. Suçun işlenmesini kolaylaştıran vesayet, kamu görevi, koruyucu aile, kayın hısımlı üvey baba, üvey ana, üvey evlat, evlatlık ilişkisi, yurt ve pansiyon gibi toplu olarak birlikte yaşama zorunluluğu bulunan yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek cezanın yarı oranında da artırılmasını getirdik. On altı yıl eğer bu hâllerde işlenirse sekiz yıl daha artırılarak yirmi

dört yıla çıkarılacaktır. En son Mecliste olan pakette de 12 yaşın altında olanlarla ilgili de alt cezayı on sekiz yıla çıkardık. Enseset ilişkinin cezası eski TCK’da altı aydan iki yıla kadar hapis iken biz bunu on yıldan on beş yıla kadar çıkardık ve ayrıca da bir artırım nedeni öngördük. Yine bu konuda pek çok düzenlemeler yaptık.

Şimdi, bizim eski Ceza Kanunu’muzda, daha doğrusu TCK’da 423’üncü maddemiz vardı, evlilik vaadiyle birisiyse birlikte olması hâlinde sonra vadini tutmadığında ceza yaptırımıyla karşı karşıya kalıyordu, evlenirse ceza düşüyordu. 434’üncü maddede ise tecavüzcü evlendiği zaman dava da erteleniyor, cezanın infazı da erteleniyordu. Tecavüzcünün evlenmesini ödüllendiren bir yasa vardı. Bu iki düzenlemeyi de yürürlükten AK PARTİ hükümetleri kaldırdı ve biz bunları tarihe havale ettik. Ne yaptık? Bir düzenleme yaptık ve bu düzenlemelerle beraber cezaları artırdık. Biz iradeyi de kaldırdık, eski Ceza Kanunu’muz 14 yaşını tamamlamış olan çocuğun iradesini varsayıyordu, biz onu da kaldırdık. Ne getirdik? 16 yaşına girmemiş çocuğun iradesini geçerli bir irade saymadık ve 16 yaşın altındaki çocuk cinsel istismara muhatap kaldığı zaman başka hiçbir şeye bakmadan mefruz bir cebrin var olduğunu kabul ettik. Eğer o yaştaki bir çocukla birlikte olunduysa bunun zor altında, cebir ve tehdit altında olduğunu yasa kabul etti ve buna göre cezaları tayin ettik ve bunların hepsini biz koyduk. Niçin koyduk? Bu konuda bir farkındalık oluşturmak, bir kültür oluşturmak, erken yaşta evliliklerin önüne geçmek, cezaları artırarak bu konuyu toplumumuzun kanayan bir yarası olmaktan çıkarmak için yaptık. Ama takdir edersiniz ki 1 Haziran 2005’e kadar 14 yaşını doldurmuş olan birisiyle evlendiğinde bir cezasızlık öngören ve 434’te de başka düzenlemeler var ve bu kanunun otuz, kırk yıl değil, yürürlüğe girdiği günden beri oluşturduğu da bir kültür var. Öte yandan toplumun gelenekleri var, öte yandan başka başka şeyler var. Biz şimdi toplumumuzun içinde olan bu realiteden koparsak o zaman da başka haksızlıklara yol açmış oluruz. Getirilen düzenleme esasında tecavüzcüleri koruyan, onlara af getiren, onları himaye eden bir düzenleme kesinlikle değildir, biz bunu anlatamadık. Toplumumuzun içerisinde yer alan bir toplumsal soruna ve bu sorundan doğan mağduriyetleri ortadan kaldırmaya dönük bir düzenlemedir.

MUSA ÇAM (İzmir) – Gecenin o saatinde olur mu Sayın Bakan ya?

NURETTİN DEMİR (Muğla)- Niye Komisyona getirmediniz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Toplumumuzun içerisinde yer alan bir toplumsal soruna ve bu sorundan doğan mağduriyetleri ortadan kaldırmaya dönük bir düzenlemedir. Bu düzenlemeyi niçin getirdik? Bu düzenleme bir, Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararında çok net bir şekilde toplumdaki bu gerçekliğe dikkat çekiyor, onarıcı adaletin dikkate alınmasını istiyor. Meclisin kurduğu aileyle ilgili bir araştırma komisyona raporunda o da bu konuya bir çözüm bulmasını öneriyor. CİMER’e, BİMER’e, doğrudan Bakanlığımıza, bütün siyasi partilere, ailelerin ulaştırdığı mağduriyetler var, Aile Bakanlığının mağduriyetleri var. E, biz siyaset yapıyoruz, toplumda bir sorun varsa bu soruna sağır kalamayız ki, o zaman bakıyoruz nedir bu sorun diye ve bu soruna çözüm arıyoruz. Yaptığımız şey, esasında Anayasa Mahkememizin, aile araştırma komisyonumuzun ve vatandaşlardan gelen talepler doğrultusunda bu konuya bir çözüm bulmaktır. Kesinlikle çok net söylüyorum, tecavüzcülere bir imkân vermek, evlenerek suçtan ve cezadan kurtarmak için getirilmiş bir düzenleme değildir. Bu düzenleme eğer yasalaşmış olsaydı asla bir tecavüzcünün yararlanması mümkün değildir, olmayacaktır ama biz Hükümet olarak toplumdan gelen her türlü eleştiri ve önerilere büyük değer veriyoruz.

Bu düzenlemenin yapılması, toplumun bir kesiminden gelen bir talebi, bir mağduriyeti çözmek içindi ama toplumumuz bu konuda farklı bir yaklaşım ortaya koyduğu için biz de ne yaptık? Milletinin sesine kulak verdik ve bu tasarımı Komisyona çektik. Komisyonda da tasarı metninden bu fıkra çıkacak

ve eski hâliyle geçecek. Eğer ileride siyasi partiler bu konuda geniş bir konsensüs sağlarsa, birlikte bir hareket yolu bulurlarsa yeniden gündeme gelebilir ama onun dışında bu konu artık kapanmıştır. Bunu buradan ifade etmek isterim. Burada gerçekten iyi niyetle yapılan bir işten çok olumsuz sonuçlar çıktı, bundan da üzüntümü burada ifade etmek isterim. Çünkü ben Adalet Bakanı olarak küçük yaştaki evlilikleri savunan birisi değilim. İki AK PARTİ Hükümeti, demin verdiğim izahatta da anlaşıldığı gibi, erken yaşta evlilikleri önlemek için Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli düzenlemelerini yapan bir iktidardır. Bu konuda bizden daha etkin ve netice alıcı düzenleme hiç yapılmadı. On iki yıllık eğitimi de biz bu maksatla getirdik. Başka gerekçeleri de var ama bir gerekçesi de budur. Bunu da buradan özellikle ifade etmek isterim.

Bir başka konu, cezaevleriyle ilgili Sayın Kuşoğlu söylediler: “Bir yazı gitti mi?” Bizim cezaevleriyle ilgili bir yazı gitmiş, şu anda elimde o yazı. Ama tabii, bu yazılar bizim sürekli gönderdiğimiz yazılar esasında. FETÖ'yle irtibatlı olduğu için gündemde yer buluyor çünkü herhangi bir güvenlik riski, bir istihbarat, başka şeyler geldiği zaman biz rutin olarak iç şeyimizde buna dair şeylerde çalışanlarımızı uyarıyoruz: Tedbir alın, böyle bir istihbarat var. Bu istihbarat doğru çıkmayabilir ama yüzde 1 ihtimal de varsa ona karşı bizim tedbir almamız bizim vazifemizdir.

Şunu bu vesileyle ifade etmek isterim ki: Fetullahçı terör örgütü cezaevlerinde ve cezaevlerinin dışarısında rüyalar üzerinden bir propaganda yapıyor. Yani bir gün rüyaya Peygamberimiz geliyor, daha doğrusu cezaevine geliyor bir anlattıklarına göre, bayram namazı kıldırıyor. Silivri'de Hazreti Yusuf'u indiriyorlar, o orada bayram namazı kıldırıyor. “Biz görmedik.” falan deyince de ondan sonra “Sizin imanınızda zayıflık var, ben gördüm.” diyor, örgütün has elemanı öyle diyor. Şimdi, bir rüyasında, seçim süreci öncesinde bir başka rüyada, çok ilginçtir, şimdi, “Zulüm var.” diyor, zulümden şikâyet ediyor. “Sonra kendimi bir konferans salonunda buldum. Bir bayan var, ona gittim, derdimi anlattım, bizi dinledi, sonra dedi ki: ‘Ben size yardımcı olacağım. Ne zaman isterseniz beni arayın, işte bu benim kartım.’ dedi. Arkasından da ‘Ben ABD Başkanım.’ dedi” diyor. Şimdi, bu seçimden önce ama şimdi seçimden sonra da yeni seçilmiş Sayın Başkan Trump'ı cenaze namazı kıldırılmaya getirmişler, bir rüyada da o gözüktüyor ve rüyalarında sürekli bir şekilde “Yarın şu olacak, öbür gün bu olacak.” Ayın 18'i bu rüyalarla cezaevinde yayınlanan şeydir, ayın 22'si öyledir, yine eylülün içi, ekimin başı. Hatta o rüyalardan birkaçını daha söyleyeyim izniniz olursa, diyor ki onlardan bir tanesi: “Üçüncü dünya savaşı çıkacak. Rusya ile Amerika savaştacak, üçüncü dünya savaşı çıkacak ve biz buradan hemen kurtulacağız. Allah'tan buraya girdik, bu savaşta yoksa dışarıda telef olurduk. Allah bizi korumuş.” Bir başkası başka bir şey diyor: “DEAŞ militanları 3 bin-5 bin kişiyi içeri sokmuş, Kürtlere saldıracaklar, Kürt Türk savaşa çıkacak, bomba patlar patlamaz eve girin, üç gün dışarı çıkmayın.” Ayın 22'sinde, ayın 23'ünde herkes dışarıda ve bunlar acayip bir şekilde yayılıyor ve de çok ilginç bir husus var, o da şu: 100 tane rüya anlatsa veya rüya dışında beklenti doğuracak laf söylese, 100'ü de yalan çıkmış olsa 101'inciye söylediğinde “Yahu 100 tane dedin, 100'ü de yalan çıktı, 101'inciye niye inanayım?” demiyorlar, 101'inciye de inanıyorlar. Çok ilginç bir yapı var, bu son derece önemli.

Tabii, cezaevlerine uçaksavar koyduk mu? Koyduk. Eskiden Türkiye'nin hiçbir yerinde de bu yoktu. Darbe gecesi olduğu zaman biz bunu çok çıplak yaşadık. Meclise helikopterle saldırıyorlar, indirme yapmaya kalktılar gece, aşağıda helikoptere karşı Meclisi koruyacak bir şey yok. F16 savaş uçakları yukarıdan bomba atıyor, Meclisi koruyacak bir şey yok. Külliye bombaladılar, orada yok; Başbakanlığa gittik, Başbakanlıkta yok. Gelişmiş demokrasilerde olmaz bu ama darbe teşebbüsü olduğu zaman nereye alacak? Meclisi alacak, Cumhurbaşkanlığını alacak ve Başbakanlığı alacak, diğer yerleri alacak. Şimdi, bu yerlerin kendini koruyan bir güvenlik mekanizması, güvenliğinin belindeki silahtan başka hiçbir şey yok ama şimdi hem Külliye de hem Mecliste hem Cumhurbaşkanlığında hem de devletin önemli bütün birimlerinin hepsinde içeriden veya dışarıdan terör örgütlerinden ne saikle

olursa olsun gelecek her türlü saldırıya karşı buralar gerekli şekilde donatıldı. Bu bir nokta da onun için konulmuş bir şeydir. Böyle bir ihtimal olur mu? İnşallah olmaz, biz olmaması için uğraşıyoruz zaten ama oralarda çok sayıda insan kalıyor. Onların can emniyeti bizden sorulur. Biz birtakım şeyler çıktığı zaman bunlarla ilgili elbette tedbirleri alacağız, tedbirlerimizi artıracaktır. Bu normal bir şeydir.

Yüksek Seçim Kuruluyla ilgili konuya gelince, Yüksek Seçim Kurulunun bütçesi bizim Bakanlığın bütçesi içerisinde ama sadece adı geçiyor burada; onun dışındaki bütün harcamaları onlar kendileri yapıyor, bizden vize ve onay almıyorlar. Ama daha ilginç bir durum var: Şu anda Türkiye Yüksek Seçim Kurulunun bir teşkilat kanunu yok, teşkilat kanunu olmayan bir Yüksek Seçim Kurulumuz var. Şimdi, hiçbir şey yok, personelle ilgili de bir şey yok. Şu anda biz Bakanlık olarak Yüksek Seçim Kuruluyla beraber bir Yüksek Seçim Kurulu teşkilat kanunu çalışması yürütüyoruz. Esasında 24'üncü Dönemde biz başlamıştık ama araya giren seçimler nedeniyle... Hatta orada partilerin Yüksek Seçim Kurulunda temsilcileri var, onların da katkıları oldu. Şimdi biz Bakanlık olarak üzerinde çalışıyoruz ve bu çalışmayı önümüzdeki günlerde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağız ve orada seçim müdürlerinin hukuk fakültesi mezunu olması şartını getiriyoruz, müdür yardımcılarını da hukuk fakültesi mezunu olacak. Seçim müdürleri için rotasyon getiriyoruz. Bir seçim müdürü aynı yerde iki defa seçim yapmayacak. Herkes rotasyona tabi olacak ve orada bir teşkilatta neler lazımsa onları da kuran düzenlemeler var. Son aşamaya geldik. Biz bunları Meclisin gündemine getireceğiz. Bunu özellikle buradan hatırlatmak isterim. Bütçe meselesini de onun içerisinde çözüyoruz. O kanundan sonra...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Uyuşmazlık Mahkemesi ve Adli Tıp Kurumu da aynı statüde.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, onlar için de kanunlar gerekiyor. Onlara da bakacağız, tamam mı? Ama YSK'yı bu teşkilat kanunun içerisinde tamamiyle çözdüğümüzü ve bu konuyu... Önümüzdeki dönemde, YSK'nın -burada da şu anda temsilcisi var ama- bu önde oturan heyet gibi müstakil, ayrı bir bütçenin sahibi olarak inşallah burada oturması için biz elimizden geleni yapacağız ve bu çalışmalarını sürdüreceğiz.

Tabii, Adalet Akademisiyle alakalı, “Tazminatlarda problem var.” dendi ama böyle bir problem kesinlikle yoktur. Onu oradan özellikle ifade edeyim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayıştay raporu öyle diyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Akademide yok, kıdem tazminatı işçilerle ilgili...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Kayıtları yok. Sayıştay raporunda var Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ona da baktıracağım. Yani şu anda bizim Akademi...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ben söylemedim yani Sayışta raporu kıdem tazminatı hesabının var olmadığını söylüyor. Size Sayıştay raporunu vereyim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, onlar diyor ki: “Ödenmiş ama bütçede, bu, açık kalem olarak gösterilmiyor. Açık kalem olarak orada gösterin.” Yoksa bizde kıdem tazminatını almayan kimse yok. Varsa isimleri siz bize verin, ben baktıracağım.

Erzurum Eğitim Merkezi 2017'nin programında yok ama 2018'de inşallah onun üzerinde duracağız.

Kars kesimhane konusu: Kars'ta şu anda 2016 Aralık ayı içerisinde ihalesini yapıyoruz yani önümüzdeki ay ihaleye çıkıyoruz.

Tokat Erbaa Adliyesi 2016'nın Aralık ayında ihaleye çıkıyor. Tarihi de Kadim Bey biliyor ve aynı şekilde Tokat Adliyesinin ek binasının da gene 2016'nın Aralık ayında ihalesini yapacağımızı ifade etmek isterim.

Tabii, bu yargılamanın iadesi konusu, FETÖ'cü olduğu gerekçesiyle meslekten uzaklaştırılanlarla ilgili pek çok yerde dile getiriliyor. Burada şöyle bir sorun var: Şimdi, bütün dosyaların içerisinde bunların verdiği kararların tek tek ne kadar doğru, ne kadar eğri olduğunu bizim bilme imkânımız yok. Milyonlarca dosya, belki on milyonlarca dosya... Eğer biz bir yasal düzenlemeyle böyle bir yol açarsak, o zaman -şu anda gelen yine milyonlarca dosya var- bir yandan eski dosyaların tamamı yeniden açılacak. Bu bir hukuk kaosuna yol açar, yargı kaosuna yol açar. Yargı bunun altından kalkamaz. Şu anda bizim sistemimizde bunu sağlayacak bir mekanizma var mı? Bana göre var. Tabii, hukukçuların bunu ayrıca tartışması lazım. Bir defa, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru yolu var. Bireysel başvurunun başladığı tarihten sonra o yol bu tür konulardaki imkânı sağlayabilir eğer Anayasa Mahkemesi karar verirse. Karar vermezse zaten kararda isabet var demektir.

Yine, Ceza Muhakemesi Kanunu'yla Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda da benzer düzenlemeler var. Yani hükme katılmış olan hâkimlerden biri, hükümlünün neden olduğu kusur dışında, aleyhine ceza kovuşturmasını veya bir cezayla mahkûmiyetini gerektirecek biçimde görevlerini yapmakta kusur etmiş ise bunun üzerinden belki bakacaktır ona iade talep edildiğinde mahkeme, böyle bir şey var mı, yok mu, ona göre karar verecektir. Ama otomatik olarak bütün dosyaları, biz kanun düzenleyerek bu yolu açarım dersek, burada hepimiz hukuku biliyorsunuz, hukuk fakültesi mezunu olmasanız dahi bunun doğuracağı hukuk kaosunu eminim herkes bilir. Bence şu andaki yasal durum bu konudaki sorunu çözmeye yetmektedir. Bunu ifade etmek isterim.

Manavgat'ta cezaevi yeri olarak gösterilen kısım var ama üç yer gösterilmiş, henüz bir karar verilmemiş. Sayın Vekilimizin dile getirdiği hassasiyet burada dikkate alınacaktır.

2015-2017 yılı içerisinde Adalet Bakanlığı olarak yaklaşık 16 bin yeni personel alımı yapacağız yani bunlardan kastım, icra kâtabi, zabıt kâtabi, mübaşir, teknisyen, şoför, kaloriferci, infaz koruma memuru, infaz koruma kâtabi gibi şeyler ve de hâkim, savcı alımı dâhil, 16 bin civarında alım yapılacaktır. Son çıkarılan KHK'yla biz, uzman çavuşlar ve uzman erbaşlardan iki yıl çalıştıktan sonra görevden ayrılanların gardiyan olarak mesleğe alımı konusunda bir hüküm koyduk. Önümüzdeki günlerde bununla ilgili bir ilana çıkacağız. 35 yaşını doldurmamış ve olanlar arasından bunun seçimi yapılacak. Zannedersem ilk ilanda bunlardan 5 bin kişi alacağız. Büyük bir ihtimalle aralık ayı içerisinde bunun ilanını yapacağız. Bunun da son derece önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Tabii, bir başka konu cezaevleriyle ilgili denetim konusu. Burada arkadaşlarımız dile getirdiler. Cezaevlerinde çok net bir şekilde uluslararası denetim yapıldığı gibi ulusal denetim yapma imkânı da söz konusudur. Uluslararası denetim mekanizmaları Avrupa İşkenceyi Önleme Örgütü, Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Komitesi, ikisi de geldi. Avrupa İşkenceyi Önleme Örgütü geldi, bizzat ben de kendileriyle görüştim. Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Komitesinin önceki üyesi görev süresi dolarken gelmek istedi ama o, tam o olayların, darbe teşebbüsünün hemen arkasıydı, yoğunluk vardı, biz "Biraz sonra gelin." dedik. Yeni gelen üye geldi, cezaevlerinde gerekli ziyaretleri yaptı, denetimleri yaptı, gitti. Ayrıca Türkiye'de ulusal denetim mekanizmalarımız var, bağımsız izleme kurulları var, adalet müfettişleri var, cezaevi kontrolörleri var, TBMM İnsan Haklarını İzleme Komisyonu var, ceza infaz kurumu savcısı ve ilgili cumhuriyet başsavcısı var, İnsan Hakları Kurumu denetimi var, kamu denetçisinin denetimi var, milletvekillerimiz sürekli ziyaret yapabiliyorlar.

Burada şunun altını özellikle çizmekte fayda görüyorum: Türkiye cezaevlerinde kötü muamele ve işkenceye sıfır tolerans uygulanmaktadır. Ben cezaevlerimizle ilgili son günlerde özellikle FETÖ ve PKK iş birliğiyle başlatılan, dışarıda pişirilip Türkiye'nin içerisine de aktarılan bir algı operasyonu üzerinde durmak istiyorum. Diyorlar ki: "Türkiye cezaevlerinde kötü muamele var, işkence var." Ben de diyorum ki: "Nerede var, söyleyin. Kime yapılmış, onu da söyleyin. Ne zaman yapılmış, onu da söyleyin. Nasıl yapılmış, onu da söyleyin. Yok, söyleyemiyorsak yerini söyleyin, ismini söyleyin, biz üzerine gidelim. Eğer üzerine gitmez, bunu yapan kişilere gerekli müeyyideleri uygulamazsak o zaman deyin ki: 'Türkiye burada tolerans gösteriyor, bu işi himaye ediyor.'" Ben onun için çok net söylüyorum, CPT geldiğinde de dedim. Onlar "Biz gizli çalışıyoruz, biliyorsunuz." dedi. Ben "Biliyorum." dedim. Ama sizin dediğiniz gibi –o bazı örnekler söyledi- şey varsa ben bundan Türkiye olarak rahatsız olurum. Bana bunun ismini verin, gayriresmî verin, ben bunun üzerine gideyim. Şikâyet etsinler...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, komutanların dayak yemiş hâlde fotoğraflarını, videolarını yayınladınız, Türkiye'yi zora siz soktunuz. Hiç gerek yoktu. Gerek var mıydı bunlara?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakın, bir şey söylüyorum, şikâyet etsinler, size bunu birisi diyorsa, cumhuriyet savcılıklarımız orada, şikâyet etsinler, size dilekçe versinler, Meclise versinler, başka yere versinler ama dilekçe vermiyor, şikâyet etmiyor, isim vermiyor, yer söylemiyor, ben "Böyle bir şey yok." dediğimde "Yok, var." diyor. Yahu, varsa, benim üzerine gitme imkânım var, verin gidelim üzerine, yargı gitsin. Ona da... Böyle bir şeyin aslı yoksa benim aslının olmadığını ortaya koymam lazım, bana bunun aslının olmadığını ispat etme fırsatı da vermiyorlar.

Biz ne yaptık bunun üzerine? Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bu tür haberlerin tamamını yakından takip eden bir birim oluşturduk. Basında ne çıkıyorsa onu takip ediyorlar, mümkünse aynı saat içerisinde, değilse de bilgiyi, doğru bilgiyi temin ettikten çok kısa bir süre sonra o bilgiyi temin ederek kamuoyuyla paylaşıyorlar. Eğer bir asıl varsa onunla ilgili idari tahkikat başlattığımızı da söylüyoruz; bir emare, bir şüphe varsa başlatıyoruz. Tahkikatın sonucunu da daha sonra mutlaka ortaya koyuyoruz. Ayrıca, vatandaş ihbar hattı da oluşturduk. Bu noktada da vatandaşlarımızdan gelen ihbarlar üzerinde de durduğumuzu ve bunların gereğini yaptığımızı da buradan açık bir şekilde ifade etmek isterim.

Tabii, öte yandan, bu FETÖ soruşturmalarıyla ilgili tutuklu sayıları üzerinde arkadaşlarımızın soruları oldu. İzniniz olursa onlara ilişkin rakamları da paylaşmak isterim.

Şu anda darbe teşebbüsü soruşturmaları kapsamında -tabii, bunların tam ayrımı da yapılmış değil ama- şunu söyleyelim: 1.121 gözaltı var; yakalama kararı verilmiş ama yakalanmamış, aranan 4.365 kişi var. Bunların dağılımını şöyle vereyim: 96'sı asker bunlardan. Kimler kaçak, hani onu merak eden olursa, yani asker bir çoğunluk yok, 96 kişi. 210 polis; 1 vali; 3 vali yardımcısı; 3 kaymakam; 4.052 kişinin de diğer mesleklere mensup kişiler olduğunu söyleyebiliriz.

Cezaevlerinde şu anda buradan tutuklu 36.951 kişi var yani bu saydığım unvanlar içerisinde. Bunun 6.288'i asker, 7.516'sı polis –tabii, kendi içerisinde unvanları, sınıfları ayrı var- 19 vali, 75 vali yardımcısı, 57 kaymakam, 22.996 da diğer olmak üzere 36.951. Sonuç itibarıyla, bugüne kadar haklarında işlem yapılmış şüpheli sayısı 92.607, bunların tutuklanana 36.951.

Şimdi, hâkim, savcılarla ilgili şeye gelirse, şu ana kadar gözaltında 1 tane hâkim var idari yargıdan. Yakalama kararı verilip de aranan 285 kişi var, arama kararı var ama henüz bulunamamış. Bunun 30'u Yargıtay üyesi, 7'si Danıştay üyesi, 248'i de adli ve idari yargı, hâkim ve savcı. Tutuklu 2.410 kişi var ve bugüne kadar toplam 3.698 şüpheliyle ilgili adli işlem yapılmıştır. Yani FETÖ soruşturmalarında -hem üyeliğinden hem de darbe teşebbüsünden- toplam olarak şu anda içeride 39.378 tutuklu olduğunu buradan ifade etmek isterim.

UTKU ÇAKIÖZER (Eskişehir) – Kaç gazeteci var Sayın Bakanım? Gazeteci istatistiği var mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda mesleği gazeteci olanlarla ilgili rakamlar var mı? Mesleği gazeteci olanlar var, onu ben hep söylüyorum ama sizinle anlayamıyoruz orada.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – “Mesleği gazeteci” ne demek Sayın Bakan? Böyle bir şey var mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Adamın mesleği gazeteci ama diyelim ki onların içerisinde değişik sınıflarla muhatap olan kişiler var. Onun için biz gazeteci olarak ifade...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, süreniz tamamlandı...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İzniniz olursa son iki şey söyleyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Birisi, 299’uncu madde, Cumhurbaşkanına hakaret maddesiyle ilgili uygulamalar üzerine arkadaşlarımız eleştirilerini yaptılar. Şimdi, tabii, bu maddenin uygulaması çoğaldı ama bunun ana nedenini... Hem sosyal medya üzerinden hem de diğer şeylerden Sayın Cumhurbaşkanımıza hakaret konusunda gerçekten bir kampanya yürütülüyor. Ben şimdi sizlere geçen sefer de söyledim, öyle sinkafli şeyler var ki siz okurken yüzünüz kızarıyor. Gerçekten yani çok ağır şeyler söyleniyor, bunların hiçbirisi düşünce açıklaması değil. Eğer birisinin ölmüş annesine, babasına, eşine, kızına, kendisine sinkaf etmek düşünce açıklamasıysa bizim ona diyecek bir şeyimiz yok. Yok eğer bunlar bizim Ceza Kanunu’muz anlamında suçsa ve toplum da bunları hoş görmüyorsa bunu yapanlar yaptıkları küfürleri ifade hürriyeti olarak takdim edemezler, etmemeleri lazım. Şimdi, bunu birbirinden ayırmak gerekiyor. “Bir mesaj attı böyle oldu.” diyor ama mesajın içeriği ne, onu kimse söylemiyor. Mesaj attı diye hiç kimseye işlem yapılmıyor ama bir kişinin şahsına, eşine, çocuklarına sinkafli küfür yaptığında siz nasıl rahatsız olup hemen savcıya müracaat ediyorsanız, herhâlde Sayın Cumhurbaşkanı, avukatlar da bunu takip edip bunları yapmaları son derece normaldir. Bunu buradan ifade etmek isterim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – AK trollerden az küfür yemiyoruz, her gün yiyoruz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tekrar, bütçemize katkı veren iktidar muhalefet bütün milletvekillerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Size de saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum, Adalet Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Adalet Bakanlığı 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesaplarının oylanmasına başlandı)

BAŞKAN – Bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçe ile kabulünü arz ve teklif ederiz.

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

Plan ve Bütçe Komisyonu

22 . 11 . 2016

T: 16

O: 3

Kurum: Adalet Bakanlığı

Yıl: 2017

	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN.	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR (TL)
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	
EKLENEN	08	01	00	06	01	3	1	06	1	06	1	1.000.000
	08	01	00	06	01	3	1	06	1	06	3	500.000
	08	01	00	06	01	3	1	06	1	06	6	500.000
	08	01	00	06	01	3	1	06	1	06	7	1.000.000
	TOPLAM											3.000.000
DÜŞÜLEN	08	01	00	62	03	3	2	00	1	06	7	3.000.000
	TOPLAM											3.000.000

22/08/2016 tarihli Bakanlık oluruyla, Ankara ve Rize Personel Eğitim Merkezi Müdürlükleri kurulmuştur. Söz konusu eğitim merkezlerinin 2017 yılı faaliyetlerinin sürdürülebilmesi amacıyla 2017 Yılı Yatırım Programı kapsamında 3.000.000 TL bedelli Eğitim Merkezleri Muhtelif İşler Projesi'nin alınması ve 06 analitik kodlu sermaye giderleri tertibi açılarak 3.000.000 TL ödenek konulması gerekmektedir.

Personel eğitim merkezleri bütçesine konulmak üzere talep edilen 3.000.000 TL ödeneğin 1.000.000 TL'si 06.1 Mamul Mal Alımları, 500.000 TL'si 06.3 Gayrimaddi Hak Alımları, 500.000 TL'si 06.6 Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri ve 1.000.000 TL'si 06.7 Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri için kullanılacaktır.

Merkezî yönetim bütçesine yük oluşturmaması amacıyla, talep edilen ödenek olan 3.000.000 TL'nin mahkemeler bütçesinin 06.7 Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri tertibinden aktarılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Adalet Bakanlığı 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesapları okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye Adalet Akademisi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye Adalet Akademisi 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Anayasa Mahkemesi 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Yargıtay bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Yargıtay 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Danıştay bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Danıştay 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu 2017 yılı bütçesi ve 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylelikle, gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarının görüşmelerine yarın saat 11.00’de devam edeceğiz.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.52

